

IN ANY EMERGENCY
DIAL
100
 TELANGANA POLICE
www.tspolice.gov.in
 @Telangana State Police

Government of Telangana
 Department of Women Development & Child Welfare - Childline Foundation

When abused in or out of school. → To save the children from dangers and problems.

When the children are denied school and compelled to work. → When the family members or relatives misbehave.

CHILD LINE 1098
 24 HOUR NATIONAL HELPLINE

1098 (Ten...Nine...Eight) dial to free service facility.

State Council of Educational Research & Training
 Telangana, Hyderabad

Free Distribution by T.S. Government

ENVIRONMENTAL STUDIES
 పర్యావరణ విజ్ఞానం

WE - OUR ENVIRONMENT

మనం-మన పరిసరాలు

FREE
PART-2

CLASS - III
మూడో తరగతి

Published by
 The Government of Telangana
 Hyderabad

Free Distribution by T.S. Government

Do as shown in the picture

Listen to your teacher -
Think and say

Group Work

Individual work

Conceptual Understanding

Draw and colour the pictures

Information Skills - Project work

Appreciation

Ask a Question

Do show and say

Can I do it?

ఆరించిన అభ్యసన ఫలితాలు

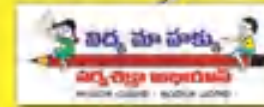
పరిసరాల విజ్ఞానం

3వ తరగతి

విద్యార్థులు ఇవన్నీ నేర్చుకుంటారు.....

- కుటుంబ సభ్యులతో తమకు ఉన్న సంబంధాన్ని ఎవరెవరు ఏమేమి అవుతారో గుర్తించగలరు.
- ఇంట్లో / పాఠశాలలో / ఇరుగు, పొరుగున ఉన్న వస్తువులు (పాత్రలు, స్థాయి, మొదలగునవి) స్థలాలు (రకరకాల షాపు / ఆవాసాలు మొదలగునవి) పనులను (ప్రజలు చేసే పనులు, వంటచేసే విధానం మొదలగునవి) గుర్తించగలరు.
- పరిసరాలు ఇంట్లో గల వేరువేరు వయస్సు గల వారు, జంతువులు, పక్షుల ఆహారపు అవసరాలు, ఆహారము, నీరు లభించే విధానం, వాటి వినియోగం గురించి వివరించగలరు.
- కలిసి జీవించుటలో కుటుంబసభ్యుల పాత్ర, కుటుంబం ప్రభావం (గుణాలు, లక్షణాలు, అలవాట్లు, పనితీరు) గురించి వివిధ రకాలుగా వివరించగలరు.
- నిత్యావసర వస్తువులు ఉత్పత్తి చేయడం, నిల్వ ఉంచడం, అదేవిధంగా ఉత్పత్తి చేసే స్థలం నుండి ఇంటికి చేరవేసే విధానాన్ని వివరించగలరు.
- వివిధ పద్ధతుల ద్వారా జంతువులను, పక్షులను, వాటి లక్షణాలు, అవి చేసే పనులను బట్టి ఒకే పోలికలు ఉన్నవి ఒక గ్రూపుగా, వేరుగా వున్నవి మరొక గ్రూపుగా విభజించగలరు.
- నాడు, నేడు (పూర్వం, ప్రస్తుతం) వాడిన వస్తువులు, చేసే పనులు, ధరించే దుస్తులు, ఆడిన ఆటలు, చేసే పనుల గురించి వేరుచేసి చెప్పగలుగుతారు.
- ఇచ్చిన పటములో దిక్కులు, వస్తువుల స్థానం, స్థలం (ఇల్లు, తరగతి గది, బడి) వంటివి గుర్తులతో / సూచికలతో, పదములతో గాని గుర్తించగలరు.
- సృజనాత్మకతతో బొమ్మలు గీయడం, డిజైన్స్ వేయడం, నమూనాలు తయారుచేయడం, సంగీతం, వస్తువుల యొక్క ముందు, వెనుక, పైభాగం, పక్క భాగాలు చూపే చిత్రాలు, పటాలు (తరగతిగది, ఇంటి భాగాలు, బడి) నినాదాలు, రాయడం, గేయాలు రాయడం చేయగలరు.
- ఆటలు (స్థావిక, గదిలోపల, బయట) ఆడే నియమాలు, బృందకృత్యాల నియమాలు పరిశీలిస్తారు.
- ఇంట్లో, పాఠశాలలో మంచి / అసభ్యవృత్తన గురించి, వివిధ రకాల ఆటలు / ఆహారం/ బృందకృత్యాల గురించి మరియు నీరు, ఆహారం వృధా చేయడం గురించి తన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరుస్తారు.
- పరిసరాలలోని మొక్కలు, జంతువులు, వృద్ధులు, దివ్యాంగులు, విభిన్న నేపథ్యాల కుటుంబాల పట్ల సున్నితత్వాన్ని కలిగి ఉంటారు.

ENVIRONMENTAL STUDIES

పరిసరాల విజ్ఞానం

CLASS III

మూడో తరగతి

PART-2 (భాగం-2)

QR CODE TEAM

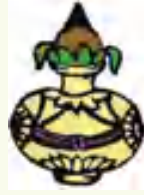

Respect the Law
చట్టాలను గౌరవించండి
Get the Rights
హక్కులను పొందండి

క్యూ.ఆర్.కోడ్స్ బృందము

Grow by Education
విద్యవల్ల ఎదగాలి
Behave Humbly
వినయంతో మెలగాలి

Published by

Government of Telangana, Hyderabad.

తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రచురణ, హైదరాబాద్.

© Government of Telangana, Hyderabad

First Published 2012
New Impressions 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020,
2021, 2022

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Director of School Education, Hyderabad, Telangana.

This Book has been printed on 70 G.S.M. Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

Free Distrubtion by Govt. of T.S. 2022-23

Printed in India
at the Telangana Govt. Text Book Press,
Mint Compound, Hyderabad,
Telangana.

— o —

Editors

Professor V. Sudhakar

English, Foreign Languages University (EFLU), Hyderabad

Dr. Nannuru Upender Reddy

Professor & Head of the Department of Curriculum and
Text Books Development, SCERT, Hyderabad,

Sri B.R. Jagadishwer Goud

Principal, DIET, Adilabad

Subject Experts

Sri Suvarna Vinayak

Co-ordinator, SCERT, Hyderabad.

Sri Alex M. George

Ekalavya, Madhya Pradesh

Sri Kamal Mahendru

Vidya Bhavan Society, Udaypur

Text Book Development and Publisher's Committee

Smt. B. Seshu Kumari

Director
State Council for
Educational Research
and Training,
Hyderabad,

Dr. Nannuru Upender Reddy

Professor & Head of the
Department of Curriculum and
Text Books Development, SCERT,
Hyderabad,

Sri B. Sudhakar

Director
Govt. Printing Press
Hyderabad

TEXT BOOK WRITERS

Sri Suvarna Vinayak

Co-ordinator, SCERT,
Hyderabad.

Sri K. Lakshmi Narayana

Lecturer, DIET,
Angaluru, Krishna Dist.

Sri B. Ramakrishna

SA, GGHS, Nallagutta (New),
Secunderabad, Hyderabad.

Sri Nallan Chakravarthi Jagannath

SGT, GHS, Kulsumpura,
Hyderabad.

Sri E.D. Madhusudan Reddy

SA, ZPHS (Boys), Kosgi
Mahabubnagar Dist.

Sri K.V. Satyanarayana

MRP, Garidepally Mandal,
Nalgonda Dist.

Sri Sheik Brahmaji Sha

SGT, PS Chinnatalla Palem,
Ramachandrapuram Mandal,
East Godavari Dist.

Sri Meda Hariprasad

SA, ZPHS, Akumalla Sanjamala Mandal
Kurnool Dist.

Sri Gaddameedi Rathangapani Reddy

SA, ZPHS, Polkampally,
Moosapet Mandal, Mahabubnagar Dist.

Smt. P. Parameshwary

SGT, MPUPS, Thakkallapally,
Chinthapally Mandal, Nalgonda Dist.

Smt. Vangipuram Swarna Latha

SA, ZPHS, Patapattisam,
West Godavari Dist.

Sri K. Upender Rao

SGT, PS Peerya Tanda,
Turkapally Mandal, Nalgonda Dist.

Kumari Shalini

Vidya Bhavan Society, Udaypur

Sri A. Mahender Reddy

LFL HM, Primary School
Somanagurthi, Ranga Reddy Dist.

Dr. R. Satish Babu

PS Burkapitta Tanda, Suryapet Mandal,
Nalgonda Dist.

CO-ORDINATORS

Smt. D. Vijaya Lakshmi

Lecturer, SCERT,
Hyderabad.

Sri Gaddameedi Rathangapani Reddy

SA, ZPHS, Polkampally,
Moosapet Mandal, Mahabubnagar Dist.

ARTISTS

Sri Kurella Srinivas, SA, Telugu, ZPHS, Pochampally, Nalgonda Dist.

Sri B. KishoreKumar, SGT, UPS, Alawala, Anumala Mandal, Nalgonda Dist.

Sri Sayyed Asmadullah, Drawing Teacher, GHS, Khazipet, Warangal Dist.

రూపకల్పనలో పాల్గొన్నవారు

శ్రీ సువర్ణ వినాయక్, కో-ఆర్డినేటర్,
విద్యాప్రణాళిక, పాఠ్య పుస్తక విభాగం,
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాద్.

శ్రీ కె. లక్ష్మీనారాయణ

ఉపన్యాసకులు, జిల్లా విద్యాశిక్షణ సంస్థ,
అంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రీ బి. రామకృష్ణ, స్కూల్ అసిస్టెంట్
GGHS నల్లగుట్ట, (న్యూ) సికింద్రాబాద్, హైదరాబాద్.

శ్రీ ఎన్.సి. జగన్నాథ్, ఎస్.జి.టి.
GHS కుల్చంపురా, హైదరాబాద్.

శ్రీ ఇ.డి. మధుసూదన్ రెడ్డి, స్కూల్ అసిస్టెంట్
ZPHS. (Boys), కోస్గి మహబూబ్ నగర్.

శ్రీ కె.వి. సత్యనారాయణ, ఎం.ఆర్.పి.
గరిడేపల్లి మండలం, నల్లగొండ జిల్లా.

శ్రీ షేక్ బ్రహ్మాజి షా, ఎస్.జి.టి.
PS చిన్నతాళ్లపాలెం, రామచంద్రపురం మండలం,
తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

శ్రీ మేదా హరిప్రసాద్, స్కూల్ అసిస్టెంట్
ZPHS ఆకుమళ్ల, సంజామల మండలం, కర్నూలు జిల్లా.

శ్రీ గడ్డమీది రథంగపాణి రెడ్డి, స్కూల్ అసిస్టెంట్
జి.ప.ఉ.పా. పోల్కంపల్లి, మూసాపేట (మం.)
మహబూబ్ నగర్ జిల్లా.

శ్రీమతి పులిపాటి పరమేశ్వరి, ఎస్.జి.టి.,
M.P.U.P.S., తక్కళ్ళపల్లి, చింతపల్లి మం||,
నల్లగొండ జిల్లా.

శ్రీమతి వంగీపురం స్వర్ణలత, స్కూల్ అసిస్టెంట్
ZPHS, పాత వట్టిసం, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా.

శ్రీ కె. ఉపేందర్ రావు, ఎస్.జి.టి.
PS పీర్నాతాండ, తుర్కపల్లి మండలం, నల్లగొండ జిల్లా.

కుమారి శాలిని

విద్యాభవన్ సొసైటీ, ఉదయపుర్.

శ్రీ ఎ. మహేందర్ రెడ్డి
LFL HM, ప్రాథమిక పాఠశాల,
సోమనగుర్తి, రంగారెడ్డి జిల్లా.

డా|| ఆర్. సతీశ్ బాబు
PS బుర్మపిట్ట తాండా, సూర్యాపేట మండలం,
నల్లగొండ జిల్లా.

సమన్వయం

శ్రీమతి డి. విజయలక్ష్మి
ఉపన్యాసకులు, రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ,
హైదరాబాద్.

శ్రీ గడ్డమీది రథంగపాణి రెడ్డి
స్కూల్ అసిస్టెంట్, ZPHS పోల్కంపల్లి, అడ్డాకల్ (మం.),
మహబూబ్ నగర్ జిల్లా.

చిత్రకారులు

శ్రీ కూరెళ్ల శ్రీనివాసు, స్కూల్ అసిస్టెంట్ తెలుగు, జి.ప.ఉ.పా. పోచంపల్లి, నల్లగొండ జిల్లా.

శ్రీ బి. కిశోర్ కుమార్, ఎస్.జి.టి. యు.పి.ఎస్. అల్వాల అనుమల మండలం, నల్లగొండ జిల్లా.

శ్రీ నయ్యద్ అస్మదుల్లా, డ్రాయింగ్ టీచరు, ప్రభుత్వ ఉన్నత పాఠశాల, ఖాజీపేట, వరంగల్ జిల్లా.

FOREWORD

Man lives in a society. He follows the traditions, rules and life styles and leads his life. Hence, children should have an understanding of their environment and different societies. They learn about their surroundings through 'Environmental studies' at primary level and in a broader sense at the upper primary and secondary levels by studying social and general sciences. The children at primary level learn about their Environment by observing their surroundings.

The State curriculum frame (SCF-2011) document is prepared according to the guidelines prescribed by the National Curriculum Frame - 2005 (NCF) and RTE - 2009. The class wise academic standards are prescribed based on these documents. The Class - III text book **We - Our Surroundings** has been developed taking into consideration the themes prescribed by the NCERT, academic standards and the syllabus framed by our state.

Sixteen lessons have been included in this text book on various themes like family, relations between friends, work, games, animals, plants, food, water, shelters, travel, village, things we make etc; The lessons are written using simple language. The lessons are enriched with beautiful pictures and a few real pictures. The exercises given in the text book titled the inquisitiveness, and questioning skills of children. In each lesson, there is a possibility for the children to construct knowledge by self-learning, participating in the activities related to information skills, observation, exploration and project work. Keeping in view of continuous comprehensive evaluation (C.C.E), each lesson is incorporated with activities and exercises. At the end of each lesson, the exercises are under titled 'Do this' conceptual understanding, drawing and coloring the pictures information skills - Project works, appreciation, questioning which are identified as the competencies, to be achieved. Each and every competency is indicated with a logo. Various exercises are given in all the lessons to achieve the prescribed competencies.

The key concepts of the lessons are included under 'Key Words'. Salient features of the lessons are given the title 'What have we learnt?' for the review of the important concepts. An exercise under the title 'Can I do this?' is given at the end of each lesson for the self-assessment of children.

This text book has given preference to self-learning without giving direct information to the children. To achieve this, different activities - whole class activities, group activities and individual activities are given. The activities are designed in such a way that the children have to interact and discuss with their peers, teachers, parents and the society. Children can understand the diversity of the environment when they study their surroundings. They can appreciate the diversity as a natural phenomenon. They can adjust themselves with the surroundings according to the needs.

To achieve different competencies among the pupils, teachers have to prepare the relevant learning material and implement the proper teaching strategies. In this context, the text book has to be considered as a facilitator. Children's experiences and local environment should be taken as the main resources while teaching the lessons. We strongly believe that this method will develop interest, aptitude in studying science and the learning capabilities among children.

With an intention to help the students to improve their understanding skills in both the languages i.e. English and Telugu, the Government of Telangana has redesigned this book as bilingual textbook in two parts. Part-1 comprises 1 to 7 lessons and Part-2 comprises 8 to 16 lessons.

We congratulate the teachers, writers, lecturers, artists, subject experts, D.T.P. operators, members of the department of curriculum & text book development on preparing this text book. Special thanks to the subject experts who have guided us to bring out this text book as a source to develop learning skills among the children and making the book beautiful and attractive. We are grateful to the editorial board.

We hope that this text book would help the children to improve their learning capabilities and to meet the future challenges.

Date : 27-03-2012

Place : Hyderabad

Smt. B. Seshu Kumari

Director

State Council for Educational
Research and Training, Hyderabad

ముందుమాట

మానవులందరూ సంఘజీవులు. ఆయా సమాజాలకు చెందిన నియమాలతో, జీవన విధానాలలో మమేకం కావడం ద్వారా సమాజంలో జీవించగలుగుతారు. ఇందుకోసం పిల్లలందరికీ తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలతో, సమాజాల గురించి అవగాహన ఏర్పడాలి. ప్రాథమిక స్థాయిలో పరిసరాల విజ్ఞానం పేరుతో నేర్చుకుంటే, ప్రాథమికోన్నత, ఉన్నత స్థాయిల్లో సాంఘికశాస్త్రం, విజ్ఞానశాస్త్రం పేర్లతో మరింత విస్తృతంగా నేర్చుకుంటారు. ప్రాథమిక స్థాయిలో పిల్లలు తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాల గురించి, పరిసరాల ద్వారా, పరిసరాల కోసం అభ్యసించాల్సి ఉంటుంది.

జాతీయ విద్యాప్రణాళికా చట్టం 2005 (NCF), నిర్బంధ ఉచిత విద్యాహక్కు చట్టం 2009 మార్గదర్శకాల ప్రకారం మన రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళికా పరిధి పత్రం 2011 (SCF) రూపొందించారు. వీటి ప్రకారం తరగతివారీగా సాధించాల్సిన విద్యాప్రమాణాలను కూడా నిర్ధారించారు. వీటిని సాధించడానికి జాతీయ విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ (NCERT) ఇతివృత్తాలను, రాష్ట్ర విద్యాప్రమాణాలను, సిలబస్‌ను పరిగణనలోకి తీసుకుని 3వ తరగతికోసం పరిసరాల విజ్ఞానం పాఠ్యపుస్తకాన్ని **“మనం-మన పరిసరాలు”** అనే పేరుతో రూపొందించారు.

ఈ పాఠ్యపుస్తకంలో కుటుంబం, స్నేహితులు వాళ్ళ మధ్య సంబంధాలు, పని, ఆటలు, జంతువులు, మొక్కలు, ఆహారం, నీరు, నివాసాలు, ప్రయాణం, మన గ్రామం, తయారుచేసే వస్తువులు అనే ఇతివృత్తాలతో 16 పాఠాలు రూపొందించారు. పిల్లలందరికీ అర్థమయ్యేలా సరళమైన భాష, చిత్రాలు, వాస్తవ చిత్రాలతో పాఠాలు ఉన్నాయి. పిల్లలకు ఉండే సహజమైన కుతూహలం, జిజ్ఞాస, ప్రశ్నించేతత్వం కొనసాగేలా చేయడానికి అభ్యాసాలు, కృత్యాలు ఉన్నాయి. ప్రతీ పాఠంలో పిల్లలు సొంతంగా సమాచారాన్ని సేకరించి జ్ఞాననిర్మాణం చేసుకోవడానికి వీలుగా పరిశీలనలకు, అన్వేషణలకు, సమాచార నైపుణ్యాలకు సంబంధించిన కృత్యాలు, ప్రాజెక్టు పనులు వంటి అభ్యాసాలను చేర్చారు. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని కృత్యాలు, అభ్యాసాలు, ప్రశ్నలను ప్రతీ పాఠ్యాంశంలో అంతర్భాగంగా పొందుపరిచారు. పాఠం అనంతరం ‘ఇవి చేయండి’ పేరుతో అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. వీటిలో విషయావగాహన, బొమ్మలు గీయడం, రంగులు వేయడం, సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పనులు, ప్రశంస, ప్రశ్నించడం అనే సామర్థ్యాలను సాధించడానికి వీలుగా అభ్యాసాలు లోగోలతో కూడి ఉన్నాయి. అలాగే పాఠానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన భావనలను ‘కీలకపదాలు’ రూపంలో చేర్చారు. పాఠంలోని ముఖ్యాంశాలను పునశ్చరణకోసం ‘మనం నేర్చుకున్నవి’ అనే శీర్షికతో పొందుపరిచారు. పిల్లలు, తమను తాము సొంతంగా అంచనావేసుకోవడానికి వీలుగా ‘నేనివి చేయగలను’ అనే స్వీయమూల్యాంకనం అభ్యాసాన్ని కూడా చేర్చారు.

ఈ పాఠ్యపుస్తకం పిల్లలకు నేరుగా సమాచారాన్ని అందించకుండా, సొంతంగా గ్రహించడానికి ప్రాధాన్యమిచ్చింది. ఇందుకోసం తమతోటివారితో, ఉపాధ్యాయులతో, తల్లిదండ్రులతో, సమాజ సభ్యులతో చర్చించేలా పూర్తి తరగతి గది కృత్యాలు, జట్టు కృత్యాలు, వ్యక్తిగత కృత్యాలు ఉన్నాయి. పరిసరాల గురించి పిల్లలు పరిసరాలలోకి వెళ్లి అధ్యయనం చేసినప్పుడు వాటిలో ఉండే విభిన్నత్వాన్ని, వైవిధ్యాన్ని అర్థంచేసుకోగలుగుతారు. సమాజంలో, పరిసరాలలోని విభిన్నత్వాన్ని ఒక సహజమైన అంశంగా గుర్తించి దాన్ని ప్రశంసించగలుగుతారు. తమను తాము అవసరాలకనుగుణంగా మార్చుకొని సర్దుబాటు చేసుకోగలుగుతారు.

ఇందుకోసం ఉపాధ్యాయులు అనువైన సామగ్రిని, బోధన వ్యూహాలను రూపొందించుకొని అమలుపరచాలి. ఈ కోణంలో పాఠ్యపుస్తకాన్ని ఒక సహకారిగా మాత్రమే చూడాలి. పిల్లల అనుభవాలను, స్థానిక పరిసరాలను ఒక బలమైన వనరుగా భావించి పాఠ్యపుస్తకాన్ని సమర్థంగా అమలు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాం. దీనివల్ల పిల్లల్లో ప్రక్రియా నైపుణ్యాలు వృద్ధిచెంది శాస్త్రాభ్యసనం వల్ల ఆసక్తి పెరుగుతుందని నమ్ముతున్నాం.

విద్యార్థులు రెండు భాషలలో అనగా తెలుగు మరియు ఆంగ్ల భాషలలో అవగాహన నైపుణ్యాలను పెంపొందించుకోగలుగుతారనే ఉద్దేశ్యంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారి ఆదేశానుసారంగా ద్వీభాషా పుస్తకంగా రెండు భాగాలుగా పునఃరూపకల్పన చేయడం జరిగింది. భాగం-1లో 1 నుండి 7 పాఠాలు మరియు భాగం-2లో 8 నుండి 16 పాఠాలు ఉన్నాయి.

దీని రూపకల్పనలో పాల్గొన్న ఉపాధ్యాయులు, ఉపన్యాసకులు, చిత్రకారులు, విషయనిపుణులు, డి.టి.పి, లే-బెట్ చేసినవారికి, పాఠ్యప్రణాళికావిభాగసభ్యులకు అభినందనలు. పాఠ్యపుస్తకాన్ని అందంగా, ఆకర్షణీయంగా పిల్లల్లో ప్రక్రియా నైపుణ్యాలు వృద్ధిచెందేలా రూపొందించడంలో దిశానిర్దేశం చేసిన విషయనిపుణులకు ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు. సంపాదకవర్గానికి కూడా ధన్యవాదాలు. భాషాపరమైన సవరణలు చేసిన శ్రీ పోరంకి దక్షిణామూర్తి, విశ్రాంత ఉపసంచాలకులు తెలుగు అకాడమి, హైదరాబాద్, వారికి ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు. ఈ పాఠ్యపుస్తకం భవిష్యత్ అభ్యసనానికి అవసరమైన పాటవాన్ని, సామర్థ్యాలను పెంపొందించడానికి తోడ్పడుతుందని ఆశిస్తున్నాం.

శ్రీమతి బి. శేషకుమారి

సంచాలకులు
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాద్.

తేదీ : 27-03-2012
స్థలం : హైదరాబాద్.

Energized Text Books facilitate the students in understanding the concepts clearly, accurately and effectively. Content in the QR Codes can be read with the help of any smart phone or can as well be presented on the Screen with LCD projector/K-Yan projector. The content in the QR Codes is mostly in the form of videos, animations and slides, and is an additional information to what is already there in the text books.

This additional content will help the students understand the concepts clearly and will also help the teachers in making their interaction with the students more meaningful.

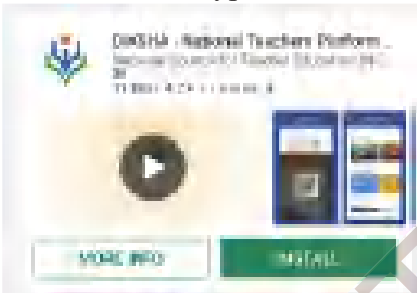

At the end of each chapter, questions are provided in a separate QR Code which can assess the level of learning outcomes achieved by the students.

We expect the students and the teachers to use the content available in the QR Codes optimally and make their class room interaction more enjoyable and educative.

Let us know how to use QR codes

In this textbook, you will see many printed QR (Quick Response) codes, such as

Use your mobile phone or tablet or computer to see interesting lessons, videos, documents, etc. linked to the QR code.

Step	Description
A.	Use Android mobile phone or tablet to view content linked to QR Code:
1.	Click on Play Store on your mobile/ tablet.
2.	In the search bar type DIKSHA .
3.	
	will appear on your screen.
4.	Click Install
5.	After successful download and installation, Click Open
6.	Choose your preferred Language - Click English
7.	Click Continue
8.	Select Student/ Teacher (as the case may be) and Click on Continue
9.	On the top right, click on the QR code scanner icon and scan a QR code printed in your book
	OR
	Click on the search icon and type the code printed below the QR code, in the search bar ()
10.	A list of linked topics is displayed
11.	Click on any link to view the desired content
B.	Use Computer to view content linked to QR code:
1.	Go to https://diksha.gov.in/telangana
2.	Click on Explore DIKSHA-TELANGANA
3.	Enter the code printed below the QR code in the browser search bar)
4.	A list of linked topics is displayed
5.	Click on any link to view the desired content

ఎనర్జైజ్డ్ టెక్స్ట్ బుక్ - ఈ పాఠ్యపుస్తకంలోని భావనలను స్పష్టంగా, నిర్దిష్టంగా, ప్రభావవంతంగా అర్థం చేసుకోవడానికి QR (Quick Response) కోడ్లతో బలోపేతం చేయడం జరిగింది. QR కోడ్లలో చేర్చబడిన అంశాలను స్మార్ట్ ఫోన్లో చూడవచ్చు లేదా LCD ప్రాజెక్టర్ / కె-యాన్ ప్రాజెక్టర్ ద్వారా తెరపై ప్రదర్శించవచ్చు. QR కోడ్లలో ఉన్న సమాచారం చాలా వరకు వీడియోలు, యానిమేషన్స్ మరియు స్లైడ్ల రూపంలో ఉంటుంది. అంతేకాకుండా ఈ సమాచారం, పుస్తకంలో ఉన్న సమాచారానికి అదనమైనది.

ఈ అదనపు సమాచారం ద్వారా విద్యార్థులు భావనలను స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు ఉపాధ్యాయులు తాము నిర్వహించే బోధనా కృత్యాలు అర్థవంతంగా జరగడానికి తోడ్పడతాయి.

ప్రతి అధ్యాయం చివరన ఒక అదనపు QR కోడ్లో ప్రశ్నలు ఇవ్వబడినాయి. ఇవి, విద్యార్థుల అభ్యసన ఫలితాలను ఏమేరకు సాధించారో మదింపుచేయడానికి తోడ్పడతాయి.

విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు QR కోడ్లలో ఇవ్వబడిన సమాచారాన్ని విరివిగా ఉపయోగించి తరగతిగదిలోని ప్రక్రియలను మరింత ఆనందదాయకంగా, విద్యావంతమైనవిగాను మలచుకుంటారని ఆశిస్తున్నాము.

క్యూఆర్ (QR) కోడ్లను ఎలా వాడాలి తెలుసుకుందాం!

ప్రస్తుత పాఠ్య పుస్తకంలో ఈ విధంగా ఉండే క్యూఆర్ కోడ్లను పొందుపరచబడినవి.

ఈ క్యూఆర్ కోడ్లను ఉపయోగించి ఆసక్తికరమైన పాఠాలను, వీడియోలను, డాక్యుమెంట్స్ మొదలగు వాటిని మీవద్దగల మొబైల్, ట్యాబ్లెట్ లేదా కంప్యూటర్ ద్వారా వీక్షించండి.

దశ	వివరణ
అ)	క్యూఆర్ కోడ్లలో లింక్ చేయబడిన విషయాలను ఆండ్రాయిడ్ మొబైల్ లేదా ట్యాబ్లెట్లో వీక్షించుటకు :
1	మీ యొక్క మొబైల్ / ట్యాబ్లెట్లోని Play Store పైన క్లిక్ చేయండి.
2	సెర్చ్బార్లో DIKSHA ను టైప్ చేయండి.
3	
	తెరపైన ఇలా కనిపిస్తుంది.
4	INSTALL పైన క్లిక్ చేయండి.
5	విజయవంతంగా INSTALL చేసిన తరువాత యాప్ ను తెరవడానికి OPEN పైన క్లిక్ చేయండి.
6	'తెలుగు'ను ఎంపికచేసుకొని క్లిక్ చేయండి.
7	'కొనసాగించడానికి' క్లిక్ చేయండి.
8	విద్యార్థి / ఉపాధ్యాయులు రెండింటిలో మీకు చెందిన దానిని ఎంపిక చేసుకోండి.
9	కుడివైపున ఉన్న క్యూఆర్ కోడ్ చిహ్నం స్కానర్ ను క్లిక్ చేయండి. తరువాత మీ పాఠ్యపుస్తకములో ముద్రించబడిన క్యూఆర్ కోడ్ ను స్కాన్ చేయండి. (లేదా) సెర్చ్ బార్ నందు () క్యూఆర్ కోడ్ క్రింద ముద్రించబడిన కోడ్ ను టైపు చేయండి.
10	క్యూఆర్ కోడ్ లో జతచేయబడిన విషయాలు కనిపిస్తాయి.
11	కావలసిన విషయాలను వీక్షించుటకు లింక్ పై క్లిక్ చేయండి.
బ)	క్యూఆర్ కోడ్ లో లింక్ చేయబడిన విషయాలను కంప్యూటర్ నుండి వీక్షించుటకు -
1	https://diksha.gov.in/teLANGANA అను లింక్ ను ఓపెన్ చేయండి.
2	Explore DIKSHA-TELANGANA పైన క్లిక్ చేయండి.
3	పాఠ్యపుస్తకము నందు ముద్రించబడిన క్యూఆర్ కోడ్ క్రింద ఉన్న కోడ్ ను టైపు చేయండి.
4	ఈ కోడ్ కు జతచేయబడిన విషయాలు కనిపిస్తాయి.
5	కావలసిన విషయాలను వీక్షించుటకు లింక్ పై క్లిక్ చేయండి.

INSTRUCTIONS TO THE TEACHERS

Children should understand and adjust to their environment. For this, they have to observe and explore their environment. Hence, the text book on environmental studies at primary level is given the title 'We - Our Environment.'

The syllabus and lessons are written according to the conditions of our State and the themes prescribed by the National Council For Educational Research And Training (N.C.E.R.T.).

The contents of the lessons are prepared on the themes: Family and Relations, Work, Games, Animals, Plants, Food, Clothes, Shelters, Travel, Water, things we make and Village.

The 16 lessons of the text book are framed into 4 parts for formative assessment. The first part contains 4 lessons, the second 4, the third 5 and the fourth 3 lessons.

Each lesson is enriched with colourful pictures to make the children understand the concepts in a better manner. Every lesson starts with either a real life situation, incidents or the child's experiences.

Children should be encouraged to talk about the lessons in the teaching learning process. Their experiences should be discussed in the classroom. Teaching should start with the concept related key questions.

Exercises are designed in such a way that the children observe and explore their surroundings, discuss with their friends, family members, elders and collect and tabulate information, conduct experiments, participate in activities and projects.

This text book mainly focuses on the processing skills of children. Hence, whole class group and individual activities are incorporated. Logos also are given to specify different activities. Teaching-Learning process should be carried out with the help of proper Teaching - Learning Material.(T.L.M.)

Exercises are given to know what children have learnt and to make use of them to exhibit and express their creativity, experiences and thoughts. So, all children should be given chance to participate in the activities.

At the end of each lesson, '**Do this**' is given keeping in mind of the educational standards. Children should do these activities either individually or in a group.

'**Key words**' are given at the end of each lesson. These are the important concepts of the lesson. Children's conceptual understanding should be evaluated with the key words. at the end of each lesson. Salient features of the lesson are given by the title '**What have we learnt?**' Children should be made to read these features. These are given to review the concepts.

There is another activity by the title '**Can I do this?**' at the end of the lessons. Children should identify them independently. If 80% of the children can do this, only then the next lesson should be taken up.

In each and every lesson, the activities are incorporated by keeping in mind the Continuous Comprehensive Evaluation (C.C.E.). '**Can I do this?**' activity is given for this purpose.

A separate register should be maintained by the teacher for noting down the progress of children based on their competencies.

They should note down the progress of children in the formative assessment conducted in the months of July, September/October/March/April. Also, the progress in the Summative assessment Exams in the months of October and April.

Teaching learning strategies and the expected learning outcomes, have been developed class wise and subject-wise based on the syllabus and compiled in the form of a Hand book to guide the teachers and were supplied to all the schools. With the help of this Hand book the teachers are expected to conduct effective teaching learning processes and ensure that all the students attain the expected learning outcomes.

Teaching learning strategies and the expected learning outcomes, have been developed class wise and subject-wise based on the syllabus and compiled in the form of a Hand book to guide the teachers and were supplied to all the schools. With the help of this Hand book the teachers are expected to conduct effective teaching learning processes and ensure that all the students attain the expected learning outcomes.

ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

పిల్లలు తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాల గురించి అర్థం చేసుకోవాలి. ఆ పరిసరాలతో సర్దుబాటు కావాలి. ఇందుకోసం తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలను పరిశీలించడం, అన్వేషించడం ద్వారా పరిసరాల గురించి అవగాహన పొందాలి. కాబట్టి ప్రాథమిక స్థాయిలో పరిసరాల విజ్ఞానం పాఠ్యపుస్తకానికి **'మనం-మన పరిసరాలు'** అని పేరుపెట్టారు. జాతీయ విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ (NCERT) పాఠ్యపుస్తకాల ఇతివృత్తాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని మన రాష్ట్ర పరిస్థితులకు అనుగుణంగా సిలబస్‌ను, పాఠ్యాంశాలను రూపొందించారు.

మన కుటుంబ సభ్యుల మధ్య సంబంధాలు, పని, ఆటలు, జంతువులు, మొక్కలు, ఆహారం, దుస్తులు, నివాసాలు, ప్రయాణం, నీరు, తయారుచేసే వస్తువులు, గ్రామం అనే ఇతివృత్తాల ఆధారంగా పాఠ్యాంశాలను రూపొందించారు. ఈ పాఠ్యపుస్తకంలోని 16 పాఠాలను నాలుగు భాగాలుగా (ఫార్మాటివ్ అసెస్‌మెంట్ కొరకు) చేశారు. మొదటి భాగంలో 4 పాఠాలు, 2వ భాగంలో 4 పాఠాలు, 3వ భాగంలో 5 పాఠాలు, 4వ భాగంలో 3 పాఠాలు ఉన్నాయి.

ప్రతి పాఠంలో పిల్లలు సులభంగా అర్థంచేసుకోవడానికి వీలుగా చిత్రాలు ఉన్నాయి. ప్రతీ పాఠం కూడా నిత్యజీవిత సన్నివేశాలు, సంఘటనలు లేదా పిల్లలకు పరిచయమున్న అనుభవాలతో ప్రారంభమౌతుంది.

ఏ పాఠాన్ని బోధించినా ఆ పాఠం గురించి పిల్లల చేత మాట్లాడించాలి. వాళ్ల అనుభవాలను చర్చించాలి. ఇందుకు సంబంధించిన కీలక ప్రశ్నలతో పాఠ్యబోధన ప్రారంభం కావాలి.

పిల్లలు పరిశీలించేలా, తమ తోటివారు / కుటుంబ సభ్యులు / పెద్దలు / సమాజసభ్యుల నుండి సమాచారాన్ని సేకరించేలా, సేకరించిన సమాచారాన్ని పట్టిక రూపంలో తయారుచేసేలా, తోటివారితో చర్చించేలా, చిన్నచిన్న ప్రయోగాలు, అన్వేషణలు, ప్రాజెక్టుపనులతో కూడిన అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.

ఈ పాఠ్యపుస్తకం ప్రధానంగా పిల్లల్లో ప్రక్రియానైపుణ్యాలు పెంపొందించడానికి ఉద్దేశించినది. కాబట్టి పూర్తి తరగతి గదిలో, జట్టులో, వ్యక్తిగతంగా చేసేలా కృత్యాలు, అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. వీటిని నిర్వహించడానికి వీలుగా లోగోలను కూడా చేర్చారు. వీటికి అవసరమైన సామగ్రిని ఉపయోగించి నిర్వహించాలి.

పిల్లలు, ఏమి నేర్చుకున్నారో తెలుసుకోవడానికి పిల్లల అనుభవాలను, ఆలోచనలను సృజనాత్మకతను వ్యక్తపరచడానికి ఉద్దేశించినవే అభ్యాసాలు. కాబట్టి పిల్లలందరూ పాల్గొనేలా అవకాశం ఇవ్వాలి.

ప్రతీ పాఠం చివర **'ఇవి చేయండి'** అనే పేరుతో విద్యాప్రమాణాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని అభ్యాసాలు చేర్చారు. వీటిని పిల్లలు జట్టుగా లేదా వ్యక్తిగతంగా చేసేలా చూడాలి.

ప్రతీ పాఠం చివర **'కీలక పదాలు'** ఉన్నాయి. ఇవి ఆ పాఠానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన భావనలు. పాఠం పూర్తి కాగానే కీలక పదాల మీద పిల్లల అవగాహనను పరీక్షించాలి. అట్లే **'మనం నేర్చుకున్నవి'** అనే శీర్షికతో పాఠంలోని ముఖ్యాంశాలు ఉన్నాయి. వీటిని పిల్లల చేత చదివించాలి. ఇవి పునశ్చరణకు ఉద్దేశించినవి.

పాఠం చివర **'నేనివి చేయగలనా?'** అనే శీర్షికతో అభ్యాసం ఉంది. వాటిలోని అంశాలను పిల్లలే సొంతంగా గుర్తించేలా చూడాలి. వీటిలో తరగతిలోని 80% మంది పిల్లలు చేయగలిగినప్పుడే తరవాత పాఠాన్ని ప్రారంభించాలి.

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని ప్రతీ పాఠంలో ప్రశ్నలు, కృత్యాలు / అభ్యాసాలను అంతర్భాగంగా చేర్చారు. అలాగే **'నేనివి చేయగలనా?'** అనే స్వీయమూల్యాంకన అభ్యాసం కూడా ఇందుకు ఉద్దేశించినదే. ప్రతీ పాఠం పూర్తికాగానే అభ్యాసాలలో పేర్కొన్న విధంగా సామర్థ్యాలవారీగా పిల్లల ప్రగతిని నమోదు చేయడానికి ఒక ప్రత్యేక రిజిస్టర్ ఏర్పాటు చేసుకుని నమోదు చేయాలి.

■ జూలై, సెప్టెంబర్, డిసెంబర్, ఫిబ్రవరి మాసాల్లో ఫార్మాటివ్ మదింపు ప్రగతిని, అలాగే సెప్టెంబర్/అక్టోబర్, మార్చి/ఏప్రిల్ మాసాల్లో సమ్మేటివ్ మదింపు ప్రగతిని నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంగా నమోదుచేయాలి.

▾ ఉపాధ్యాయుల మార్గదర్శనం కోసం బోధనాభ్యసన వ్యూహాలను, ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలను, తరగతి వారీగా, విషయం వారీగా, సిలబస్ వారీగా కరదీపిక రూపంలో తయారుచేసి పాఠశాలలకు అందివ్వడం జరిగింది. ఈ కరదీపిక సహాయంతో ఉపాధ్యాయులు ఉత్తమ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించి తద్వారా విద్యార్థులందరూ ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు సాధించేలా కృషి చేయాలి.

ఉపాధ్యాయుల మార్గదర్శనం కోసం బోధనాభ్యసన వ్యూహాలను, ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలను, తరగతి వారీగా, విషయం వారీగా, సిలబస్ వారీగా కరదీపిక రూపంలో తయారుచేసి పాఠశాలలకు అందివ్వడం జరిగింది. ఈ కరదీపిక సహాయంతో ఉపాధ్యాయులు ఉత్తమ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించి తద్వారా విద్యార్థులందరూ ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు సాధించేలా కృషి చేయాలి.

CLASS - III ENVIRONMENTAL STUDIES - SYLLABUS

1. Family, members of the family, friends and the relations :	Members of the family, Similar Features, Family History, Types of Families.
2. Works, Games	Work done by members in a family Cooperating with each other, Artisans of the Village / City and their needs, Child Labour.
	Types of Games, Need for Games, Games played with Material, Games played without Material, Individual games, Games played in Groups, Rules of Games, Sportsman Spirit.
3. Animals	Animals and Birds in our surroundings, Animal Shelters, Pet Animals, Migrating Birds, How do Animals move? Kindness Towards animals, Insects and their Uses.
4. Plants	Types of plants, Plants grown at home, their uses, Why should we grow plants? Plants not grown in our surroundings, Water plants, Desert plants.
	Types of leaves(size, edge, tip, shape, colour), Shedding of leaves, Leaves as food, Decoration with leaves, Making shapes with leaves, Games with leaves, Compost pit.
5. Food	Why should we eat? Where do we get food from? Food eaten cooked, food eaten raw, Diversity in cooking, Different cooking utensils and their usage.
	Food habits of different regions, Food habits of animals and birds, Benefits of eating together, Food habits according to age.
6. Our village, Mapping skills	Villages, Institutions of the village - uses, Travelling, Work done by the villagers.
	Understanding the Map, Symbols on a Map and their need, Map drawing, Grasping information by reading a Map, Drawing maps of Class-room, School, Street and Village.
7. Shelters	Need of a House, Types of Houses, Temporary Residences, Houses of different regions, Apartments, Roofs of Houses.
	Decorating the House, Clean House, Growing flower plants at Home, Cooperating with each other to keep the house clean and tidy, Doing things on our own, Dirty House, Throwing garbage in the Dust bin.
8. Things and Clothes we make	Different toys, Utensils made with clay-their uses, Clay idols, Pot making, Decrease in usage of clay utensils.
	Need of clothes, Types of clothes, Clothes worn by children, elders, men and women, Seasonal clothes, Costumes, Uniforms, Traditional clothes, Ready made clothes, Stitched clothes, Wearing washed clothes, Designs on clothes.
9. Water	Need of water, Water Resources, Storage of Water, Need of water to people, animals, plants; Purified water, Polluted water, Good Habits, Water scarcity, Conservation of water.
10. Travel	Travelling Importance of vehicles for travelling, Vehicles used according to the distance and Need Modes of Transport, Classification of Modes of Transport, Accidents while Travelling.

3వ తరగతి పలిసరాల విజ్ఞానం - సిలబస్లోని అంశాలు

1. కుటుంబం, కుటుంబ సభ్యులు, స్నేహితులు వాళ్ళ మధ్య సంబంధాలు	కుటుంబంలోని సభ్యులు, పోలికలు, కుటుంబ చరిత్ర, రకరకాల కుటుంబాలు.
2. పనులు, ఆటలు	కుటుంబంలోని సభ్యులు చేసే పనులు, ఒకరికొకరు సహకరించుకోడం, గ్రామంలో వృత్తులు, ఇతర పనులు చేసేవాళ్లు, వాళ్ల అవసరం, పనిచేసే పిల్లలు. రకరకాల ఆటలు, ఆటల ఆవశ్యకత, వస్తువులతో ఆడే ఆటలు, వస్తువులు లేకుండా ఆడే ఆటలు, వ్యక్తిగతంగా ఆడే ఆటలు, జట్లలో ఆడే ఆటలు, ఆటల నియమాలు, క్రీడాస్ఫూర్తి.
3. జంతువులు	మన చుట్టూ ఉన్న జంతువులు, పక్షులు, వాటి నివాసాలు, పెంపుడు జంతువులు, వలస పక్షులు, ఏవి ఎలా వెళ్తాయి? జంతువులపట్ల దయ; కీటకాలు, వాటివల్ల లాభాలు, నష్టాలు.
4. మొక్కలు	రకరకాల చెట్లు, ఇంట్లో పెంచుకునే మొక్కలు, వాటివల్ల ఉపయోగాలు, మనమెందుకు చెట్లను పెంచుకోవాలి? మన చుట్టూ పెరగని చెట్లు, నీటిమొక్కలు, ఎడారిమొక్కలు. ఆకులలోని రకాలు (పరిమాణం, అంచు, కొన, ఆకారం, రంగు) ఆకులు రాలడం, ఆహారంగా ఆకులు, ఆకులతో అలంకరణ, ఆకులతో ఆకారాల తయారీ, ఆకులతో ఆటలు, కంపోస్టు గుంత.
5. ఆహారం	మనం ఆహారం ఎందుకు తినాలి? ఆహారం ఎక్కడినుంచి లభిస్తుంది? వండి తినే ఆహారం, వండకుండా తినే ఆహారం, వండే విధానంలో వైవిధ్యం, రకరకాల వంట పాత్రలు వాటి ఉపయోగం. వివిధ ప్రాంతాల ఆహారపు అలవాట్లు, జంతువుల పక్షుల ఆహారపు అలవాట్లు, కలిసి భోజనం చేయడంవల్ల కలిగే ప్రయోజనం, వయస్సును బట్టి ఆహారపు అలవాట్లు.
6. మన గ్రామం, పట నైపుణ్యాలు	గ్రామాలు, గ్రామంలోని సంస్థలు - ఉపయోగాలు, గ్రామానికి రాకపోకలు, గ్రామంలోని వాళ్లు చేసే పనులు. పటం గురించి అవగాహన, పటంలో గుర్తుల ఆవశ్యకత, పటం గీసే విధానం, పటం ద్వారా సమాచారాన్ని గ్రహించడం, తరగతిగది, బడి, వీధి, గ్రామపటం గీయడం.
7. నివాసాలు	ఇల్లు ఆవశ్యకత, ఇళ్లలో రకాలు, తాత్కాలిక నివాసాలు, వివిధ ప్రాంతాల్లోని ఇళ్లు, అపార్ట్మెంట్లు, ఇళ్ల పైకప్పులు. ఇంటిని అలంకరించుకునే విధానం, శుభ్రమైన ఇల్లు, ఇంట్లో పూలమొక్కలు పెంచడం, ఇంటిని అందంగా ఉంచడంలో సహకరించుకోడం, మన పనులు మనం చేసుకోడం, అపరిశుభ్రమైన ఇల్లు, వ్యర్థపదార్థాలను చెత్త కుండీలో వేయడం.
8. మనం తయారుచేసే వస్తువులు, దుస్తులు	రకరకాల మట్టిబొమ్మలు, మట్టితో చేసిన పాత్రలు, వాటి ఉపయోగాలు, మట్టితో విగ్రహాలు, కుండల తయారీ, మట్టిపాత్రలు తగ్గడం, మట్టితో రకరకాల బొమ్మల తయారీ. బట్టల ఆవశ్యకత, బట్టల రకాలు, పిల్లలు వేసుకునేవి, పెద్దలు వేసుకునేవి, ఆడవాళ్లు, మగవాళ్లు వేసుకునేవి, కాలానుగుణంగా వేసుకునే బట్టలు, దుస్తులు, సంప్రదాయాలు, కుట్టించుకున్నవి, రెడీమేడ్ దుస్తులు, వృత్తులను బట్టి ధరించే బట్టలు, ఉతికిన బట్టలు వేసుకోడం, బట్టలపై డిజైన్లు.
9. నీరు	నీటి ఆవశ్యకత, నీటి వనరులు, నీటినిలవ, మనుషులకు, జంతువులకు మొక్కలకు నీళ్ల అవసరం, పరిశుభ్రమైన నీరు, అపరిశుభ్రమైన నీరు, మంచి అలవాట్లు, నీటికొరత, నీటిపొదుపు.
10. ప్రయాణం	ప్రయాణం, ప్రయాణానికి వాహనాల ఆవశ్యకత, దూరం, అవసరాన్నిబట్టి ప్రయాణ సాధనాలు, ప్రయాణసాధనాల వర్గీకరణ, ప్రయాణాల్లో ప్రమాదాలు.

Competencies that have to be achieved by the children from this Text book

The Educational standards to be achieved through the Class - III Text book 'We - Our surroundings' have been given below. These should be achieved by the end of the academic year. The Teaching-Learning process should be carried out with the inclusion of these standards. The following processing skills should be developed among the children.

- 1) **Conceptual Understanding** : Children should understand the different concepts of the 16 lessons in this text book. They should compare these with their real life experiences. They should be able to give examples, similarities and differences, classify, explain and give reasons.
- 2) **Questioning Formulating Hypothesis**: Children should be able to question about the surroundings, situations and incidents they have seen and listened to.
- 3) **Doing Experiments and Explaining** : Children should be able to conduct smaller and simpler experiments and explain the concepts. They should be able to tell the sequence of the steps of the experiment and the things that are used.
- 4) **Information Skills - Projects** : Children should grasp, note, tabulate and analyze the things through observation, reading and discussing with others. They should be able to infer, analyse and generalize. They should participate actively in the projects. Projects should be exhibited and explained by them in the class.
- 5) **Drawing, preparation of models, mapping skills** : Children should explain the concepts through drawing for this they have to draw and colour the pictures. children draw maps of their classroom, school, street, village etc. and grasp the information by understanding the symbols given in map.
- 6) **Appreciation, Application, Bio-diversity** : They should recognise and appreciate the greatness of animals, birds, plants and people of the society. The values like kindness, co-operation, working together etc, should be inculcated. They should appreciate diversities in the surrounding and the society. They should be able to understand the greatness of the different food habits, life styles, cultures and traditions. They should practice personal Hygiene healthy habits. Do personal work, help elders and people with special needs.

ఈ పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు

3వ తరగతి “మనం-మన పరిసరాలు” అనే పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా సాధించాల్సిన విద్యాప్రమాణాలను కింద పేర్కొన్నారు. వీటిని విద్యాసంవత్సరంలోగా సాధించాలి. ఇందుకోసం పాఠ్యపుస్తకంలోని పాఠాలకు వీటిని అన్వయించి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. పరిశీలించడం, పోలికలు భేదాలు చెప్పడం, వర్గీకరించడం, సమాచార పట్టికలు తయారు చేయడం, విశ్లేషించడం, కారణాలు చెప్పడం, ప్రయోగాలు చేయడం, నిర్ధారణకు రావడం వంటి నైపుణ్యాలు పిల్లలందరూ పొందాలి.

- (1) **విషయావగాహన :** ఈ పాఠ్యపుస్తకంలోని 16 పాఠాలకు సంబంధించిన వివిధ విషయాలను పిల్లలు అవగాహన చేసుకోవాలి. వీటిని దైనందిన జీవితానికి అన్వయించుకోవాలి. అవగాహన చేసుకోవాలి. ఉదాహరణలు ఇవ్వడం, పోలికలు భేదాలు చెప్పడం, వర్గీకరించడం, వివరించడం, కారణాలు చెప్పడం వంటివి చేయగలగాలి.
- (2) **ప్రశ్నించడం, పరికల్పనలు చేయడం :** పిల్లలు తాము చూసిన, విన్న వాటి గురించి, సన్నివేశాలు, సంఘటనలు, పరిసరాల గురించి ప్రశ్నించగలగాలి.
- (3) **ప్రయోగాలు చేసి చూడడం, చెప్పడం :** పిల్లలు చిన్నచిన్న ప్రయోగాలు చేయడం ద్వారా విషయాన్ని గ్రహించి వివరించగలగాలి. తాము ప్రయోగాలు ఎలా చేశారో, ఏమేమి ఉపయోగించారో క్రమపద్ధతిలో చెప్పగలగాలి.
- (4) **సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పనులు :** పిల్లలు ఇతరులను అడగడం ద్వారా, చూడడం ద్వారా, చదవడం ద్వారా సమాచారాన్ని గ్రహించాలి. ఇలా గ్రహించిన సమాచారాన్ని పట్టికలో నమోదు చెయ్యాలి. సమాచార పట్టికలు చూసి విశ్లేషించగలగాలి. నిర్ధారణలు, సాధారణీకరణలు చేయగలగాలి. పాఠాలలో ఇచ్చిన ప్రాజెక్టు పనుల్లో పాల్గొనాలి. వాటిని తరగతి గదుల్లో ప్రదర్శించి వివరించగలగాలి.
- (5) **బొమ్మలు గీయడం, నమూనాలు తయారు చేయడం, పట నైపుణ్యాలు :** పిల్లలు బొమ్మలు గీయడం ద్వారా విషయాలను వివరించగలగాలి. ఇందుకోసం పాఠ్యాంశాలకు చెందిన చిత్రాలు గీయడం, రంగులు వేయడం వంటివి చేయగలగాలి. తమ తరగతి గది, పాఠశాల, వీధి, గ్రామం మొదలయిన వాటి పటాలను గీయగలగాలి. పటాలలో ఉండే గుర్తుల ఆధారంగా సమాచారాన్ని గ్రహించగలగాలి.
- (6) **ప్రశంస విలువలు, జీవ వైవిధ్యం, నిజజీవిత వినియోగం :** తమ చుట్టూ ఉండే పరిసరాలలోని జంతువులు, పక్షులు, మొక్కలు వ్యక్తులలో ఉండే గొప్పతనాన్ని గుర్తించగలగాలి. ప్రశంసించగలగాలి. దయ, సహకారం, తదానుభూతి, కలిసిపనిచేయడం వంటి లక్షణాలు పెంపొందించి తోటివారిని ప్రశంసించగలగాలి. సమాజంలో, పరిసరాల్లో ఉండే వైవిధ్యాలను గుర్తించగలగాలి. విభిన్నమైన ఆహారపు అలవాట్లను, జీవన విధానాలను, సంస్కృతులలోని గొప్పతనాన్ని అర్థం చేసుకోగలగాలి. వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత, ఆరోగ్యపు అలవాట్లను అలవర్చుకోవాలి. తమ పనులు తాము చేసుకోవడం, కుటుంబంలోని వృద్ధులకు, ప్రత్యేక అవసరాలు కలిగినవారికి సహకారం అందించాలి.

NATIONAL ANTHEM

- *Rabindranath Tagore*

Jana-gana-mana-adhinayaka, jaya he
Bharata-bhagya-vidhata.
Punjab-Sindh-Gujarat-Maratha
Dravida-Utkala-Banga
Vindhya-Himachala-Yamuna-Ganga
Uchchhala-jaladhi-taranga.
Tava shubha name jage,
Tava shubha asisa mage,
Gahe tava jaya gatha,
Jana-gana-mangala-dayaka jaya he
Bharata-bhagya-vidhata.
Jaya he! jaya he! jaya he!
Jaya jaya jaya, jaya he!!

PLEDGE

- *Pydimarri Venkata Subba Rao*

India is my country and all Indians are my brothers and sisters.

I love my country and I am proud of its rich and varied heritage. I shall always strive to be worthy of it.

I shall give my parents, teachers and elders respect and treat everyone with courtesy.

To my country and my people, I pledge my devotion. In their well being and prosperity alone, lies my happiness.

జాతీయ గీతం

- రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్

జనగణమన అధినాయక జయహే!
భారత భాగ్య విధాతా !
పంజాబ సింధ్ గుజరాత మరారా,
ద్రావిడ ఉత్తళ వంగా!
వింధ్య హిమాచల యమునా గంగా,
ఉచ్చల జలధి తరంగా!
తవ శుభనామే జాగే!
తవ శుభ ఆశిష మాగే!
గాహే తవ జయగాథా!
జనగణ మంగళదాయక జయహే
భారత భాగ్య విధాతా!
జయహే! జయహే! జయహే!
జయ జయ జయ జయహే

ప్రతిజ్ఞ

- పైడిమర్రి వెంకట సుబ్బారావు

భారతదేశం నా మాతృభూమి. భారతీయులందరూ నా సహోదరులు.

నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను. సుసంపన్నమైన, బహువిధమైన నా దేశ వారసత్వ సంపద నాకు గర్వకారణం. దీనికి అర్హత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను.

నా తల్లిదండ్రులను, ఉపాధ్యాయులను, పెద్దలందరినీ గౌరవిస్తాను. ప్రతివారితోనూ మర్యాదగా నడుచుకొంటాను. జంతువులపట్ల దయతో ఉంటాను.

నా దేశం పట్లా, నా ప్రజలపట్లా సేవానిరతి కలిగిఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.

వారి శ్రేయోభివృద్ధులే నా ఆనందానికి మూలం.

INDEX

8. FOOD HABITS	September	1
9. OUR VILLAGE	October	17
10. DIFFERENT TYPES OF HOUSES	November	33

11. CLEAN HOUSE IS THE BEAUTIFUL HOUSE	November	49
12. GEMS OF CLAY	December	63

13. COLOURFUL DRESSES	December	77
14. WHERE ARE THESE PLACED?	January	91

15. WATER - OUR NEEDS	February	107
16. LET'S GO TO COUNTRYSIDE	February	129
REVISION	March	

విషయసూచిక

8. ఆహారపు అలవాట్లు	సెప్టెంబరు	2
9. మన గ్రామం	అక్టోబరు	18
10. రకరకాల ఇళ్లు	నవంబరు	34

11. శుభ్రమైన ఇల్లే అందమైన ఇల్లు	నవంబరు	50
12. మట్టితో చేసిన మాణిక్యాలు	డిసెంబరు	64

13. రంగురంగుల బట్టలు	డిసెంబరు	78
14. ఏవేవి ఎక్కడెక్కడ?	జనవరి	92

15. నీరు - మన అవసరాలు	ఫిబ్రవరి	108
16. ఊరికి పోదాం	ఫిబ్రవరి	130
పునర్విమర్శ	మార్చి	

8. FOOD HABITS

The school children went on a picnic to Hyderabad during Dussera holidays. They made friends with the children who came from different places. They watched different animals in the zoo. All gathered at a place in the afternoon. They began eating the food they brought from homes. Let's see what they are eating....

I am Prasad. I am from Nizamabad. I am eating rotis made from millets. Do you know why? Millets are grown in our village. That is why most of the people in our village eat only rotis in the morning and at night.

Hello! My name is Satyam. I am from Karimnagar. I am eating rice. Paddy is grown in our village. So, many people of our village eat rice.

Hi! I am Manjula I come from Mahaboobnagar Dist. I am eating fish curry with rice. My village is near the river Krishna. So, fish are available in plenty for us. I like to eat fish curry.

Hello! My name is Venkatesh. I am from Vikarabad. I am drinking ambali (porridge). We grow ragi in our village. All the members in my family like ambali.

You have seen different food eaten by people.
What do the people of your village/city eat?

8. ఆహారపు అలవాట్లు

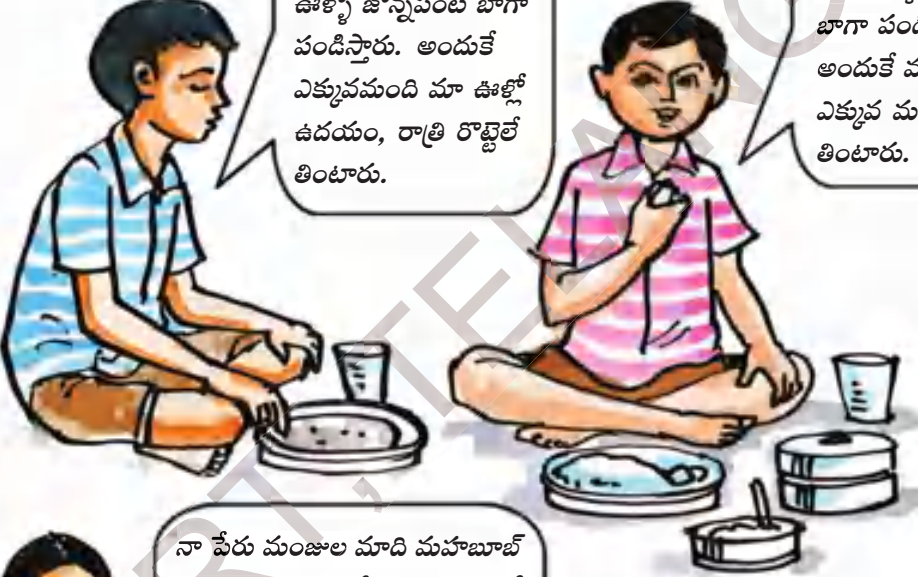
దసరా సెలవులలో బడి పిల్లలందరూ విహారయాత్రకు హైద్రాబాద్ వెళ్ళారు. అక్కడ వేరు వేరు ప్రాంతాలనుంచి వచ్చిన పిల్లలందరూ కలిశారు. వారందరికీ స్నేహం కుదిరింది.

జూపారులో అనేక రకాల జంతువులను చూసారు. మధ్యాహ్నం కాగానే పిల్లలందరూ ఒక చోటికి చేరారు. ఇంటిదగ్గరనుంచి తెచ్చుకున్న ఆహార పదార్థాలు తింటున్నారు. వాళ్లేం తింటున్నారో చూద్దామా!

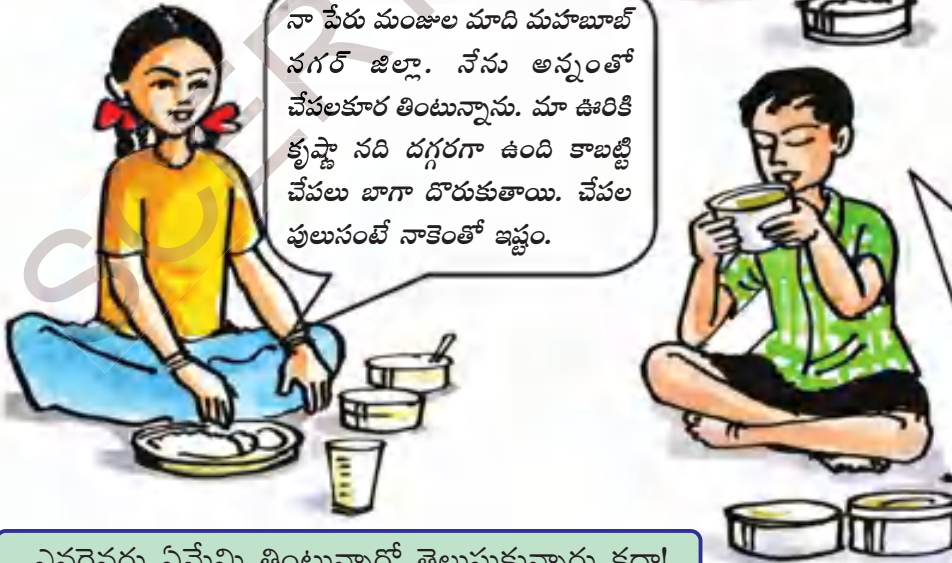
నా పేరు ప్రసాద్. మాది నిజామాబాద్. నేను జొన్న రొట్టెలు తింటున్నాను. ఎందుకో తెలుసా? మా ఊళ్ళో జొన్నపంట బాగా పండిస్తారు. అందుకే ఎక్కువమంది మా ఊళ్లలో ఉదయం, రాత్రి రొట్టెలే తింటారు.

నా పేరు సత్యం. మాది కరీంనగర్. నేను అన్నం తింటున్నాను. మా ఊళ్ళో వరిపంట బాగా పండిస్తారు. అందుకే మా ఊళ్ళో ఎక్కువ మంది అన్నమే తింటారు.

నా పేరు మంజుల మాది మహబూబ్ నగర్ జిల్లా. నేను అన్నంతో చేపలకూర తింటున్నాను. మా ఊరికి కృష్ణా నది దగ్గరగా ఉంది కాబట్టి చేపలు బాగా దొరుకుతాయి. చేపల పులుసంటే నాకెంతో ఇష్టం.

నా పేరు వెంకటేశు. మాది వికారాబాద్. నేను అంబలి తాగుతున్నాను. మా ఊళ్ళో తయిదలు (రాగులు) బాగా పండిస్తారు. తయిదలతో చేసిన అంబలి అంటే మా ఇంట్లో అందరికీ ఇష్టం.

ఎవరెవరు ఏమేమి తింటున్నారో తెలుసుకున్నారు కదా! మరి మీ ప్రాంతంలో ఏయే ఆహార పదార్థాలు తింటారు?

People who live in hilly regions and forests in our state eat different roots and fruits like guava, jamun, amla etc, available in their region. Their food habits depend on the crops grown and the food items available in their region.

Cholam (Jowar-Jonna) is mostly grown in Rajasthan. People there eat rotis made with jowar (jonna). Similarly, rotis and pooris are eaten in many other states like Delhi, Gujarat, Madhya Pradesh and Bihar. Whereas. In the southern states like Tamilnadu, Karnataka and Andhra Pradesh, Kerala and Telangana people eat rice.

Each region has different food habits. Different kinds of food items are cooked and eaten on different occasions. Many varieties of dishes are cooked during marriages, festivals, birthdays, local fairs (Jatara) etc.

Fill in the table with the food items that are eaten on various occasions.

Festivals / special occasions (marriages/birthdays)	Types of food items prepared

Ask your friends and write down what food items they prepare and eat.

After the lunch all began observing the animals at zoo.

Sarath : Sujatha! Look at those pigeons. They are eating grains.

Sujatha : Yes, all pigeons have gathered at one place to eat.

మన రాష్ట్రంలో కొండప్రాంతాల్లోను, అటవీప్రాంతాల్లోను నివసించేవాళ్లు అడవిలో దొరికే రకరకాల దుంపలు, ఉసిరి, జామపండ్లు, అల్లనేరేడుపండ్లు మొదలైనవాటిని తింటారు. అక్కడ పండే పంటలు, లభించే ఆహారపదార్థాల ఆధారంగా వాళ్ల వాళ్ల ఆహారపు అలవాట్లు ఉంటాయి.

రాజస్థాన్ రాష్ట్రంలో జొన్నలు ఎక్కువగా పండుతాయి. వాళ్లు జొన్నరొట్టెలు తింటారు. అట్లే ఢిల్లీ, గుజరాత్, మధ్యప్రదేశ్, బీహారు మొదలయిన రాష్ట్రాలలో గోధుమలతో చేసిన రొట్టెలు, పూరీలు ఎక్కువగా తింటారు. తమిళనాడు, కర్ణాటక, కేరళ, తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో వరి అన్నం తింటారు.

ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కో ఆహారపు అలవాటు ఉంటుంది. అదే విధంగా వివిధ సందర్భాలలో వివిధ రకాల వంటలు వండుకుని తింటారు. పండుగలప్పుడు, పెళ్ళిళ్ళప్పుడు, పుట్టినరోజులప్పుడు, స్థానికంగా జరుపుకొనే జాతరల సమయంలో రకరకాల వంటలు చేసుకుంటారు.

ఎప్పుడెప్పుడు ఏ రకమైన వంటకాలు తింటారో రాయండి.

పండుగలు / ప్రత్యేక సందర్భాలు (పెళ్లిళ్లు, పుట్టినరోజు...)	వండే రకరకాల వంటకాలు

మీ మిత్రులను అడిగి వాళ్లు ఏయే రకాల వంటకాలు చేసుకుంటారో రాయండి.

పిల్లలందరూ తినడం పూర్తయ్యాక జంతువులను చూడసాగారు.

- శరత్ :** సుజాతా! అదిగో ఆ పావురాలను చూడు. గింజలు తింటున్నాయి.
- సుజాత :** ఔను. పావురాలన్నీ ఒకచోట చేరి తింటున్నాయి!

Raghu : Hey! Ali look at that elephant. What is it eating?

Ali : Oh! God! The elephant is quickly eating large sugarcanes with its trunk. Let's go and watch the other animals.

Write down the types of food eaten by the different animals you know.

Name of animal/bird	Type of food eaten
cow	grass
	

Different animals and birds live around us. They also need food like us. All animals don't eat the same kind of food. They have different food habits. They eat different foods like grains, plants, meat, honey, milk, etc.,

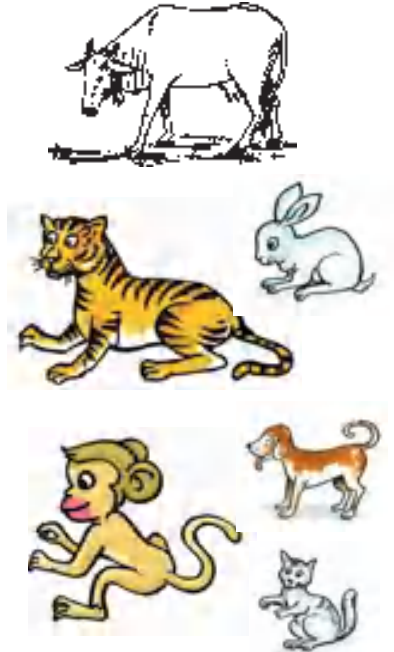
రఘు : అలీ! అదిగో ఏనుగు చూడు. ఏం తింటున్నదో!

అలీ : అమ్మో! ఏనుగు పెద్ద పెద్ద చెరుకు గడలను తొండంతో తీసి నోట్లో పెట్టుకొని చకచకా తింటోంది. ఇంకా మిగిలిన జంతువులను చూద్దాం పదండి.

మీకు తెలిసిన జంతువులు ఏయే ఆహారపదార్థాలను తింటాయో కింది పట్టికలో రాయండి.

జంతువు / పక్షి పేరు	తినే ఆహారం
ఆవు	గడ్డి

మన చుట్టూ అనేక రకాల జంతువులు, పక్షులు ఉన్నాయి. మనలాగే వాటికి కూడా ఆహారం అవసరం. జంతువులన్నీ ఒకే రకమైన ఆహారం తీసుకోవు. వాటికి రకరకాల ఆహారపు అలవాట్లు ఉంటాయి. జంతువులు, పక్షులు రకరకాల ఆహార పదార్థాలను తింటాయి. గింజలు, మొక్కలు, మాంసం, తేనె, పాలు... ఇలా రకరకాల ఆహారాన్ని తీసుకొంటాయి.

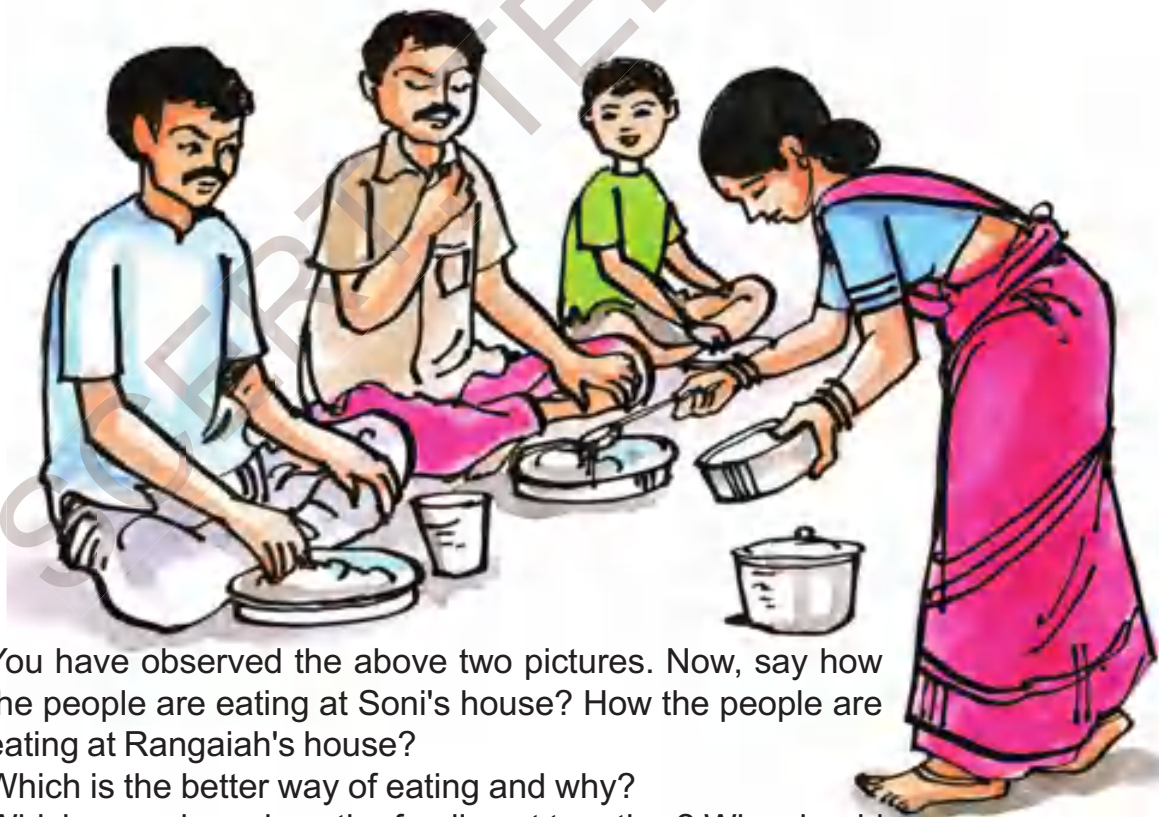

Soni stays with her parents and brother. Shall we see how they take meals?

In Rangaiah's residence, their uncle also stays with them. Observe how they are taking their meals?

You have observed the above two pictures. Now, say how the people are eating at Soni's house? How the people are eating at Rangaiah's house?

Which is the better way of eating and why?

Which occasions does the family eat together? Why should we eat together?

సోనీవాళ్ల ఇంట్లో వాళ్ల అమ్మ, నాన్న, అన్నయ్య ఉంటారు. వాళ్లు ఎలా భోజనం చేస్తున్నారు చూడండి.

రంగయ్య వాళ్ల ఇంట్లో వాళ్ల అమ్మ నాన్నతో పాటు మామయ్య కూడా ఉంటాడు. వాళ్లు ఎలా భోజనం చేస్తున్నారు చూడండి?

పై రెండు చిత్రాలూ చూశారు కదా! సోనీ ఇంట్లో వాళ్లు ఎలా భోజనం చేస్తున్నారు?

రంగయ్యవాళ్ల ఇంట్లో ఎలా భోజనం చేస్తున్నారు?

ఏ రకంగా భోజనం చేయడం మంచిది? ఎందుకు?

కుటుంబ సభ్యులందరూ ఎప్పుడెప్పుడు కలిసి తింటారు? ఎందుకు కలిసి తినాలి?

Relatives came to Soni's house for a festival. Meals were arranged for all at a time. Soni's father and brother served them. Look at the picture given below.

When do many people eat together as in the above picture?
What kind of work do you do when many people eat together?

Generally, all the people including elders and children sit together and eat during marriages, birthday parties and festivals. This inculcates the value that "all are one and equal." It is good for the family to sit and eat together every day and share their happenings of the day.

Can everybody eat everything?

Mahesh brought roasted corn cob (mokkajonna kanki) while returning home from school. He tried to feed it to his brother in the cradle. His mother refused to do so as his brother was an infant and he could not eat it. Then he rushed to his grandfather to offer him the same. He also refused saying he could not eat it.

Why did mother say that corn should not be given to the baby brother?

Why did grandfather say that he cannot eat corn?

Who can eat corn in your house?

పండుగకు సోనీవాళ్ల ఇంటికి బంధువులు వచ్చారు. బంధువులందరికీ ఒకేసారి భోజనాలు ఏర్పాటు చేశారు. వీరికి సోనీవాళ్ల అన్నయ్య, నాన్న వడ్డించారు. ఈ చిత్రం చూడండి.

పై చిత్రంలోలాగ ఎప్పుడెప్పుడు ఎక్కువమంది కలిసి తింటారు?
ఎక్కువమంది కలిసి తినేటప్పుడు మీరైతే ఏ పనులు చేస్తారు?

సాధారణంగా పెళ్ళిళ్ళు, పుట్టిన రోజు వేడుకలు, పండుగల సమయంలో అందరూ కలిసి తింటారు. కలిసి తినడంవల్ల మనమంతా ఒక్కటే అనే భావన కలుగుతుంది. కుటుంబ సభ్యులందరూ ప్రతిరోజు ఆ రోజు జరిగిన విషయాల గురించి మాట్లాడుతూ కలిసి తినడం అనేది మంచి అలవాటు.

అందరూ అన్నీ తినగలరా?

మహేశ్ బడినుంచి ఇంటికి వచ్చేటప్పుడు కాల్చిన మొక్కజొన్న కంకి ఒకటి తెచ్చాడు. ఇంటికి రాగానే ఉయ్యాలలో ఉన్న తమ్మునికి మొక్కజొన్న కంకి తినిపించబోయాడు. చిన్న పిల్లలకు కంకి తినిపించకూడదు అంది అమ్మ. అయితే తాతయ్యకు ఇస్తానని పరుగెత్తుకుంటూ తాతయ్య దగ్గరకు వెళ్లాడు. కంకి తిను తాతయ్య! అన్నాడు. తాతయ్య నాకొద్దు, నేను తినలేను అన్నాడు.

తమ్మునికి మొక్కజొన్న కంకి తినిపించొద్దని అమ్మ ఎందుకు చెప్పింది?
తాతయ్య కంకిని ఎందుకు తినలేనన్నాడు?
మీ ఇంట్లో మొక్కజొన్న కంకిని ఎవరెవరు తినగలరు?

What else cannot be eaten by infants and old people? What food items can old people eat? What food items can infants eat? Fill the table with the particulars.

Persons	Food items they can eat	Food items they cannot eat
Infants		
Old people		
Others		

Infants don't have teeth. They can't chew the food. So, they are given either milk or soft food. People lose their teeth in old age. So, old people also cannot chew. They also eat soft food. In this way, food habits change according to age. Not only eating good food is important, but following good habits is also important. We should wash our hands and legs with soap before eating. We should not spill the food on the floor and waste it. We should clean the place after eating.

Key words

1. eating together
2. food items
3. food habits
4. washing hands and legs

What have we learnt?

The food habits of a region depend on crops grown and the availability of food items.

- ▲ Special dishes are prepared during festivals and marriages.
- Animals and birds also need food. They have different kinds of food habits.
- ▼ All members of the family should eat together. This helps in the distribution of food items equally among all the members. We feel happy when we eat together.

Food habits change according to age.

We should wash our hands and legs with soap before eating.

చంటిపిల్లలు, ముసలివాళ్ళు ఇంకా వేటిని తినలేరు. ముసలివాళ్ళు ఏమేమి తినగలరు? చంటి పిల్లలు ఏమేమి తినగలరు?

వ్యక్తులు	తినగలిగిన ఆహారపదార్థాలు	తినలేని ఆహారపదార్థాలు
చంటిపిల్లలు		
ముసలివాళ్ళు		
ఇతరులు		

చిన్నపిల్లలకు దంతాలు ఉండవు. నమిలి తినలేరు. కాబట్టి పాలు తాగిస్తారు. మెత్తటి ఆహారాన్ని పెడతారు. అలాగే దంతాలులేని ముసలివాళ్ళు గట్టి వస్తువులు నమలలేరు. ఇలా వయస్సునుబట్టి కూడా ఆహారపు అలవాట్లలో తేడాలుంటాయి. మంచి ఆహారం తీసుకోవడం ఎంత ముఖ్యమో మంచి అలవాట్లు ఉండడం కూడా అంతే ముఖ్యం. తినేముందు తప్పనిసరిగా సబ్బుతో చేతులు, కాళ్ళు కడుక్కోవాలి. ఆహార పదార్థాలను క్రింద వేయరాదు, వృధా చేయరాదు. తిన్న తరువాత ఆ స్థలాన్ని శుభ్రం చేయాలి.

కీలక పదాలు

1. కలిసి తినడం
2. ఆహార పదార్థాలు
3. ఆహారపు అలవాట్లు
4. కాళ్ళు చేతులూ కడుక్కోవడం

మనం నేర్చుకున్నవి

ఒక ప్రాంతంలో ఆహారపు అలవాట్లు అక్కడ పండే పంటలు, లభించే ఆహార పదార్థాలపై ఆధారపడి ఉంటాయి.

- ▲ పండుగలు, పెళ్ళిళ్ళ సమయంలో ప్రత్యేకమైన వంటలు వండుకుంటారు.
- ▶ జంతువులకు, పక్షులకు కూడా ఆహారం అవసరం. వీటికి రకరకాల ఆహారపు అలవాట్లు ఉంటాయి.

ఇంట్లో వాళ్లందరూ కలిసి తినాలి. దీనివల్ల అందరూ అన్ని ఆహారపదార్థాలను తగినంతగా తినే అవకాశముంటుంది. కలిసి తింటే సంతోషంగా ఉంటుంది.

వయస్సునుబట్టి ఆహారపు అలవాట్లు మారుతుంటాయి.

తినడానికి ముందు కాళ్ళు చేతులు సబ్బుతో కడుక్కోవాలి.

DO THESE

Conceptual Understanding

1. What are the common food items eaten mostly in your locality?
2. Give examples of grass eating animals and grains eating birds.
3. Food is valuable. What should we do to avoid its wastage?
4. Mention the differences between the food habits of a dog and a goat.
5. Why is it good to eat together?
6. Tick ' ' the healthy food habits you have among the following:

I wash my hands and legs before eating food.

I clean the plate before and after eating.

I would not throw and spill the food on the floor while eating.

I close the utensils which contain food items with lids.

I don't waste food.

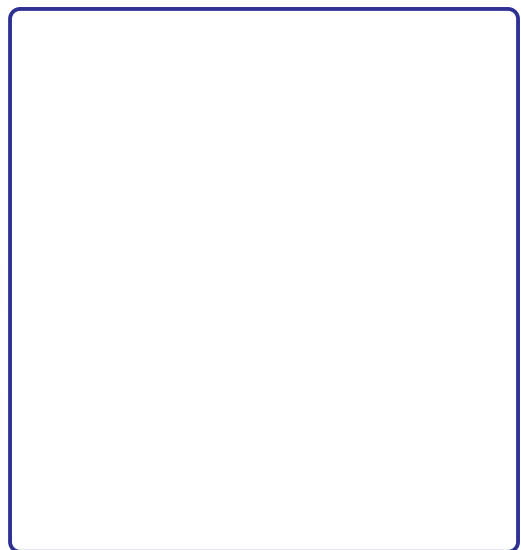
I don't eat unhygienic and road side food.

I sit with everybody and we all eat together.

Draw and Colour the pictures

1. Observe the picture. given below. Draw them. Write about them.

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

1. మీ ప్రాంతంలో ఎక్కువమంది ఏయే ఆహారపదార్థాలు తింటారు?
2. గడ్డి తినే జంతువులు, గింజలు తినే జంతువులకు ఉదాహరణలివ్వండి.
3. ఆహారం చాలా విలువైనదికదా! దాన్ని వృథా కాకుండా చూడాలంటే మనమేం చేయాలి?
4. కుక్క ఆహారపు అలవాట్లకు, మేక ఆహారపు అలవాట్లకు మధ్య తేడాలేమిటి?
5. అందరూ కలిసి భోజనం చేయడం ఎందువల్ల మంచిది?
6. ఈ కింది ఆహారపు అలవాట్లు మీకు ఉంటే ' ' చేయండి.

ఆహారం తినేముందు, తర్వాత చేతులు శుభ్రంగా కడుక్కుంటాను.

తినేముందు, తరువాత కంచాన్ని శుభ్రంగా కడుగుతాను.

తినేటప్పుడు ఆహారపదార్థాలను నేలమీద పడనియ్యను.

ఆహారపదార్థాలు ఉండే పాత్రలమీద మూతలు ఉంచుతాను.

ఆహారపదార్థాలను వృథా చెయ్యను.

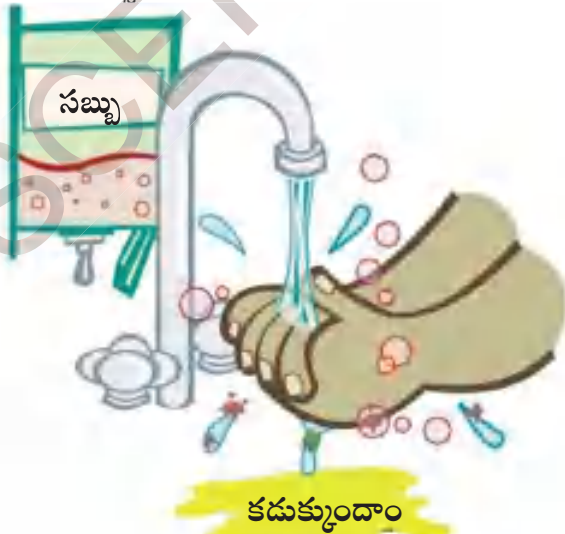
రోడ్లమీద, అపరిశుభ్రమయిన చోట్ల అమ్మే పదార్థాలను కొనను, తినను.

అందరితో కలిసి తింటాను.

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. కింది బొమ్మను చూడండి. గీయండి. దాని గురించి రాయండి.

Information Skills - Project work

1. Ask any five of your friends and know about the time they eat together at their home. Tick ' ' at the proper place.

Sl.No.	Name of the friend	When do they eat together?		
		Morning	Afternoon	Night

Whose houses are people eating together for more number of times? When do they eat together and on what occasions?

Appreciation

1. Name the children who wash their hands and legs before eating in your class? Who eats without wasting food? Are they keeping the floor clean? What would you do?

Ask a Question

1. Gopi brought a plate for lunch without washing his hands and legs. His friends advised him to wash his hands and legs first. Gopi questioned his friends. What questions Gopi might have asked? Are they right? If you were Gopi's friend. What would you tell him?

I can do these

1. I can explain that food habits differ for different regions.	Yes/No
2. I can explain the food habits of animals and birds.	Yes/No
3. I can explain the advantages of eating together.	Yes/No
4. I can prepare a table showing the details of food items.	Yes/No
5. I can practice and explain good food habits.	Yes/No
6. I can ask questions about food habits.	Yes/No

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మీ మిత్రులు ఐదుగురిని అడిగి వాళ్లు ఇంట్లో ఎప్పుడెప్పుడు కలిసి భోజనం చేస్తారో పట్టికలో ' ' చేయండి.

క్ర.సం.	మిత్రుని పేరు	ఎప్పుడు కలిసి భోజనం చేస్తారు?		
		ఉదయం	మధ్యాహ్నం	రాత్రి

ఎవరెవరి ఇళ్లలో ఎక్కువసార్లు కలిసి తింటున్నారు? ఎప్పుడు కలిసి తింటారు?

ప్రశంస

1. మీ తరగతిలో ఎవరెవరు ప్రతి రోజూ తినే ముందు కాళ్లు చేతులూ కడుక్కుంటున్నారు? అట్లాగే కంచంలో ఏమీ మిగలకుండా, కింద పడకుండా ఎవరెవరు శుభ్రంగా తింటున్నారు? తిన్న తరవాత ఆ స్థలాన్ని శుభ్రంగా ఉంచుతున్నారా? మీరైతే ఏం చేస్తారు?

ప్రశ్నించడం

1. గోపి మధ్యాహ్నం పాఠశాలలో చేతులు, కాళ్లు కడుక్కోకుండానే భోజనం చేయడానికి కంచం తీసుకొని వచ్చాడు. గోపిమిత్రులు గోపిని చేతులూ, కాళ్లు కడుక్కోమని చెప్పారు. గోపివాళ్ల మిత్రుల్ని ప్రశ్నలు అడిగాడు. ఆ ప్రశ్నలు ఏమై ఉంటాయి? అవి సరైనవేనా? మీరైతే గోపికి ఏమి చెప్తారు?

నేనివి చేయగలను

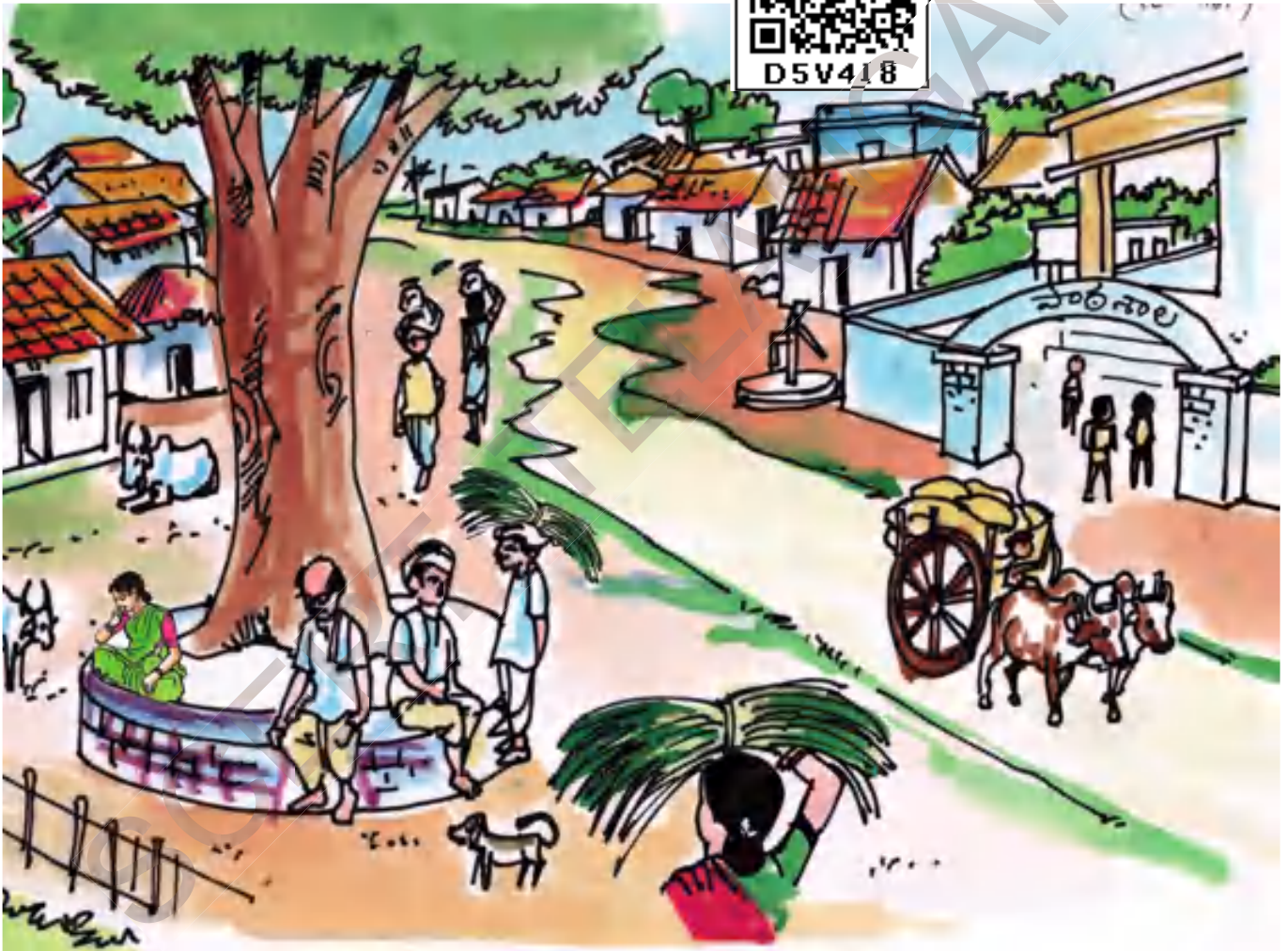
1. ప్రాంతాలనుబట్టి ఆహారపు అలవాట్లు వేరుగా ఉంటాయని వివరించగలను.	ఔను / కాదు
2. జంతువుల, పక్షుల ఆహారపు అలవాట్ల గురించి చెప్పగలను.	ఔను/ కాదు
3. ఇంట్లోవాళ్లందరూ కలిసి తినడం వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలను వివరించగలను.	ఔను / కాదు
4. తినే ఆహారపదార్థాల పట్టిక తయారుచేయగలను.	ఔను / కాదు
5. మంచి ఆహారపు అలవాట్లను వివరించగలను, పాటించగలను.	ఔను / కాదు
6. ఆహారపు అలవాట్లను గురించి ప్రశ్నించగలను.	ఔను / కాదు

9. OUR VILLAGE

Rangapuram is surrounded by small hills. A river flows nearby. The river is the only source of water to the village. The houses are side by side in the village. There is a water tank and water is provided through taps. The village is inhabited by different artisans. Now, let's observe the picture of Rangapuram.

How can you say that the above picture represents a village?

Observe the above picture and talk about it.

Based on the picture above what do you think a village is ?

9. మన గ్రామం

రంగాపురం గ్రామం చుట్టూ చిన్న, చిన్న కొండలు ఉన్నాయి. గ్రామానికి దగ్గరలో నది ప్రవహిస్తుంది. గ్రామానికి నదినీరే ఆధారం. గ్రామంలో ఇళ్లు పక్కపక్కనే ఉంటాయి.

గ్రామంలో నీళ్ళట్యాంకు ఉంది. నీళ్ళను నల్లల ద్వారా వదులుతారు. గ్రామంలో అనేక పనులు చేసేవాళ్లు ఉన్నారు. ఇప్పుడు రంగాపురం గ్రామచిత్రాన్ని పరిశీలిద్దామా!

పై చిత్రం ఒక గ్రామానికి (పల్లెటూరికి) సంబంధించినదని ఎందుకనవచ్చు?

పై చిత్రంలో ఉండేవాటి గురించి మాట్లాడండి?

పై చిత్రం ఆధారంగా గ్రామం అంటే ఏమిటో చెప్పండి?

You have seen how the village Rangapuram is in the picture. Observe the picture given below and say what else is there in Rangapuram?

Name the things which are there in Rangapuram village?

What are there in your village?

In Rangapuram village there are streets, different types of houses, gram panchayat, veterinary hospital, school, primary health sub centre, post and telegraph office, temple, mosque and church. Do you know about these institutions?

Gram panchayat office or Village Secretariat

This is Rangapuram's gram panchayat office. The members of gram panchayat do many works like supplying water, cleaning the drains and streets, maintaining street lights etc.

What kind of work does your gram panchayat do?

రంగాపురం గ్రామం ఎలా ఉన్నదో చిత్రంలో చూశారు కదా! రంగాపురం గ్రామంలో ఇంకా ఏమేమి ఉన్నాయో కింది చిత్రంలో చూడండి. చెప్పండి.

రంగాపురం గ్రామంలో ఏమేమి ఉన్నాయి?
 మీ గ్రామంలో ఏమేమి ఉన్నాయి?

రంగాపురం గ్రామంలో వీధులు, రకరకాల ఇళ్ళు, బడి, గుడి, మసీదు, చర్చి, గ్రామ పంచాయతీ, ప్రాథమిక ఆరోగ్య ఉపకేంద్రం, పశువైద్యశాల, పాఠశాల, పోస్టాఫీసు ఉన్నాయి కదా! వీటిని గురించి మీకు తెలుసా?

గ్రామపంచాయతీ కార్యాలయం లేదా గ్రామ సచివాలయం

ఇది రంగాపురం గ్రామపంచాయతీ కార్యాలయం. గ్రామపంచాయతీ వారు గ్రామానికి మంచినీటి సరఫరా చేయడం, వీధులు, కాలువలు శుభ్రం చేయడం, వీధి దీపాలు వేయడం లాంటివి చేస్తుంటారు.

మీ ఊరి పంచాయతీవారు ఏవి పనులుచేస్తారు?

Post and Telegraph Office (Post Office)

This is post and telegraph office. We post the letters, save money, pay life insurance etc. through this office.

Have you seen the post box of your village? What do you think would be posted in it?

What does the post man do? What is his name?

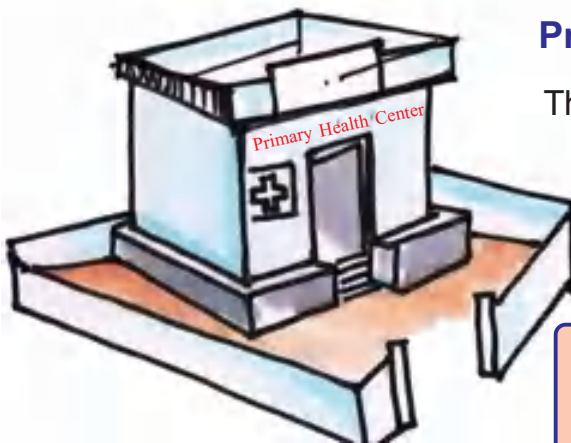
Primary Health Centre

There is a Primary Health Centre in the village with a doctor and few health workers. The health workers create awareness on health and hygiene among the villagers, conduct pulse polio programmes and give medicines to treat minor illnesses etc.

Who gives polio drops in your village?

Do you have health centre in your village?

What are the different kinds of work it does?

Veterinary Hospital

We go to hospital when we suffer from illness. In the same way the cattle is taken to the veterinary hospital.

Ask and write when is the cattle taken to hospital?

What happens if there is no veterinary hospital in your village / locality?

Bank

As the population of the village is high, there is a grameena bank in Rangapuram. People save their money in the bank. The bank gives loans to the villagers for their needs. They return the money to the bank in instalments.

Ask your elders and know what are the other uses of a bank?

పోస్టాఫీసు

ఇది తంతి-తపాల కార్యాలయం. దీనిద్వారా ఉత్తరాలను, డబ్బులను చేరవేయడం, డబ్బు దాచుకోవడం, జీవితభీమా మొదలయిన పనులు చేస్తారు.

మీ ఊరిలోని పోస్ట్‌బాక్స్ చూశారా? దానిలో ఏమేమి వేస్తుంటారు? పోస్ట్‌మాన్ ఏ ఏ పనులు చేస్తాడు? ఆయన పేరు ఏమిటి?

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం

గ్రామంలో ప్రాథమిక ఆరోగ్యకేంద్రం ఉంది. ఈ కేంద్రంలో వైద్యుడు, ఆరోగ్య కార్యకర్తలుంటారు. ఆరోగ్య కార్యకర్తలు ప్రజలకు ఆరోగ్య విషయాలను గురించి తెలుపుతుంటారు. పల్స్ పోలియో కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తారు. చిన్నచిన్న రోగాలకు మందులు ఇస్తుంటారు.

మీ గ్రామంలో పోలియో చుక్కలు ఎవరు వేస్తారు? మీ గ్రామంలో ఆరోగ్యకేంద్రం ఉందా? అది ఏ ఏ పనులు చేస్తుంది?

పశువైద్యశాల

మనకు రోగాలు వచ్చినప్పుడు ఆసుపత్రికి ఎలా వెళతామో, అలాగే పశువులకు రోగాలు వచ్చినప్పుడు వాటిని పశువుల ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్తారు.

పశువులను ఎప్పుడెప్పుడు ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్తారో అడిగి రాయండి. పశువైద్యశాల లేకపోతే ఏమవుతుంది?

బ్యాంకు

రంగాపురం గ్రామంలో జనాభా ఎక్కువగా ఉండడం వల్ల గ్రామీణ బ్యాంకు కూడా ఉంది. ప్రజలు డబ్బును బ్యాంకులో దాచుకుంటారు. ప్రజల అవసరాలకు బ్యాంకులు అప్పులు కూడా ఇస్తాయి. వాటిని వాయిదాల రూపంలో తిరిగి చెల్లిస్తూ ఉంటారు.

పెద్దవారిని అడిగి బ్యాంకులవల్ల ఇంకా ఏమేమి లాభాలు ఉన్నాయో తెలుసుకొని చెప్పండి.

School

There is an upper primary school in Rangapuram. The students who complete their studies here, go to schools in the neighbouring village to continue their higher studies.

What happens if there is no school?

Where do your villagers go for higher studies?

Water tank

The water is pumped from the water tank to taps. The water tank is cleaned once a week. Chlorine is mixed with water to purify it. The purified water is released to the taps. We should see that water is not wasted through the taps. The village sarpanch should be informed about the leakages in pipes and about wastage of water.

Where from do you fetch water in your village?

What are the uses of a water tank?

Places of worship

Observe the pictures given below. What can you see? Who go to these places? When do they go?

What are the places of worship in your village? Who goes to these places? When do they go?

పాఠశాల

రంగాపురం గ్రామంలో ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల ఉన్నది. ఇక్కడ చదువు పూర్తిచేసినవారు పై చదువుల కొరకు పొరుగు గ్రామానికి వెళతారు.

పాఠశాల లేకపోతే ఏమవుతుంది?
మీ గ్రామంలో పై చదువులకు ఎక్కడికి వెళతారు?

నీళ్ళట్యాంకు

నీళ్ళ ట్యాంకుల నుండి నీటిని నల్లాలకు వదులుతారు. నీళ్ళట్యాంకును వారానికి ఒకసారి కడుగుతారు. నీళ్ళలో క్లోరిన్‌ను కలిపి శుద్ధిచేసి నల్లాలకు వదులుతారు. నీటిని వృధా చెయ్యగూడదు. నల్లా నుంచి నీరు వృధాపోకుండా చూడాలి. నీరు వృధా అవుతున్నా, పైపుల్లో లీకేజీ ఉన్నా వెంటనే గ్రామ సర్పంచ్‌కు తెలియచెయ్యాలి.

మీ గ్రామంలో నీటిని ఎక్కడినుంచి తెచ్చుకుంటారు?
నీళ్ళట్యాంకు ఉపయోగమేమిటి?

ప్రార్థనా మందిరాలు

కింది చిత్రం చూడండి. ఏమేమి ఉన్నాయి? వీటికి ఎవరెవరు వెళతారు? ఎప్పుడెప్పుడు వెళ్తారు?

ఇలాగే మీ గ్రామంలో ఏమేమి ఉన్నాయి? వాటికి ఎవరెవరు వెళతారు? ఎప్పుడెప్పుడు వెళతారు?

Transport in Rangapuram Village

How do we travel to a village? Let us know the transport facilities of Rangapuram.

What kind of vehicles are there in the picture of Rangapuram given below :-

A bus comes to Rangapuram in the morning and evening. The villagers go to the nearby villages by an auto. The farmers use bullock-cart for the agricultural work. The students go by bus to the neighbouring villages for higher studies.

Which vehicles come to your village?

Which vehicles do your villagers use for travelling?

Now you have known about the social institutions and transport facilities of Rangapuram village.

రంగాపురం గ్రామానికి రాకపోకలు

మనం ఏదైనా ఊరికి వెళ్లాలంటే ఎలా వెళతాం? మరి రంగాపురం గ్రామానికి రాకపోకలు ఎలా ఉంటాయో తెలుసుకుందామా! రంగాపురం గ్రామ చిత్రంలో ఏయే వాహనాలు ఉన్నాయో చెప్పండి.

రంగాపురం గ్రామానికి ఉదయం, సాయంత్రం బస్సు వస్తుంది. దగ్గరి ప్రాంతాలకు ఆటోలో వెళతారు. ఊరిలో వ్యవసాయదారులు ఎడ్లబండిని పొలం పనులకు వాడుతూంటారు. పాఠశాల విద్యార్థులు పై చదువుల కొరకు పొరుగు గ్రామానికి బస్సులో వెళ్ళి వస్తూ ఉంటారు.

మీ గ్రామానికి ఏయే వాహనాలు వస్తూంటాయి?
మీ గ్రామంలో వాళ్లు ఏయే వాహనాలలో ప్రయాణంచేస్తారు?

రంగాపురం గ్రామంలో ఉన్న సామాజిక సంస్థలు, ప్రయాణ సాధనాలను గురించి తెలుసుకున్నారు కదా!

Do you know what kind of work the people of Rangapuram do? Most of the villagers do agriculture. Some work as labourers. The others do different kinds of work. There are blacksmiths, potters and other professionals. Some villagers are well educated and work in offices. Some own small shops and do business. All the younger children study in their village school only. Older children go to other villages for higher studies. All the women in the village are educated. They also do some jobs and earn their livelihood.

What are the different kinds of work your village people do?

You have now learnt about the facilities in Rangapuram. All villages will not have many of these facilities. These facilities lead to village development.

Key words

1. village
2. gram panchayat
3. Bank
4. veterinary hospital
5. Primary Health sub Centre
6. Postoffice
7. health worker
8. places of worship
9. Transport facilities
10. social institutions
11. life insurance
12. Polio drops

What have we learnt?

Generally, a village has gram panchayat, bank, veterinary hospital, school, primary health centre, post office, temple, mosque, church.

- Gram panchayat does different kinds of work like cleaning of drains, maintaining street lights, clearing garbage, supplying water, etc.

- A village gets much needed help from a bank, post office, school, primary health centre, veterinary hospital, gram panchayat etc;

Villages have transport facilities. Different vehicles travel on the road every day.

Different kinds of workers / artisans live in villages.

మరి ఆ గ్రామంలోవాళ్లు ఏయే పనులు చేస్తారో తెలుసా? ఎక్కువ మంది వ్యవసాయం చేస్తారు. కొంతమంది కూలిపనులు చేస్తారు. ఇంకా గ్రామంలో రకరకాల పనులు చేసేవాళ్లున్నారు. కమ్మరి, కుమ్మరి మొదలయిన వృత్తులవాళ్లు కూడా ఉన్నారు. అలాగే గ్రామాలలో బాగా చదువుకొని ఉద్యోగాలు చేసేవాళ్లు కూడా ఉన్నారు. మరికొంతమంది చిన్నచిన్న దుకాణాలు పెట్టుకొని వ్యాపారం చేస్తారు. బడి ఈడు పిల్లలందరూ ఆ ఊరి బడిలోనే చదువుకుంటారు. పెద్ద పిల్లలు పొరుగుూరికి వెళ్లి పై చదువులు చదువుకుంటున్నారు. గ్రామంలోని ఆడవాళ్లు కూడా అందరూ చదువుకున్నవారే! వాళ్లుకూడా ఏదో ఒక పని చేసి డబ్బు సంపాదించుకుంటున్నారు.

మీ గ్రామంలో ఏ ఏ పనులు చేసేవారున్నారు?

రంగాపురం గ్రామంలో ఏమి ఉన్నాయో తెలుసుకున్నారు కదా! ఇలాంటి సౌకర్యాలు అన్ని గ్రామాలలో ఉండకపోవచ్చు. అన్ని సౌకర్యాలూ ఉంటేనే గ్రామం అభివృద్ధి చెందుతుంది.

కీలక పదాలు

1. గ్రామం	2. గ్రామ పంచాయతీ	3. బ్యాంకు
4. పశువైద్యశాల	5. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం	6. పోస్టాఫీసు
7. ఆరోగ్య కార్యకర్త	8. ప్రార్థనామందిరాలు	9. రవాణా సౌకర్యాలు
10. సామాజిక సంస్థలు	11. జీవితభీమా	12. పోలియో చుక్కలు

మనం నేర్చుకున్నవి

సాధారణంగా గ్రామంలో గ్రామపంచాయతి, బ్యాంకు, పశువైద్యశాల, పాఠశాల, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం, పోస్టాఫీసు, గుడి, మసీదు, చర్చి ఉంటాయి.

- గ్రామపంచాయతి మురికి కాలువలు శుభ్రం చేయించడం, వీధిదీపాలు వేయడం, చెత్తను తీసివేయడం, మంచినీటి సరఫరా చేయడం లాంటి పనులు చేస్తుంది.

- ▼ గ్రామంలో బ్యాంకు, పోస్టాఫీసు, బడి, ఆరోగ్య కేంద్రం, పశు వైద్యశాల, గ్రామ పంచాయతి వంటి సంస్థలు ఉండడంవల్ల ఎంతో మేలు జరుగుతుంది.

గ్రామాలకు రవాణా మార్గాలు ఉంటాయి. వివిధ రకాల రవాణా సాధనాలు వచ్చి వెళుతుంటాయి.

గ్రామంలో వివిధ రకాల పనులు చేసేవాళ్లు ఉంటారు.

DO THESE

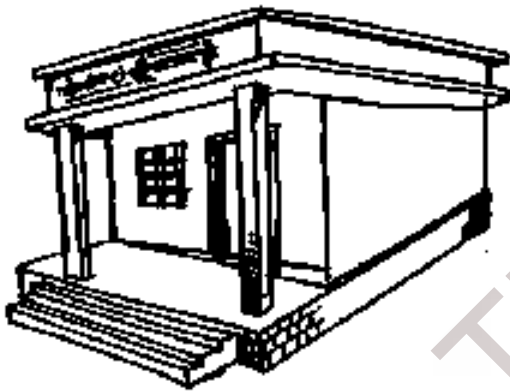
Conceptual Understanding

1. What are there in Rangapuram?
2. Name the places of worship in your village/street.
3. What would happen if there is no school in your village?
4. What are the uses of a bank in a village?
5. Write the similarities and differences between a bank and a post office.

Draw and Colour the pictures

1. Draw and colour the picture of the school given below.

Information Skills - Project work

1. Fill in the table with the institutions that are present in Rangapuram. Tick (✓) against the institutions which are present in your village also.

Sl.No.	Institutions in Rangapuram	Institutions in your village
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

ఇవి చేయండి

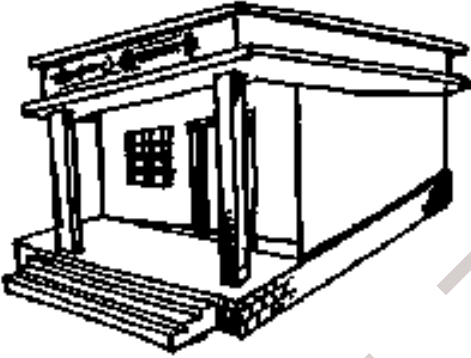
విషయావగాహన

1. రంగాపురం గ్రామంలో ఏమేమి ఉన్నాయి?
2. మీ ఊర్లో / వాడలో ఉన్న ప్రార్థనామందిరాల పేర్లు రాయండి.
3. మీ గ్రామంలో బడి లేకుంటే ఏమౌతుంది?
4. గ్రామంలో బ్యాంకు ఉంటే కలిగే లాభాలు ఏమిటి?
5. బ్యాంకు, పోస్టాఫీసుల మధ్య పోలికలు భేదాలు రాయండి.

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. పాఠశాల బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి.

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టుపని

1. రంగాపురం గ్రామంలో ఏమేమి ఉన్నాయో కిందిపట్టికలో రాయండి. వాటిలో మీ గ్రామంలో ఉన్న వాటికి ' ' పెట్టండి.

	రంగాపురం గ్రామంలో ఉన్నవి	మీ గ్రామంలో ఉన్నవి
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

Which institutions of Rangapuram are present in your village also?

What is there in Rangapuram but not in your village?

Which things are there in your village but not in Rangapuram?

2. Know about the names and services provided by the social institutions of your village. Fill in the table with the particulars pertaining to your village.

Sl.No.	Social Institution	Work they do

Appreciation

1. You have learnt the uses of a bank, post office, school, hospital etc. of a village. What do you think about their services?

Ask a Question

1. Chinnaiah went to Rangapuram. He wanted to know about Rangapuram. So, he went to the school and met the teachers. He enquired about the village. What are the questions Chinnaiah might have asked? What are the answers teachers might have given?

I can do these

1. I can explain what a village is.	Yes/No
2. I can explain about the social institutions and their services in a village.	Yes/No
3. I have known the uses of social institutions of our village and I can use them.	Yes/No
4. I can draw and colour the picture of a school.	Yes/No
5. I can ask questions on a village	Yes/No

రంగాపురం గ్రామంలో ఉన్నవాటిలో, ఏవి మీ ఊరిలో ఉన్నాయి?

రంగాపురం గ్రామంలో ఉండి మీ ఊరిలో లేనివి ఏవి?

రంగాపురం గ్రామంలో లేకుండా మీ ఊరిలో ఉన్నవి ఏవి?

2. మీ గ్రామంలోని సామాజిక సంస్థల పేర్లు, అవి చేసే పనులను తెలుసుకొని చెప్పండి, రాయండి.

క్ర.సం.	సామాజిక సంస్థలు	అవి చేసే పనులు

ప్రశంస

1. గ్రామంలో బడి, బ్యాంకు, పోస్టాఫీసు, వైద్యశాల మొదలయినవి ఉంటే ఏయే లాభాలు ఉన్నాయో తెలుసుకున్నారు కదా! వాటి సేవల గురించి నీవు ఏమనుకుంటున్నావు?

ప్రశ్నించడం

1. చిన్నయ్య రంగాపురానికి వెళ్లాడు. రంగాపురం గురించి తెలుసుకోవాలనుకున్నాడు. ఇండుకు బడికి వెళ్లి ఉపాధ్యాయులను కలిశాడు. ఊరిని గురించి అడిగాడు. చిన్నయ్య ఏమేమి ప్రశ్నలు అడిగాడు. ఉపాధ్యాయులు ఏమేమి జవాబులు చెప్పి ఉంటారు.

నేనివి చేయగలను

1. గ్రామం అంటే వివరించగలను.	ఔను / కాదు
2. గ్రామంలోని సామాజిక సంస్థలు, అవి చేసే పనులు గురించి వివరించగలను.	ఔను / కాదు
3. గ్రామంలోని సంస్థల ఉపయోగాలు తెలుసుకొన్నాను. వాటిని ఉపయోగించుకోగలను.	ఔను / కాదు
4. పాఠశాల బొమ్మ గీసి రంగులు వేయగలను.	ఔను / కాదు
5. గ్రామం గురించి ప్రశ్నలు అడగగలను.	ఔను / కాదు

10. DIFFERENT TYPES OF HOUSES

We all need houses to live in. We live in houses to protect ourselves from heat, cold, rain and dust. Birds and animals also build their houses like us. Do all our houses look alike? One evening, Santosh and Sarala were coming home along with their parents from their field. Sarala and Santosh climbed a hill which was at the road side. They looked at the houses of the village. Let's watch what type of houses were there and how did they look like!

Do all the houses look alike? What kind of houses are there?
Are they close by? Or are they far away from one another?

You have learnt about the houses in Sarala's village. You have seen that the houses in the village are side by side. Do the houses in your village appear in the same manner? What are the different kinds of houses in your village? What are the uses of houses built one beside the other in a village?

10. రకరకాల ఇళ్లు

మనందరికీ ఉండడానికి ఇళ్లు అవసరం. ఎండ, వాన, చలి, దుమ్ము, ధూళి మొదలయిన వాటినుంచి రక్షణ పొందడానికి ఇళ్లలో నివాసం ఉంటాం. మనలాగే పక్షులు, జంతువులు కూడా నివాసాలను ఏర్పాటుచేసుకుంటాయి. అయితే మనం నివసించే ఇళ్లన్నీ ఒకేలా ఉంటాయా? ఒకరోజు సాయంత్రం సంతోష్, సరళ వాళ్ళ అమ్మా నాన్నలతో కలిసి పొలం నుండి ఇంటికి వస్తున్నారు. సరళ, సంతోష్ దారిపక్కనే ఉన్న కొండ ఎక్కారు. కొండపైనుంచి గ్రామంలోని ఇళ్లను చూశారు. అవి ఎలా కనిపించాయో, ఏయే రకాల ఇళ్లు ఉన్నాయో చూద్దామా!

ఇళ్లన్నీ ఒకే రకంగా ఉన్నాయా? ఏ యే రకాల ఇళ్లు ఉన్నాయి?
గ్రామంలోని ఇళ్లన్నీ పక్కపక్కనే ఉన్నాయా? లేక దూరదూరంగా ఉన్నాయా?

సరళ గ్రామంలోని ఇళ్లు ఎలా ఉన్నాయో తెలిసింది కదా! గ్రామంలో రకరకాల ఇళ్లు పక్క పక్కనే ఉండడం చూశారు కదా! మరి మీ ఊళ్లో కూడా ఇళ్లు ఇలాగే ఉన్నాయా? మీ ఊళ్లో ఏ ఏ రకాల ఇళ్లు ఉన్నాయో రాయండి. గ్రామంలో ఇళ్లన్నీ పక్కపక్కనే ఉండడంవల్ల కలిగే లాభం ఏమిటి?

Temporary Residences:

Santosh came to school. He was looking very dull. Joseph asked him the reason for his dullness. "Our huts fell down because of strong winds and heavy rains last night," replied Santosh. "Where are you staying now?" asked Joseph. "They have provided tents for us outside the town," replied Santosh. Have you ever seen tents? Where did you see them? Why are the tents laid? Think...

People who migrate, people of circus troops arrange temporary residences. Whenever floods, cyclone, earth quakes, tsunamis and fire accidents occur temporary shelters are provided to the victims.

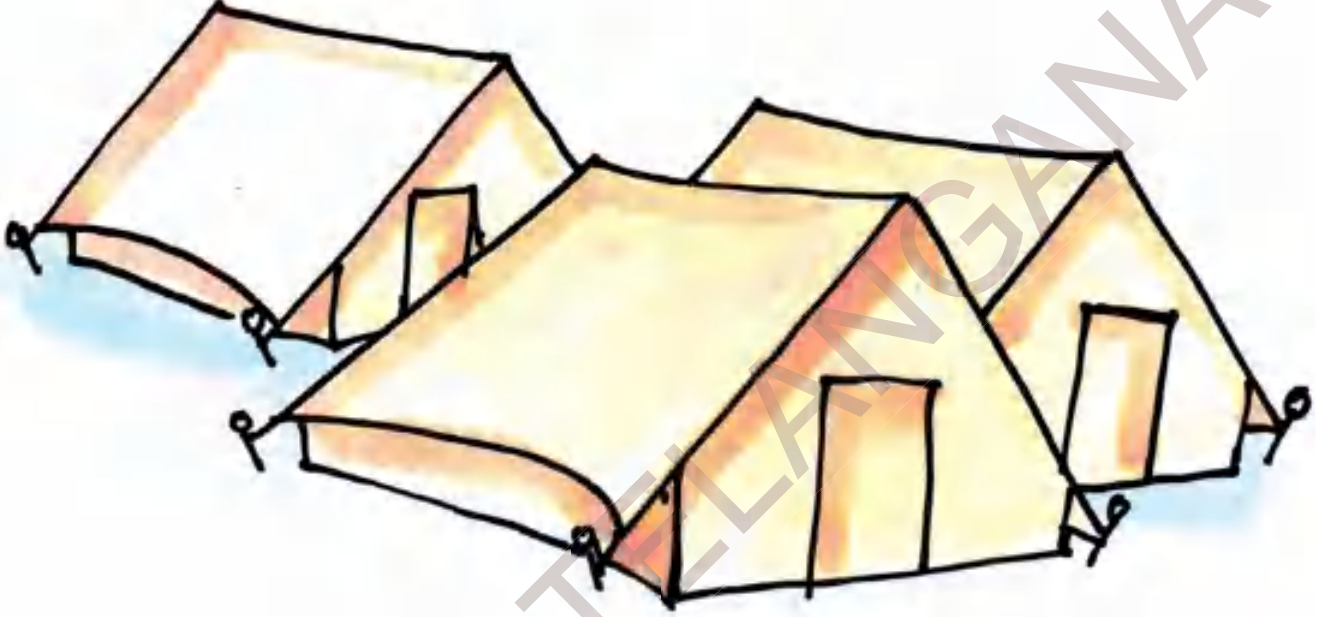
Santosh went to Hyderabad to attend his uncle's marriage. He saw large pipes beside the road. He was surprised when he saw some people residing in them. Do people reside in the pipes also!" he thought. "Why are they residing in the pipes?" He questioned his uncle. Think....What his uncle might have told him?

తాత్కాలిక నివాసాలు

సంతోష్ బడికి వచ్చాడు. సంతోష్ దిగులుగా ఉండడం జోసెఫ్ చూశాడు. 'ఎందుకు అలా ఉన్నావు?' అని జోసెఫ్ అడిగాడు. 'రాత్రి గాలివాన వచ్చింది కదా! మా గుడిసెలన్నీ పడిపోయాయి' అని సంతోష్ చెప్పాడు. 'అయితే ఇప్పుడు మీరు ఎక్కడ ఉంటున్నారు?' అని జోసెఫ్ అడిగాడు. 'మాకోసం ఊరి బయట డేరాలు వేశారు' అని సంతోష్ చెప్పాడు. మీరెప్పుడైనా డేరాలు చూశారా? వాటిని ఎప్పుడు చూశారు? ఎందుకోసం వేసి ఉంటారు? ఆలోచించండి.

ఊరూరా సంచారంచేసేవాళ్లు, సర్కస్‌వాళ్లు తాత్కాలిక నివాసాలను ఏర్పాటు చేసుకుంటారు. వరదలు, తుఫాన్లు, సునామీలు, భూకంపాలు, అగ్నిప్రమాదాలు వంటివి చోటుచేసుకున్నప్పుడు ఇళ్లు కోల్పోయినవాళ్లకు తాత్కాలిక నివాసాలు ఏర్పాటు చేస్తారు.

సంతోష్ వాళ్ల మామయ్య పెళ్లికి పట్టణానికి వెళ్లాడు. రోడ్డు పక్కన ఉన్న పెద్ద పెద్ద పైపులను చూశాడు. వెళ్లేదారిలో అందులో కొందరు నివాసం ఉంటున్నారు. అది చూసి సంతోష్‌కు ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఇలా పైపుల్లో కూడా నివాసం ఉంటారా? అను కున్నాడు. 'పైపుల్లో ఎందుకు నివసిస్తున్నారు?' అని వాళ్ల మామయ్యను అడిగాడు. వాళ్ల మామయ్య ఏం చెప్పి ఉంటాడో ఆలోచించండి.

Which facilities are not available to the people who reside in pipes and tents?

Think and write. What difficulties do they face?

During droughts and when there is no work in the village, some people migrate to towns for livelihood. These people, start living in tents, huts and pipes temporarily, when they don't find houses.

Santosh saw a big building in the town. "Oh! What a big building! Who resides in this?" he questioned his uncle. "Open space is very less in towns. So, to give shelter to many

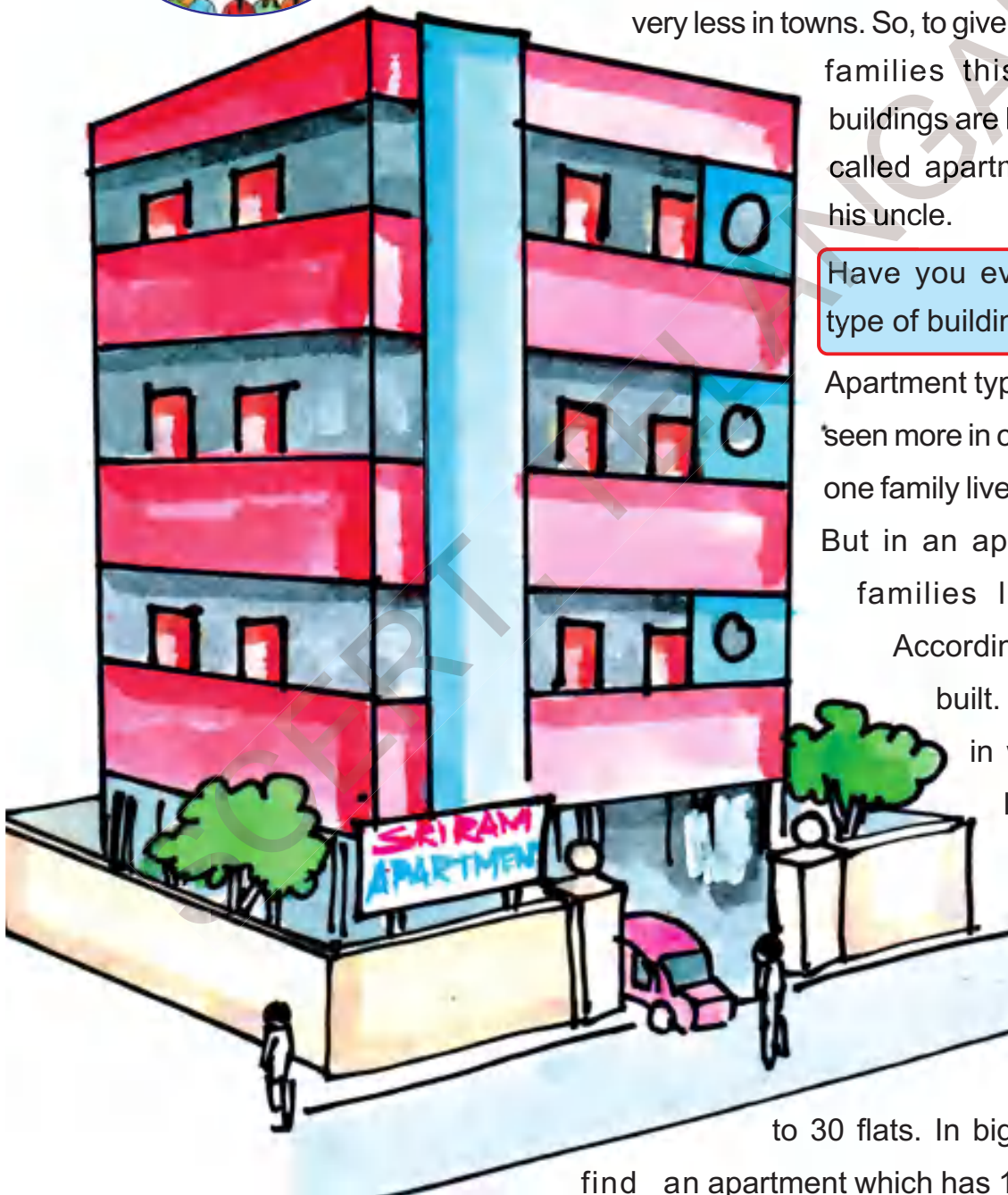
families this type of big buildings are built. These are called apartments," replied his uncle.

Have you ever seen this type of buildings?

Apartment type of housing is seen more in cities. Generally, one family lives in one house. But in an apartment many families live together.

Accordingly, these are built. The residence in which a family lives in an apartment is called a flat.

Each apartment has nearly 10 to 30 flats. In big cities we can find an apartment which has 100 flats also.

దేరాల్లో, పైపుల్లో నివాసం ఉండేవారికి ఏయే సౌకర్యాలు ఉండవో రాయండి.

దేరాలు, పైపులు వంటి తాత్కాలిక నివాసాల్లో ఉండేవారికి ఏయే ఇబ్బందులు ఉంటాయి?

కరువు వచ్చినప్పుడు, ఊళ్లో పనులు లేకపోయినప్పుడు కొంతమంది ఉపాధికోసం పట్టణాలకు వలసపోతుంటారు. ఇలా పట్టణాలకు వెళ్లినవారికి ఉండడానికి ఇళ్లు ఉండవు. వీళ్లు కొంతమంది దారి పక్కన ఖాళీగా కనిపించే పైపుల్లోగాని, ఖాళీస్థలాల్లో దేరాలు వేసుకుని లేదా గుడిసెలు వేసుకుని గాని తాత్కాలికంగా నివాసం ఉంటారు.

సంతోష్ పట్టణంలో పెద్ద భవనాన్ని చూశాడు? 'అమ్మో! ఎంత ఎత్తుగా ఉందో! దీంట్లో ఎవరుంటారు? అని మామయ్యను అడిగాడు. పట్టణాల్లో స్థలం తక్కువగా ఉంటుంది. కాబట్టి ఉన్న స్థలంలోనే ఎక్కువ

కుటుంబాలు నివాసం ఉండడానికి వీలుగా ఇలాంటి పెద్దపెద్ద భవనాలు కడతారు. వీటిని అపార్ట్మెంట్లు అంటారని మామయ్య సంతోష్కు చెప్పాడు.

ఇలాంటివి మీరెప్పుడైనా చూశారా?

అపార్ట్మెంట్లు నగరాల్లో ఎక్కువగా ఉంటాయి. సాధారణంగా ఒక కుటుంబం ఒక ఇంట్లో ఉంటుంది. అపార్ట్మెంట్లో అనేక కుటుంబాలు ఉంటాయి. ఇందుకనుగుణంగా

అపార్ట్మెంట్లు కడతారు.

అపార్ట్మెంట్లో ఒక కుటుంబం నివాసం ఉండే భాగాన్ని ఫ్లాట్ అంటారు.

ఒక అపార్ట్మెంట్లో సుమారు 10 నుంచి

30 కుటుంబాల

వరకు నివాసం

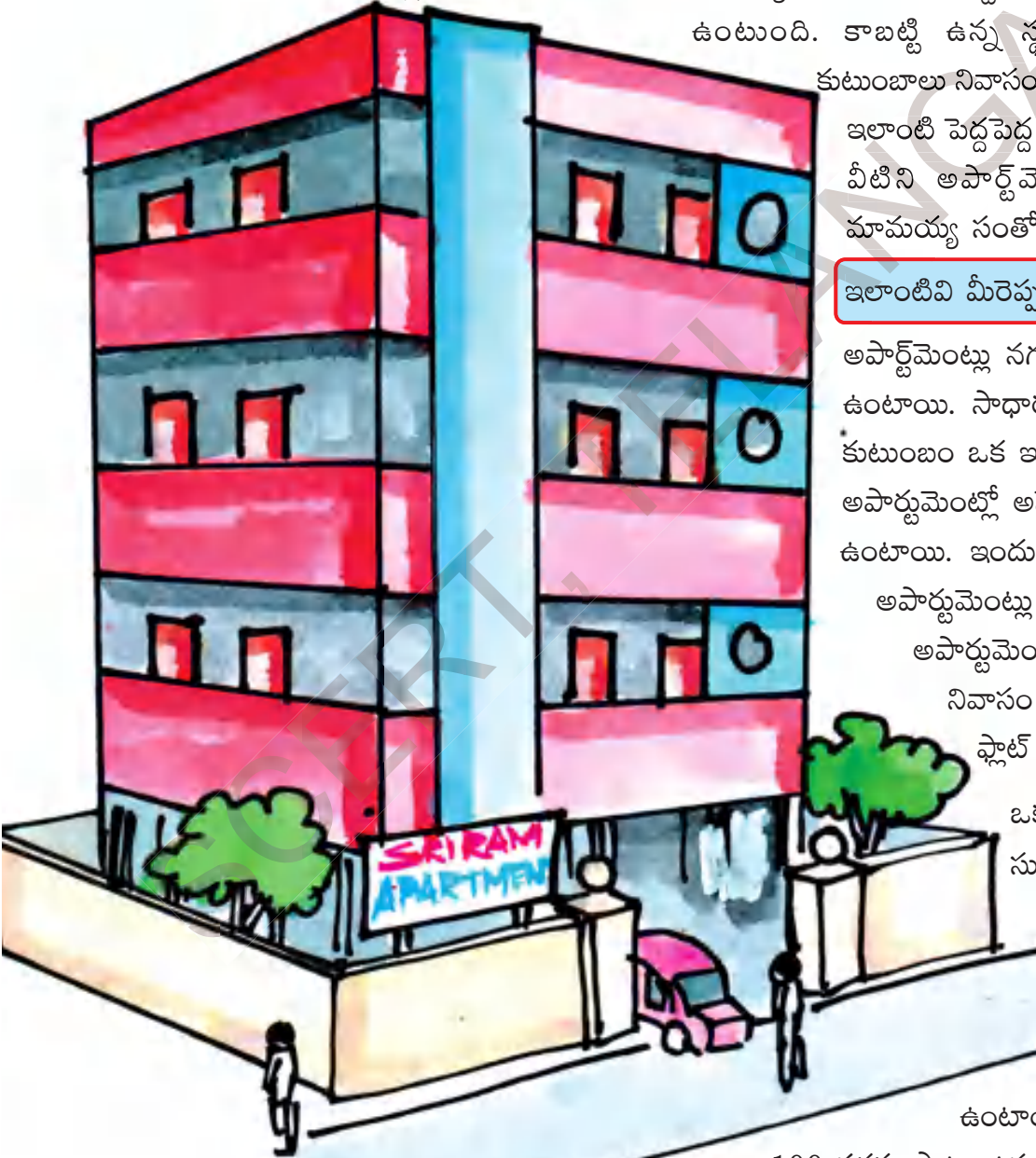
ఉండడానికి

ఫ్లాట్లు

ఉంటాయి. పెద్ద నగరాల్లో

100 వరకు ఫ్లాట్లు ఉన్న అపార్ట్మెంట్లు

కూడా ఉన్నాయి.

You know that people live in tents, pipes, apartments etc., Observe the picture given below. Say, which type of house is yours?

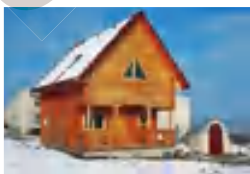

Do you know what type of houses your friends are residing in? Ask your friends about them. Fill in the table with the particulars.

Name of the friend	Type of house
1	
2	
3	
4	
5	

Your friends also prepared the table. Ask them and know how many are residing in similar types of houses? Which type of houses most of your friends live in?

Do you know?

This house is built with wood. We find it in earth quake zones.

This is a boat house. We find it in Kerala and Kashmir.

This is an igloo. We find it in cold regions. This is built with ice.

డేరాలు, పైపులు, అపార్ట్‌మెంట్లు గురించి తెలుసుకున్నారు కదా! ఈ కింది చిత్రాలు చూడండి. వీటిలో మీ ఇల్లు ఏ రకమైనదో చెప్పండి.

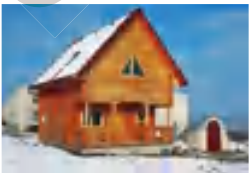

మరి మీ మిత్రులు ఉండే ఇళ్లు ఎలాంటివో తెలుసా మీకు? మీ మిత్రులను అడగండి. ఎలాంటి ఇళ్లలో నివసిస్తున్నారో కింది పట్టికలో రాయండి.

మిత్రుని పేరు	ఇల్లు రకం
1	
2	
3	
4	
5	

మీలాగే మీ మిత్రులు కూడా పట్టిక తయారు చేశారు కదా! వాళ్లను అడిగి మీ తరగతిలో ఎంతమంది ఏ రకమైన ఇళ్లలో నివసిస్తున్నారో తెలుసుకోండి. ఎక్కువమంది ఏ రకమైన ఇళ్లలో నివసిస్తున్నారో చెప్పండి.

మీకు తెలుసా?

ఇది కలపతో కట్టిన ఇల్లు. భూకంపాలు వచ్చే ప్రాంతాల్లో ఉంటాయి.

ఇది పడవ ఇల్లు. కాశ్మీర్, కేరళ రాష్ట్రాల్లో ఇలాంటి ఇళ్లు ఉన్నాయి.

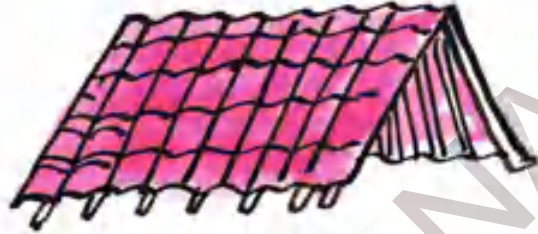
ఇది 'ఇగ్లూ'. మంచు ప్రాంతాల్లో ఉంటుంది. దీన్ని మంచుతో కట్టుకుంటారు.

Roofs of houses

You know about houses.

Do you know about the roofs of the houses? The top portion of a house is called roof. Observe the pictures of various types of roofs given below.

Do all the roofs look alike? Some are slanting. The others are flat. How are the roofs of your village/street? What type of roofs are seen mostly in your village?

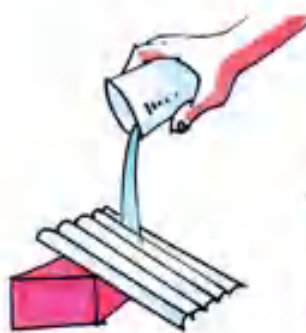
Let's Do!

Why are the roofs slanting?

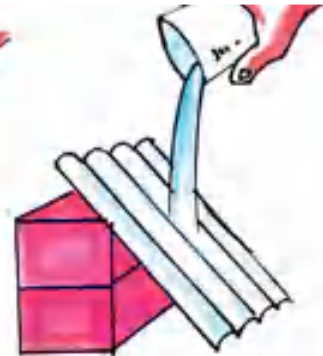
Take three iron sheets or slates or pieces of card board. Place one sheet on the floor. Keep the second sheet on the brick as shown in the picture. Keep the third sheet slanting on two bricks placed one above the other. Which one slants more?

Sheet placed on the floor

Sheet placed against a brick

Sheet placed against two bricks

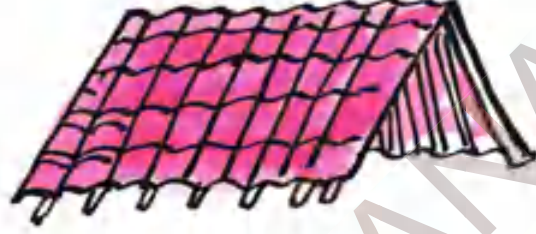
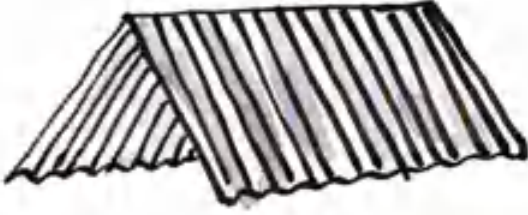

ఇండ్ల పైకప్పులు

ఇండ్ల గురించి తెలుసుకున్నారు కదా!

ఇంటి పైకప్పు అంటే మీకు తెలుసా! ఇంటికి పైన ఉండే భాగాన్ని ఇంటి పైకప్పు అంటారు. కొన్ని ఇండ్ల పైకప్పు చిత్రాలు కింద ఉన్నాయి చూడండి.

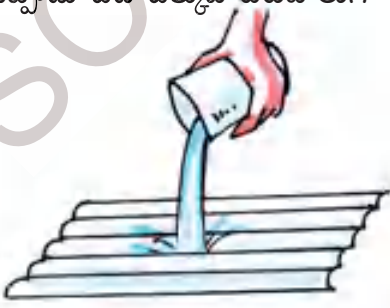
అన్ని ఇండ్ల పైకప్పులూ ఒకేలా ఉన్నాయా? కొన్ని ఏటవాలుగా ఉన్నాయి కదా! మరికొన్ని ఇళ్ల పైకప్పులు బల్లలాగా చదునుగా ఉంటాయి. మరి మీ గ్రామం / వాడలోని ఇళ్ల పైకప్పులు ఎక్కువగా ఎలా ఉన్నాయో చెప్పండి.

చేసి చూడండి

ఇళ్ల పైకప్పులు ఎందుకు ఏటవాలుగా ఉంటాయో తెలుసా?

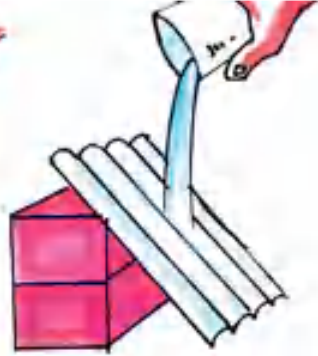
మూడు రేకులు లేదా పలకలు లేదా లావుపాటి గట్టి అట్టను తీసుకోవాలి. ఒకదాన్ని నేలపైన ఉంచండి. రెండవ దాన్ని ఒక ఇటుకకు ఆనించి ఉంచండి. మూడో దాన్ని రెండు ఇటుకలపై ఆనించి ఉంచండి. ఇలా ఉంచినప్పుడు ఏది ఎక్కువ ఏటవాలుగా ఉంటుంది?

నేలపై ఉంచిన రేకు

ఒక ఇటుకకు ఆనించి ఉంచిన రేకు.

రెండు ఇటుకలకు ఆనించి ఉంచిన రేకు.

Take a glass of water. Pour water on the first, second and third sheet. Observe and tell from which sheet water flows down quickly?

Give reason

If the roofs are slanting the water slides and flows down quickly. Hence, the roofs are built slanting. Due to this the water does not stagnate but comes down quickly during rainy season.

The roofs of some of the cemented buildings are not slanting. Then how does the water come down in the buildings?

Though the roofs of buildings and apartments look flat they do have slight slant. Arrangements are made for the water to go down from a corner. From there the water goes down through pipes.

We live in different types of houses. They are tiled houses, thatched huts, houses with sheeted roofs, buildings etc; these are permanent houses. Some people live in temporary residences like tents, pipes etc; Apartments are there in cities. Similarly, in certain areas houses are being built according to the needs.

Key words

1. types of houses
2. migrating people
3. apartment
4. flat
5. roof
6. slant roof
7. igloo
8. boat house
9. temporary residence

What have we learnt?

- ▲ Houses are different types like huts, tiled houses, sheeted houses, buildings and apartments.
- Temporary residences are arranged at the time of floods, cyclones. Migrating people live in temporary residence like tents.

As cities and towns have apartments, in the same way certain areas have wooden houses, boat houses and igloos.

When the roofs are slanting the rain water flows down quickly.

ఇప్పుడు గ్లాసులో నీరు తీసుకోండి. మొదటిదానిపైన పోయండి. తర్వాత రెండోదానిపైన పోయండి. ఆ తర్వాత మూడోదానిపైన పోయండి. దేనిపైన పోసిన నీరు ఎక్కువ తొందరగా కిందికి పోయింది?

ఎందుకో చెప్పండి

పై కప్పులు ఏటవాలుగా ఉండడంవల్ల నీరు వేగంగా కిందకు పోతుంది. అందుకే ఇళ్ల పైకప్పులు ఏటవాలుగా నిర్మిస్తారు. దీనివల్ల వర్షకాలంలో వాన పడినప్పుడు ఇంటి పైకప్పుపైన పడిన నీళ్లు జారి కిందికి వస్తాయి.

భవనాల పైకప్పులు ఏటవాలుగా ఉండవు కదా! వర్షపునీరు కిందికి ఎలా వస్తుంది?

భవనాలు, అపార్ట్‌మెంట్ల పైకప్పులు చదునుగా కనిపించినా కూడా కొంచెం ఏటవాలుగా ఉంటాయి. వాటిపైన పడే నీళ్లు ఏదో ఒక మూలకు వెళ్లేలా ఏర్పాటు చేస్తారు. అక్కడినుంచి గొట్టాల ద్వారా నీరు కిందకు వెళుతుంది.

మనం నివసించే ఇళ్లు రకరకాలుగా ఉంటాయి. వాటిలో పెంకుటిళ్ళు, గుడిసెలు, డాబాలు, రేకుల ఇళ్ళు వంటివి ఎక్కువగా కనిపిస్తుంటాయి. ఇవి శాశ్వత నివాసాలు. డేరాలు, గుడారాలు, పైపుల వంటి తాత్కాలిక నివాసాల్లో కూడా కొంతమంది నివసిస్తారు. అయితే పట్టణాల్లో అపార్ట్‌మెంట్లు కూడా ఉంటాయి. అలాగే కొన్ని ప్రాంతాల్లో అక్కడి అవసరాలకనుగుణంగా ఇండ్లను నిర్మించుకుంటారు.

కీలకపదాలు

1. ఇళ్ల రకాలు	2. సంచారం చేసేవాళ్ళు	3. అపార్ట్‌మెంట్
4. ఫ్లాట్	5. ఇళ్ల పైకప్పు	6. ఏటవాలు
7. ఇగ్నూ	8. పడవ ఇళ్లు	9. తాత్కాలిక నివాసం

మనం నేర్చుకున్నవి

గుడిసెలు, పెంకుటిళ్ళు, రేకుల ఇళ్లు, డాబా ఇళ్ళు, బహుళ అంతస్తుల వంటి రకరకాల ఇళ్ళు ఉంటాయి.

- వరదలు, తుఫాన్లు వచ్చినప్పుడు తాత్కాలిక నివాసాలు ఏర్పాటు చేస్తారు. సంచారం చేసేవాళ్లు, వలస వెళ్ళినవాళ్లు డేరాలవంటి తాత్కాలిక నివాసాల్లో ఉంటారు.

నగరాల్లో, పట్టణాల్లో అపార్ట్‌మెంట్లు ఉన్నట్లే కొన్ని ప్రాంతాల్లో మంచుతో కట్టిన ఇళ్లు, కలపతో కట్టిన ఇళ్లు, పడవ ఇళ్లు కూడా ఉంటాయి.

ఇళ్ల పైకప్పులు ఏటవాలుగా ఉండడంవల్ల వర్షపునీరు వేగంగా కిందకు జారిపోతుంది.

DO THESE

Conceptual Understanding

1. Which of the following houses are temporary residences? Why?
tents, apartments, sheeted house, pipes.
2. Mention different types of houses in your surroundings.
3. Why are the roofs of houses slanting?
4. Tell and write the differences and similarities between the houses given below.

Draw and Colour the pictures

1. Draw and colour the picture given below.

2. Draw and colour the picture of your house. Write about your house.

ఇవి చేయండి

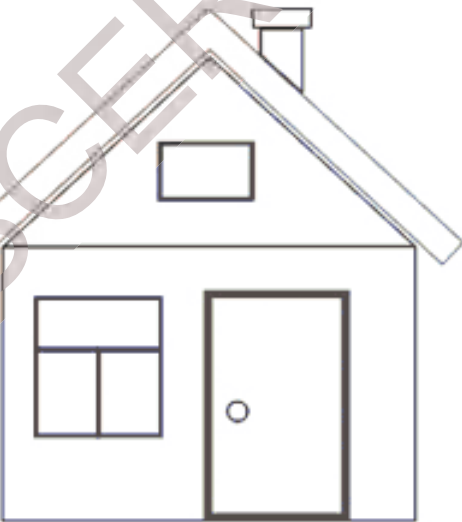
విషయావగాహన

1. కింది ఇళ్లలో ఏవి తాత్కాలిక నివాసాలు? ఎందుకు?
డేరాలు, అపార్ట్‌మెంట్లు, రేకుల షెడ్లు, పైపులలో నివాసం.
2. మీ నివాస ప్రాంతంలో ఉండే రకరకాల ఇళ్లను గురించి చెప్పండి.
3. ఇంటి పైకప్పులు ఏటవాలుగా ఉంటాయి. ఎందుకు?
4. కింది రెండు ఇళ్లలో పోలికలు, భేదాలు చెప్పండి. రాయండి.

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. కింది బొమ్మ గీయండి. రంగులు వేయండి.

2. మీ ఇంటిబొమ్మ గీసి రంగులు వేయండి. మీ ఇల్లు గురించి రాయండి..

Information Skills - Project work

1. Observe the roofs of the houses in your surroundings. Fill in the table with the particulars of the roofs.

Sl.No.	Type of house	Type of roof	
		Slanting roof	Flat roof
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

1. What type of houses are more in number?
 2. Observe and speak about the roofs of the houses.
2. Make a model of a house using paper, pieces of card boards, match sticks and grass.

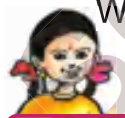
Appreciation

1. What help can be given to the people who live in tents and pipes? How would you help them?

Ask a Question

1. Santhosh has seen the people residing in apartments and pipes. Joseph asked his uncle different questions about them. What he might have asked? What questions would you ask?

I can do these

1.	I can explain about different kinds of houses.	Yes/No
2.	I can tell the differences between slanting roofs and flat roofs.	Yes/No
3.	I can draw and colour pictures of different types of houses.	Yes/No
4.	I can collect and tabulate the information about the houses.	Yes/No
5.	I can ask questions about different types of houses.	Yes/No

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మీ ఇంటి చుట్టుప్రక్కల కొన్ని ఇళ్లను చూడండి. వాటి పైకప్పులు ఎలా ఉన్నాయో కింది పట్టికలో రాయండి.

క్ర.సం.	ఇంటి రకం	ఇంటి పైకప్పు	
		చదునుగా	ఏటవాలుగా
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

1) ఏ రకమైన ఇళ్లు ఎక్కువగా ఉన్నాయి?

2) ఇళ్ల పైకప్పులు ఎలా ఉన్నాయి?

2. బెండ్లు, కాగితాలు, అట్టలు, కర్రపల్లలు, గడ్డిని ఉపయోగించి ఇంటి నమూనా తయారు చేయండి.

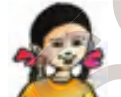
ప్రశంస

1. గుడారాలు, డేరాలు, పైపుల్లో నివాసం ఉండేవారికి మనం ఎలాంటి సహాయం చేయవచ్చు? మీరు వాళ్లకు ఏమేమి సహాయం చేస్తారు?

ప్రశ్నించడం

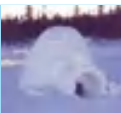
1. సంతోష్ హైదారాబాదులో అపార్ట్‌మెంట్‌లో, పైపుల్లో నివాసం ఉండేవాళ్లను చూశాడు కదా! వాటి గురించి సంతోష్ వాళ్ల మామయ్యను రకరకాల ప్రశ్నలు అడిగాడు. ఆ ప్రశ్నలు ఏమై ఉంటాయి? మీరైతే ఏ ప్రశ్నలు అడుగుతారు?

నేనివి చేయగలను

1. వివిధ రకాల ఇళ్ల గురించి వివరించగలను.	ఔను / కాదు
2. చదునుగా ఉన్న పైకప్పుకు, ఏటవాలు పైకప్పుకు గల తేడాలను చెప్పగలను	ఔను / కాదు
3. వివిధ రకాల ఇళ్లను గీసి, రంగులు వేయగలను.	ఔను / కాదు
4. ఇళ్లకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని సేకరించి పట్టికలో రాయగలను.	ఔను / కాదు
5. రకరకాల ఇళ్లను గురించి ప్రశ్నించగలను.	ఔను / కాదు

11. CLEAN HOUSE IS THE BEAUTIFUL HOUSE

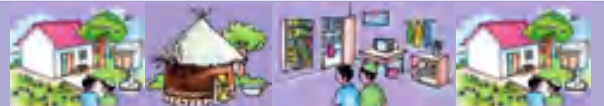
One day Rangaiah went to the village, 'Indravelli' with his son, Murali to meet his friend Kesav. It was a tribal village. Rangaiah knew many of the villagers. He greeted everyone on the way and reached Kesav's house. This is Kesav uncle's house. Shall we see how Kesav's house is!

“How nice uncle's house is!” Why did Murali say so?

What do you see on the walls of the house?

Does your house look the same? How is it different?

11. శుభ్రమైన ఇల్లే అందమైన ఇల్లు

ఒకరోజున రంగయ్య తన స్నేహితుడు కేశవ్‌ను కలవడానికి తన కొడుకు మురళితో కలిసి ఇంద్రవెల్లి గ్రామానికి వెళ్ళాడు. అది ఒక ఆదివాసి గ్రామం. ఆ ఊళ్లో రంగయ్యకు తెలిసినవాళ్లు చాలామంది ఉన్నారు. దారి పొడుగునా అందరినీ పలకరిస్తూ కేశవ్ ఇంటికి వెళ్ళాడు. “మురళీ! ఇదే కేశవ్ మామయ్య ఇల్లు” ఎలా ఉందో చూద్దామా !

మామయ్య ఇల్లు ఎంతబాగుందో అని మురళి ఎందుకు అన్నాడు?

ఇంటిగోడల మీద ఏం కనిపిస్తున్నాయి?

మీ ఇల్లు కూడా ఇలాగే ఉందా? తేడా ఏమిటి?

Rangaiah and Murali returned to their village after four days. Murali made good friendship with the new comer Jahangir in the class.

Jahangir took Murali to his house. Looking at the flower plants in front of the house Murali said, "How beautiful these plants are!" Jahangir told Murali that they have many plants around their house.

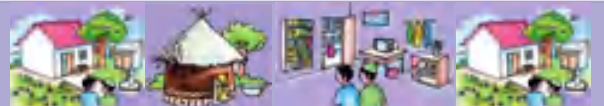

What are the things you see in front of Jahangir's house?
Where were the shoes kept?

Jahangir and Murali both went inside. Murali felt happy on seeing Jahangir's house. He said, "Your house is very nice." Why do you think Murali said so?

Where are the books? How are they kept?
Where are the clothes?
How are the walls of the house?

రంగయ్య, మురళి
నాలుగు రోజుల తర్వాత
వాళ్ల ఊరికి తిరిగి

వచ్చారు. పాఠశాలలో మురళికి వాళ్ల
తరగతిలో కొత్తగా చేరిన జహంగీర్తో మంచి
స్నేహం కుదిరింది.

జహంగీర్, మురళిని వాళ్ల ఇంటికి
తీసుకెళ్లాడు. ఇంటిముందు పూలమొక్కలు చూసి
మురళి ఈ మొక్కలు ఎంత బాగున్నాయో!
అన్నాడు. మా ఇంటిచుట్టూ ఇంకా చాలా మొక్కలు
ఉన్నాయి అన్నాడు జహంగీర్.

జహంగీర్ ఇంటి ముందు ఏమేమి ఉన్నాయి?
చెప్పలు ఎక్కడ ఉన్నాయి?

జహంగీర్, మురళి ఇద్దరు ఇంటి లోపలికి వెళ్ళారు. జహంగీర్ ఇల్లు చూసి మురళికి చాలా ఆనందం
కలిగింది. 'మీ ఇల్లు చాలా బాగుంది' అన్నాడు. మురళి ఇలా ఎందుకు అని ఉండవచ్చు?

ఇంట్లో పుస్తకాలు ఎక్కడ ఉన్నాయి? ఎలా ఉన్నాయి?
దుస్తులు ఎక్కడ ఉన్నాయి?
ఇంటిగోడలు ఎలా ఉన్నాయి?

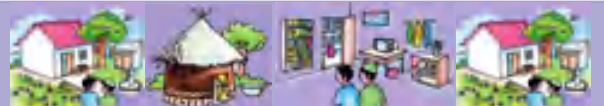
Murali went to his friend Vijay's house with his sister Saritha on Sunday. Observe the picture of Vijay's house given below.

They found plastic covers and waste paper in front of Vijay's house. Murali and Saritha went inside. Vijay's house can be seen in this picture.

You have seen Vijay's house. Is this the way a house should be? Think

ఆదివారంనాడు మురళి తన అక్క సరితతో కలసి విజయ్‌వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్లాడు. విజయ్ ఇల్లు చూడండి.

విజయ్ ఇంటి ముందు వాకిట్లో పడేసిన ప్లాస్టిక్ సంచులు, చిత్తు కాగితాలు కనిపించాయి. మురళి, సరిత ఇద్దరూ విజయ్ ఇంట్లోకి వెళ్లారు. వాళ్ళకి విజయ్ వాళ్ళ ఇంటి లోపల ఇలా కనిపించింది.

విజయ్ ఇల్లు ఎలా ఉందో చూశారు కదా! ఇల్లు ఇలాగేనా ఉండాల్సింది! ఆలోచించండి?

What should be removed from the front yard of Vijaya's house? Say and write.

How can we keep the front yard of our house clean?

Where are the footwear kept? How can we arrange them?

Why are the mosquitoes and house flies in the house?

Where are the clothes? How should you arrange the clothes?

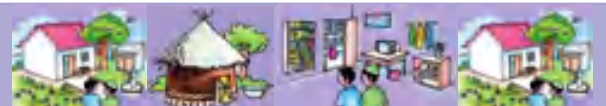
How are the books and toys? How will you arrange and keep them in the right place?

Which house do you like? Jahangir's or Vijay's? Why?

Murali's family went to a relative's marriage to a village. They returned home after one week. Their small house has only one room. When they came back they found the front of the house dirty due to the wind and dust. They also found dust on the floor. They swept the room with a broom stick and the trash was taken out and thrown into the dust bin. All started cleaning the house together. Murali and Saritha arranged the books in an order on the shelves.

They watered the plants, dusted and arranged the photos and toys on the television. Murali's father and mother arranged the kitchen utensils properly. Observe how they have arranged their things in the house in the picture given below.

విజయ్ ఇంటి ముందు తొలగించాల్సినవి ఏవి? చెప్పండి. రాయండి.

ఇంటి ముందు స్థలాన్ని ఎలా శుభ్రంగా ఉంచుకోవచ్చో చెప్పండి?

చెప్పులు ఎక్కడ ఉన్నాయి? ఎలా సర్దుకోవాలి?

ఇంట్లో ఈగలు, దోమలు ఎందుకు ముసురుకున్నాయి?

దుస్తులు ఎక్కడ ఉన్నాయి? దుస్తులను ఎలా ఉంచుకోవాలి?

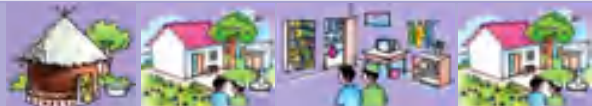
పుస్తకాలు, ఆటవస్తువులు ఎలా ఉన్నాయి? మీరైతే ఎలా పెట్టుకుంటారు?

జహంగీర్, విజయ్ ఇళ్లల్లో మీకు ఎవరి ఇల్లు నచ్చింది? ఎందుకు?

మురళీవాళ్ల అమ్మ, నాన్న, అక్క అందరూ కలిసి బంధువుల ఇంట్లో పెళ్లికి ఊరికి వెళ్లారు. వారం తర్వాత తిరిగి వచ్చారు. వాళ్లది ఒకే గది ఉన్న చిన్న ఇల్లు. ఇంటికి వచ్చే సరికి ఇంటిముందు గాలికి కొట్టుకొని వచ్చిన చెత్త కనిపించింది. నేలంతా దుమ్ముతో నిండింది. చీపురుతో ఊడ్చి, వాకిట్లోని చెత్తను ఏరి చెత్తబుట్టలో వేశారు. నీటితో గదిని కడిగారు. అందరూ కలిసి ఇంటిని శుభ్రం చేయడం మొదలుపెట్టారు. సరిత, మురళి కలిసి గదిలో పుస్తకాలను చక్కగా అలమరాలో సర్దినారు.

మొక్కలకు నీరు పోశారు. సరిత టెలివిజన్‌మీద ఉన్న దుమ్ము తుడిచి సర్దిపెట్టింది. మురళీవాళ్ల నాన్న, అమ్మ వంట సామాన్లను సర్దేశారు. వాళ్లు ఎలా సర్దుకున్నారో కింది చిత్రంలో చూడండి.

Do you do your household work like Murali and Saritha?

Do you keep your house clean? If so, how?

Where do you keep your books, pens, pencils after studying?

Do you arrange your clothes? If not, who does it for you?

What would you do when you find waste paper and dust in your house?

Some houses look clean. When we look at other houses we feel we can arrange the things more properly. Some look ugly. Hut, tiled house or pucca house, whatever may be the house, when we arrange the things properly they become convenient and pleasant.

What would happen if we leave the dust and garbage as it is in the house without cleaning?

Every house gathers some dust every day. We ourselves should clean it. Where should we throw the garbage of our house? Think and say. Observe the pictures given below.

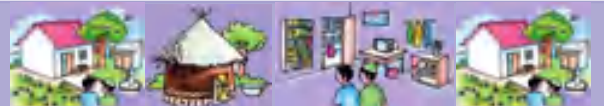

Observe the picture and tell where the garbage is being thrown?

Where should we dispose the garbage?

Where do you dispose the garbage of your house?

Who clears the garbage of your street and when?

మురళి, సరితలాగ మీరు కూడా మీ ఇంటిపనులు చేస్తారా?

మీ ఇంటిని శుభ్రంగా ఉంచుకుంటారా?

చదువుకున్న తరవాత మీ పుస్తకాలను, పెన్నులను, పెన్సిళ్లను ఎక్కడ పెడతారు?

మీ దుస్తులను మీరే సర్దుకుంటున్నారా? లేదంటే ఎవరు సర్దుతారు?

ఇంట్లో చింపేసిన కాగితాలు, పేరుకుపోయిన దుమ్ము కనిపిస్తే మీరేం చేస్తారు?

కొన్ని ఇళ్లు చూడముచ్చటగా ఉంటాయి. కొన్ని ఇళ్లను చూస్తే మరింత మంచిగా సర్దుకోవచ్చు అనిపిస్తుంది. మరికొంతమంది ఇళ్లు చూడగానే మురికిగా ఉన్నాయనిపిస్తుంది. పూరిల్లు, పెంకుటిల్లు, డాబా ఇల్లు ఎలాంటిదైనా సరే! ఇంట్లో వస్తువులను పొందికగా అమర్చుకుంటే శుభ్రంగా, సౌకర్యంగా ఉంటుంది. ఆహ్లాదకరంగాను ఉంటుంది.

మన ఇళ్లలో ప్రతి రోజూ పోగయ్యే మురికి, చెత్త, వ్యర్థపదార్థాలను పారేయకుండా అలాగే వదిలేస్తే ఏమవుతుంది?

ప్రతి ఇంట్లో ఎంతో కొంత చెత్త ఉంటుంది. మీరే చెత్తను ఊడ్చి శుభ్రంచేసుకోవాలి.

మన ఇంట్లో ఉన్న మురికి, చెత్త, వ్యర్థ పదార్థాలను ఎక్కడ వేస్తే బాగుంటుందో చెప్పండి.

కింది చిత్రాలను పరిశీలించండి.

చిత్రంలో చెత్తను ఎక్కడ వేస్తున్నారు?

చెత్తను ఎక్కడ వేయాలి?

మీ ఇంటి చెత్తను ఎక్కడ వేస్తారు?

మీ వీధిలో చెత్తను ఎప్పుడు, ఎవరు తొలగిస్తారు?

When we leave the garbage without clearing foul smell comes from it. Mosquitoes and house flies increase. This type of house looks dirty and ugly. We feel uncomfortable to live in it. It makes us unhealthy. Hence, all dirt should be cleaned from time to time. The house should be kept neat and clean.

Key words

1. beautiful house
2. arranging things properly
3. cleaning the house
4. garbage.

What have we learnt?

House looks clean and beautiful when it is cleaned and the things are arranged properly.

If the things are scattered in the house it looks dirty and become inconvenient to live in.

All the dust and garbage should be thrown into the dust bin to make the house neat and clean.

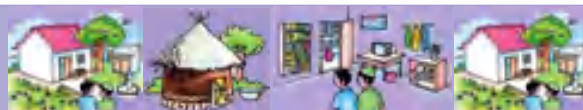
We should help our family in keeping our house clean.

DO THESE

Conceptual Understanding

1. How does a house become dirty?
2. Say and write four things you do to keep your house clean?
3. What do you do every day to make your house clean and beautiful? Tick '✓' at proper places.
 - I keep my books in proper order.
 - I fold the blankets after waking up.
 - I keep the footwear in proper place.
 - I clean the floor when it gathers dust.
 - I remove the dust gathered at the corners of the walls.
 - I water the plants of my house every day.
 - I put the garbage into the dust bin.
 - I never use plastic bags.
4. We should dispose the dust and garbage every day. What happens if we don't do it on the same day?
5. Clean house is the beautiful house. Why?

ఇంట్లో పోగయిన చెత్త, వ్యర్థ పదార్థాలను అలాగే వదిలేస్తే దుర్వాసన వస్తుంది. ఈగలు, దోమలు వస్తాయి. అలాంటి ఇల్లు అపరిశుభ్రంగా ఉంటుంది. మనకు చికాకును, అనారోగ్యాన్ని కలిగిస్తుంది. అందుకే వ్యర్థాలను వెంటనే తొలగించాలి. ఇంటిని శుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి.

కీలక పదాలు

1. అందమైన ఇల్లు
2. వస్తువులను సర్దిపెట్టుకోవడం
3. ఇంటిని శుభ్రం చేసుకోవడం
4. ఇంట్లోని వ్యర్థపదార్థాలు

మనం నేర్చుకున్నవి

ఇంటిని శుభ్రంగా ఉంచుకోవడం, ఇంట్లో వస్తువులను చక్కగా సర్దుకోవడం వల్ల ఇల్లు అందంగా ఉంటుంది.

ఇంట్లోని వస్తువులు చిందరవందరగా పడేస్తే ఇల్లు అపరిశుభ్రంగా ఉండడమే కాకుండా మనకు ఆసౌకర్యంగా కూడా ఉంటుంది.

ఇంటిని శుభ్రంగా ఉంచడానికి ఇంట్లోని చెత్తా చెదారం వంటివాటిని చెత్తకుండీలో వేయాలి. మనం ఇంటిని శుభ్రంగా ఉంచుకోవడానికి అవసరమైన పనులలో సహాయం చేయాలి.

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

1. ఇల్లు వేటివల్ల అపరిశుభ్రం అవుతుంది?
2. మీ ఇంటిని శుభ్రంగా ఉంచుకోవడానికి మీరు చేసిన నాలుగు పనులను చెప్పండి, రాయండి.
3. మీ ఇల్లు అందంగా శుభ్రంగా ఉండాలంటే ప్రతి రోజూ మీరు ఏం చేస్తారో ' ' పెట్టండి.

పుస్తకాలు సర్దుకుంటాను.	☐
నిద్ర లేచాక పక్కబట్టలు తీస్తాను.	☐
చెప్పులను ప్రతిరోజూ అవి ఉండే స్థానంలో పెడతాను.	☐
దుమ్ముతో ఉన్న నేలను ఊడుస్తాను లేదా తుడిచి శుభ్రం చేస్తాను.	☐
గోడల మూలల్లో పోగయ్యే బూజును తొలగిస్తాను.	☐
మొక్కలకు ప్రతిరోజూ నీరు పోస్తాను.	☐
ఇంట్లోని చెత్తను చెత్తకుండీలో వేస్తాను.	☐
ప్లాస్టిక్ బ్యాగులను ఉపయోగించను.	☐
4. ఇంట్లో పోగయిన చెత్తను, మురికిని ఎప్పటికప్పుడు పారేయాలి. లేకుంటే ఏమవుతుంది?
5. శుభ్రమైన ఇల్లే అందమైన ఇల్లు. ఎందువల్ల?

Draw and colour the pictures

- Go through the lesson. Draw the picture of a beautiful house from the lesson. Colour it.

Information Skills - Project work

- Visit the houses of your friends. Observe them and fill the table with the particulars.

Sl.No.	Name of the friend	Is the house clean? Or not clean?	Why
1.			
2.			
3.			
4.			

Whose houses are clean? Whose houses are not clean and why? What would you do to make the house clean?

Appreciation

- Ravi returned home from the school in the evening. Shoes were scattered in front of the house. The dried clothes had fallen down. He ignored them, threw his bag into the house and went to play. Is this the right thing to do? What would you do if you were in his place?

Ask a Question

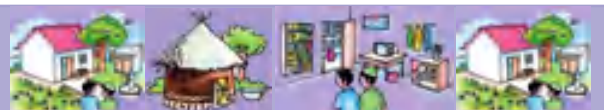
- Murali and Saritha went to Vijay's house. His house looked dirty. What questions Murali and Saritha might have asked Vijay regarding cleanliness of the house. What answers Vijay might have given?

I can do these

1. I can differentiate between a clean house and an unclean house.	Yes/No
2. I also help to keep the house clean.	Yes/No
3. I can prepare a tabular form and explain whose houses are clean and why?	Yes/No
4. I can draw the picture of a beautiful house.	Yes/No
5. I can ask questions about the cleanliness of house.	Yes/No

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. పాఠం చూడండి. పాఠంలోని అందమైన ఇంటిబొమ్మను గీయండి. రంగులు వేయండి.

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మీ మిత్రుల ఇళ్లకు వెళ్లండి, వాళ్ల ఇళ్లు ఎలా ఉన్నాయో చూసి కింది పట్టికలో రాయండి.

	మిత్రుని పేరు	ఇల్లు శుభ్రంగా ఉందా? లేదా?	ఎందువల్ల?
1.			
2.			
3.			
4.			

ఎవరెవరి ఇళ్లు శుభ్రంగా ఉన్నాయి? ఎందువల్ల? ఎవరెవరి ఇళ్లు శుభ్రంగా లేవు? ఎందువల్ల? ఇళ్లు శుభ్రంగా ఉండాలంటే నువ్వేం చేయాలి?

ప్రశంస

1. రవి సాయంత్రం పాఠశాలనుంచి ఇంటికి వచ్చాడు. ఇంటిముందు చిందరవందరగా చెప్పులు ఉన్నాయి. ఆరేసిన బట్టలు కిందపడి ఉన్నాయి. ఇవేవీ పట్టించుకోకుండా తన పుస్తకాల సంచిని ఇంట్లో వేసి అడుకోడానికి బయటకు వెళ్ళాడు. ఇలా చేయడం సరియైన పనేనా? మీరైతే ఏం చేస్తారు?

ప్రశ్నించడం

1. మురళి, సరిత, విజయ్ వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్లారు. వాళ్ల ఇల్లు అపరిశుభ్రంగా ఉంది. అపరిశుభ్రంగా ఉన్న ఇంటిని గురించి మురళి, సరిత విజయ్ ని ఏయే ప్రశ్నలు అడిగి ఉంటారు? విజయ్ ఏమి సమాధానాలు చెప్పి ఉంటాడు?

నేనివి చేయగలను

1. పరిశుభ్రమైన ఇంటికి అపరిశుభ్రమైన ఇంటికి మధ్యగల భేదాలు చెప్పగలను. ఔను / కాదు
2. ఇంటిని శుభ్రంగా ఉంచడానికి నేను కూడా సహాయపడతాను. ఔను / కాదు
3. ఎవరెవరి ఇళ్లు పరిశుభ్రంగా ఉన్నాయి ఎందుకు? పట్టిక తయారుచేసి వివరిస్తాను. ఔను / కాదు
4. అందమైన ఇంటి బొమ్మ గీయగలను. ఔను / కాదు
5. అపరిశుభ్రమైన ఇళ్లను గురించి ప్రశ్నలు అడగగలను. ఔను / కాదు

12. GEMS OF CLAY

Gouthami's family wants to arrange an idol of lord Ganesh on the occasion of Vinayaka Chavithi at their home.

Gouthami requested her grandpa to come with her to buy the idol of Ganesh. Both went to the market to buy the idol. They found colourful dolls on the way.

Goutami : Look, grandpa! how nice these telephone and remote models are?

Grandpa : Yes, they are made of plastic.

Goutami : Grandpa, look at these dolls. How smooth they are!

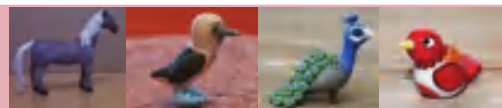
Grandpa : Oh! These are wooden dolls from Nirmal in our state. It is famous for these dolls.

Goutami : Grandpa, look at these 'Ganesh' idols. How beautiful they are! Let's buy them Grandpa.

Grandpa : They are good to look at but they are made of 'Plaster of Paris'. They are harmful to environment. Look at this Ganesh idol. This is made of clay. This is not harmful to environment. This is cheap also.

Goutami liked the clay idol. They bought it and moved further. At one place they found 'Deepanths' (pramidalu/ clay lamps) in different shapes. "Let's buy them also" requested Goutami. "Do you know, these are also made of clay?" asked grandpa. Goutami was surprised.

12. మట్టితో చేసిన మాణిక్యాలు

వినాయక చవితి వచ్చింది. గౌతమివాళ్ల ఇంట్లో వినాయకుని విగ్రహం పెట్టాలను కున్నారు. అందుకోసం గౌతమి తాతయ్యను వినాయకుని విగ్రహం కొందామని అడిగింది. తాతయ్య, గౌతమి కలిసి విగ్రహం కొనడానికి బజారుకు వెళ్ళారు. దారిలో ఒకచోట రకరకాల బొమ్మలు కనిపించాయి.

గౌతమి : తాతయ్యా! ఈ టెలిఫోను, రిమోట్ బొమ్మలు చూడండి. ఎంతబావున్నాయో!

తాతయ్య : అవి ప్లాస్టిక్ తో చేసిన బొమ్మలు.

గౌతమి : తాతయ్యా ఈ బొమ్మలు చూడండి. ఎంత సున్నగా వున్నాయో!

తాతయ్య : ఇవి కొయ్య బొమ్మలు. మన రాష్ట్రంలోని నిర్మల్ ఈ బొమ్మలకు ప్రసిద్ధి చెందింది.

గౌతమి : తాతయ్యా ఈ బొమ్మలు చూడండి. ఎంత బావున్నాయో! ఇవి కొందాం తాతయ్యా.

తాతయ్య : అవి చూడడానికి చాలా బాగున్నాయి, కాని అవి ప్లాస్టర్ ఆఫ్ పారిస్ తో తయారుచేశారు. అవి పర్యావరణానికి హానిచేస్తాయి. ఈ గణపతి ప్రతిమ చూడు, ఇది మట్టితో చేసిన ప్రతిమ. ఇది అన్నిటికన్నా చౌక, పర్యావరణానికి ఏ మాత్రం హాని కలిగించదు.

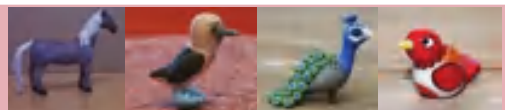
గౌతమికి మట్టితో చేసిన బొమ్మలు కూడా నచ్చాయి. వాటిని కొనుక్కొని ముందుకు కదిలారు. కొంచెం ముందుకు వెళ్లక అక్కడ దీపాంతలు రకరకాల రంగులు మరియు ఆకారాలలో కనిపించాయి. తాతయ్యా! అవి కూడా కొందాం అంది గౌతమి. 'ఈ దీపాంతలు కూడా మట్టితో చేసినవే, తెలుసా!' అన్నాడు తాతయ్య. గౌతమికి ఆశ్చర్యం వేసింది.

Do you know?

Idols are made with clay or plaster of paris for Vinayaka Chavithi. We must use clay idols only. Because they dissolve easily in water. Water will not be polluted.

మీకు తెలుసా?

వినాయకచవితి పండుగకు వినాయకుని ప్రతిమను మట్టితో లేదా ప్లాస్టర్ ఆఫ్ పారిస్ తో చేస్తారు. అయితే మట్టితో చేసిన ప్రతిమనే మనం వాడాలి. ఎందుకంటే మట్టిప్రతిమను నీటిలో వేసినప్పుడు నీళ్ళలో కరిగిపోతుంది. నీరు కలుషితం కాకుండా ఉంటుంది.

What items can be made with clay, other than dolls?

Observe the pictures given below. What are they? What are they made up of? How are they used?

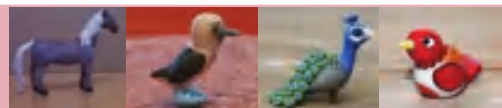

Do you also have things made with clay at your home?
Find out and name them.

We have learnt about the things that are made with clay. We use pots, ranjans and kujas for filling water. The water in these utensils will be cool during summer. The ranjans of Adilabad district are very popular. The clay utensils are also used to store grains like paddy, jowar etc. Very big clay drums are used to store water for cattle to drink.

On Deepavali festival lights are lit in the 'deepanths' made of clay. But these days in addition to clay deepanths colourful metal and glass deepanths are also used. Small plants are grown in flower pots, filled with soil. These flower pots too are made of clay.

మట్టితో బొమ్మల కాకుండా ఇంకా ఏమేమి చేస్తారో చెప్పండి.

కింది బొమ్మలను చూడండి. వీటిని ఏమంటారు? ఇవి దేంతో తయారు చేశారో తెలుసా? ఎందుకు ఉపయోగిస్తారో చెప్పండి.

ఇలాంటి మట్టితో చేసిన వస్తువులు మీ ఇంట్లో కూడా ఉన్నాయా? వాటి పేర్లు తెలుసుకొని చెప్పండి.

మనం మట్టితో చేసే వస్తువుల గురించి తెలుసుకున్నాం కదా! కుండలు, కూజాలు, రంజను వంటివాటిలో నీటిని నింపుకొని వాడుకొంటాం. వేసవికాలంలో వీటిలోని నీరు చల్లగా ఉంటుంది. మన రాష్ట్రంలో ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో తయారయ్యే రంజనులు ప్రసిద్ధమైనవి. ఐతే మట్టిపాత్రల్లో వడ్లు, జొన్నలు వంటి ధాన్యాలను కూడా నిలువచేస్తారు. పశువులు నీరు తాగడానికి పెద్దపెద్ద మట్టితొట్టెలను ఉపయోగిస్తారు.

దీపావళి పండుగకు మట్టితో చేసిన దీపాంతర్లో దీపాలు వెలిగిస్తారు. కాని ఇటీవల మట్టితోపాటు గాజు, లోహంతో చేసిన రంగు రంగుల దీపాంతర్లో దీపాలను వెలిగిస్తున్నారు. పూలతోట్లలో మట్టిని నింపి చిన్నచిన్న మొక్కలను పెంచుతారు. ఈ పూలతోట్లు కూడా మట్టితో చేసినవే.

Do you know how these clay utensils are made? Rajaiah brings clay and makes pots. Let's see how Rajaiah makes the pots. Observe the picture given below.

Rajaiah brings clay to make the pots.

He soaks the clay in water and kneads it with legs to make it soft.

He takes the soft clay and rolls it on potter's wheel. Then he shapes the clay into pot, with hands.

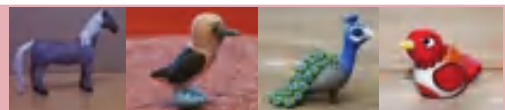
He taps the pot made on the wheel (Sare) with a wooden plate (Salapa) to get the correct shape.

He dries the pots in shade first and then under the sun.

He bakes the dried pots in a kiln

ఇలాంటి మట్టిపాత్రలు, కుండలు ఎలా తయారు చేస్తారో మీకు తెలుసా? రాజయ్య మట్టిని తెచ్చి కుండలు తయారుచేస్తాడు. రాజయ్య ఎలా తయారు చేస్తాడో కింది చిత్రాలు చూద్దామా!

కుండలు చేయడానికి రాజయ్య బంకమట్టిని తెస్తాడు.

బంక మట్టిలో నీళ్లు పోసి నానబెట్టి కాలితో చాలాసేపు తొక్కి మెత్తగా చేస్తాడు.

మెత్తని మట్టిముద్దను తీసుకుని కుమ్మరి సారెపైన పెట్టి తిప్పుతాడు. చేతితో కుండ ఆకారాన్ని తయారు చేస్తాడు.

సారెమీద తయారైన కుండను సరైన ఆకారం వచ్చేలా చెక్కతో చేసిన సలపతో కొడతాడు.

తయారైన కుండలను మొదట నీడలో ఆరనిచ్చి చివరకు ఎండలో ఆరబెడతాడు.

ఎండకు ఆరిన కుండలను ఆవంలో పెట్టి కాలుస్తాడు.

The pots, ranjans, flower pots etc. are made in the same way and sold in the market. People purchase the pots by tapping the pots to get the sound “Tung.....Tung.....Tung. Why do people tap like that? Think.....

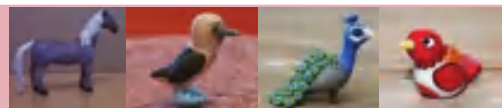
Clay utensils are very good to use. Our ancestors used more clay utensils. Their cost is very less.

Different articles are made with clay. We use them for various purposes. Once Goutami visited their relatives’ house and saw different things in their house. They were made with plastic, aluminium, clay, iron, steel, wood etc. What things she might have seen that are made of clay and other material? Fill in the table with the particulars.

Sl.No.	Things seen	Tick ‘ ’ the material they are made of					
		Steel	Plastic	Alumi- nium	Clay	Wood	Iron
1.	Bucket						

Which utensils are used mostly in houses?
 Which utensils are used rarely in houses?
 Why did the use of clay utensils decrease?

ఇలా తయారైన కుండలు, కూజాలు, రంజనులు, తొట్లు మొదలయిన వాటిని అంగడిలో లేదా బజారులో అమ్ముతారు. కుండలను కొనేటప్పుడు వాటిపై వేలితో కొడితే టంగ్, టంగ్మని చప్పుడు వస్తేనే కొంటారు. అలా ఎందుకు చేస్తారో ఆలోచించండి.

మట్టిపాత్రలు చాలా శ్రేష్ఠమైనవి. మన పూర్వీకులు మట్టిపాత్రలనే అధికంగా వాడేవారు. వీటి ఖరీదు కూడా చాలా తక్కువ.

మట్టితో రకరకాల వస్తువులు తయారుచేస్తారు. వాటిని మనం ఉపయోగించుకుంటాం. గౌతమి ఒకసారి వాళ్ల చుట్టూల ఇంటికి వెళ్లింది. వాళ్ల ఇంట్లో రకరకాల వస్తువులను చూసింది. ఆ వస్తువులు ప్లాస్టిక్, అల్యూమినియం, మట్టి, ఇనుము, స్టీలు, కర్ర మొదలయిన వాటితో చేసినవి. ఆమె ఏమేమి వస్తువులను చూసి ఉంటుంది? అవి వేటితో తయారైనవో కింది పట్టికలో రాయండి.

క్ర.సంఖ్య	చూసిన వస్తువులు	అవి వేటితో తయారైనవి ' ' పెట్టండి.					
		స్టీలు	ప్లాస్టిక్	అల్యూమినియం	మట్టి	కర్ర	ఇనుము
1.	బకెట్						

ఇళ్ళలో వేటితో తయారుచేసిన పాత్రలు ఎక్కువగా వాడుతున్నారు?
 ఇళ్ళలో వేటితో తయారుచేసిన పాత్రలు తక్కువగా వాడుతున్నారు?
 మట్టిపాత్రల వాడకం ఎందుకు తగ్గింది?

How nice they are!

Goutami saw different vegetables and fruits in her relatives' house. She thought that they were very nice, took them and observed with surprise. Do you know, why? They were all made of clay and painted with colours. You can also see them in the picture. You can also make them. Take clay and mix with a little water. Make it into soft dough. Make shapes of different vegetables and fruits. Paint them with colours.

Key words

1. wooden dolls
2. clay
3. clay dolls
4. clay utensils
5. potter's wheel (Sare)
6. wooden plate (salapa)

What have we learnt?

Pots, ranjans, flower pots, pramidalu etc.. are made up of clay.

Clay dolls are also kept in 'Bommala Koluva'.

We should use clay idol of Ganapathi on Vinayaka Chavithi.

The potter uses the potter's wheel to make the pots with clay.

Our ancestors used more clay utensils.

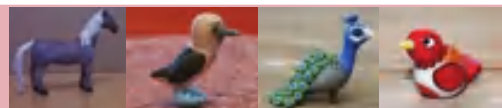
Now-a-days, the usage of clay utensils is decreasing.

DO THESE

Conceptual Understanding

1. Give three examples of utensils made with clay.
2. Tell and write the differences between glass utensils and clay utensils.
3. Which clay utensils are there in your house? How are they used?

అబ్బో ఎంత బాగున్నాయో!

గౌతమి వాళ్ల చుట్టూ ఇంట్లో రకరకాల కూరగాయలను, పండ్లను చూసింది. ఎంత బాగున్నాయో అనుకున్నది. వాటిని తీసుకొని చూసింది. ఆశ్చర్యపోయింది. ఎందుకో తెలుసా! అవన్నీ మట్టితో చేసి, రంగులు వేసినవి. ఆ బొమ్మలను మీరూ చూడండి. వీటిని మీరు కూడా తయారు చేయవచ్చు. బంకమట్టిని తీసుకొని నీళ్లతో కలపండి. మెత్తటి ముద్దగా చేయండి. దాంతో కూరగాయలు, పండ్ల బొమ్మలను తయారు చేయండి. రంగులు వేయండి.

క్రీలక పదాలు

1. కొయ్యబొమ్మలు	2. బంకమట్టి	3. మట్టిబొమ్మలు
4. మట్టిపాత్రలు	5. కుమ్మరిసారె	6. సలప

మనం నేర్చుకున్నవి

మట్టితో కుండలు, రంజనులు, కూజాలు, పూలతోట్లు, దీపాంతలు మొదలయినవి తయారుచేస్తారు.

బొమ్మల కొలువులో మట్టితో చేసిన బొమ్మలను కూడా పెడతారు.

వినాయకచవితి పండుగకు మట్టితో చేసిన గణపతి విగ్రహాలను పెట్టాలి.

బంకమట్టితో కుమ్మరి సారెను ఉపయోగించి కుండలను తయారు చేస్తారు.

మన పూర్వీకులు మట్టిపాత్రలనే అధికంగా వాడేవారు.

ఈ మధ్యకాలంలో మట్టిపాత్రల వాడకం తగ్గింది.

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

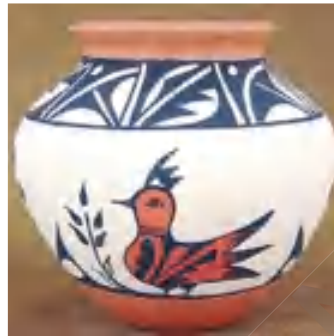
1. మట్టితో తయారుచేసే వస్తువులకు మూడు ఉదాహరణలు చెప్పండి, రాయండి.
2. స్టీలుపాత్రలకు, మట్టిపాత్రలకు భేదాలను చెప్పండి, రాయండి.
3. మీ ఇంట్లో మట్టితో చేసిన వస్తువులు ఏమేమి ఉన్నాయి? వాటిని దేనికి ఉపయోగిస్తారు?

Draw and Colour the pictures

1. Draw and colour the pictures given below.

Information skills - Project work

1. Visit the market and collect the particulars of different clay utensils sold and prepare a table. Find out and write their price.
2. Make different vegetables and fruits with clay. Paint them with colours.

Appreciation

1. You have learnt that different things are made with clay. What are the uses of these items made with clay? How would you appreciate people like Rajaiah who make materials with clay?

Ask a Question

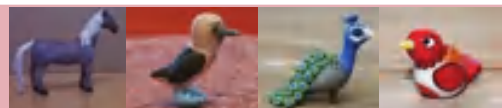
1. If the potter Rajaiah and the clay doll maker Sitamma visit your class, what questions will you ask them? List out.

I can do these

1. I can tell the similarities and differences between clay utensils and other utensils.	Yes/No
2. I can explain the process of making pots.	Yes/No
3. I can make different vegetables and fruits with clay.	Yes/No
4. I can draw and colour the pictures of clay utensils.	Yes/No
5. I can tell the items that are made with clay.	Yes/No
6. I can ask questions about clay utensils and dolls.	Yes/No

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. కింది బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. బజారుకు వెళ్లి మట్టితో తయారుచేసిన ఏయే వస్తువులు అమ్ముతున్నారో వాటి పట్టిక తయారుచేయండి. అలాగే వాటి ధర ఎంతో తెలుసుకొని రాయండి.
2. మట్టితో రకరకాల కూరగాయలు, పండ్ల బొమ్మలను తయారు చేయండి. వాటికి రంగులు వేయండి.

ప్రశంస

1. మట్టితో రకరకాల వస్తువులు, బొమ్మలు తయారుచేస్తారని తెలుసుకొన్నారు కదా! ఇలా మట్టితో చేసిన వస్తువులు వాడడం వల్ల కలిగే ఉపయోగాలు ఏమిటి? మట్టితో వస్తువులు తయారుచేసే రాజయ్య లాంటివాళ్లు కలిస్తే మీరు ఎలా అభినందిస్తారు?

ప్రశ్నించడం

1. మీ తరగతి గదికి మట్టితో కుండలు చేసే రాజయ్య, బొమ్మలు చేసే సీతమ్మ వస్తే మీరు వాళ్లను ఏయే ప్రశ్నలు అడుగుతారు?

నేనివి చేయగలను

1. మట్టిపాత్రలకు, ఇతర పాత్రలకు పోలికలు, భేదాలు చెప్పగలను	ఔను / కాదు
2. మట్టితో కుండలను ఎలా చేస్తారో వివరించగలను.	ఔను / కాదు
3. మట్టితో రకరకాల కూరగాయలు, పండ్ల బొమ్మలు తయారుచేయగలను.	ఔను / కాదు
4. మట్టిపాత్రల బొమ్మలు గీసి రంగులు వేయగలను.	ఔను / కాదు
5. మట్టితో ఏ ఏ వస్తువులను చేస్తారో వివరించగలను.	ఔను / కాదు
6. మట్టిపాత్రలను, బొమ్మలను గురించి ప్రశ్నలు అడగగలను.	ఔను / కాదు

13. COLOURFUL DRESSES

Lakshmi went to market along with her parents to buy new clothes for festival. They saw different types of clothes in the shop. Her parents bought new clothes for both Lakshmi and her brother. They bought clothes for themselves too. What are the different types of clothes Lakshmi's parents might have bought? Think....Fill in the table.

Clothes purchased for Lakshmi	Clothes purchased for Lakshmi's brother	Clothes purchased for mother	Clothes purchased for father

Lakshmi and her brother are small children. Lakshmi's parents are elders. Do all people purchase the same types of clothes? Do they purchase different types of clothes? Observe the pictures given below. Which of them are worn by children? Which of them are worn by elders? Look, tell and write.

13. రంగు రంగుల బట్టలు

అమ్మానాన్నలతో కలిసి లక్ష్మి పండుగకు బట్టలు కొనుక్కోవడానికి బజారుకు వెళ్లింది. వాళ్లు అక్కడ బట్టల దుకాణంలో రకరకాల బట్టలు చూశారు. వాళ్ల అమ్మానాన్నా లక్ష్మికి, వాళ్ల అన్నయ్యకు కూడా బట్టలు కొన్నారు. అమ్మానాన్నలు కూడా బట్టలు కొనుక్కున్నారు. లక్ష్మివాళ్ల అమ్మానాన్నలు ఎవరెవరికి ఏయే బట్టలు కొన్నారో ఊహించండి. కింది పట్టికలో రాయండి.

లక్ష్మికోసం కొన్నవి	లక్ష్మివాళ్ల అన్నయ్య కోసం కొన్నవి	అమ్మకోసం కొన్నవి	నాన్నకోసం కొన్నవి

లక్ష్మి, వాళ్ల అన్నయ్య చిన్న పిల్లలు కదా! వాళ్ల అమ్మా నాన్నలు పెద్దవాళ్లు కదా! వీరందరూ ఒకే రకమైన బట్టలు కొనుక్కున్నారా? వేరువేరు బట్టలు కొన్నారా? కింది బొమ్మలు చూడండి. వీటిలో ఏవి పిల్లలు వేసుకొనేవి? ఏవి పెద్దలు వేసుకొనేవి? చెప్పండి.

The dresses worn by children and elders would be different. Which clothes are worn by the children, men and women of your house? Write in the table.

Dresses worn by children	Dresses worn by men	Dresses worn by women

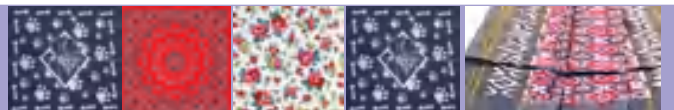

Which of the above dresses do you like? Why?

Lakshmi wore new frock and went to Mary's house. "This frock is nice. Where did you buy it?" asked Mary. Lakshmi replied that her father bought it from the shop. Mary told that her father also bought a cloth and got it stitched for Christmas. Lakshmi wore a readymade frock. Mary's father got the clothes stitched.

Which dresses do you get stitched?
Which readymade dresses do we use?

We wear clothes to protect ourselves from heat, rain and cold. We wear special dresses during winter and rainy seasons to protect ourselves from cold and rains. Observe the pictures given below. Say when do we wear such dresses.

చిన్నపిల్లలు వేసుకునే బట్టలు, పెద్దవాళ్లు వేసుకునే బట్టలు వేరువేరుగా ఉంటాయి కదా! మరి మీ ఇంట్లో చిన్నపిల్లలు, మగవాళ్లు, ఆడవాళ్లు వేసుకునే బట్టలు ఏవి? కింది పట్టికలో రాయండి.

చిన్నపిల్లలు వేసుకునే బట్టలు	మగవాళ్ళు వేసుకునే బట్టలు	ఆడవాళ్ళు వేసుకునే బట్టలు

పై వాటిలో నీకు ఏ దుస్తులు అంటే ఇష్టం? ఎందుకు?

లక్ష్మి కొత్తగాను వేసుకుని మేరీవాళ్ల ఇంటికి వెళ్లింది. ఈ గౌను బాగుంది. ఎక్కడిది? అని మేరీ అడిగింది. మా నాన్న షాపులో కొన్నాడని లక్ష్మి చెప్పింది. మేరీ వాళ్ల నాన్న కూడా క్రిస్టమస్ పండుగకు బట్ట తెచ్చి గౌను కుట్టించాడని చెప్పింది. లక్ష్మి తయారుగా ఉన్న రెడీమేడ్ గౌను వేసుకుంది కదా! మేరీకి వాళ్ల నాన్న బట్ట కొని కుట్టించాడు కదా!

మీరైతే ఏ ఏ దుస్తులు కుట్టించుకొంటారు?
కుట్టకుండా నేరుగా కొనుక్కుని ఉపయోగించే బట్టలు ఏవి?

మన శరీరాన్ని ఎండ, వాన, చలి వాతావరణాలనుంచి కాపాడుకోవడానికి బట్టలు వేసుకుంటాం. చలికాలంలో చలినుంచి కాపాడుకోవడానికి, వానాకాలంలో తడవకుండా ఉండడానికి ప్రత్యేకమైన దుస్తులు వేసుకుంటాం. కిందిచిత్రాలు చూడండి. అవి ఎప్పుడు ధరిస్తారో చెప్పండి.

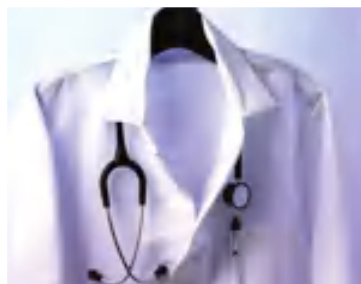
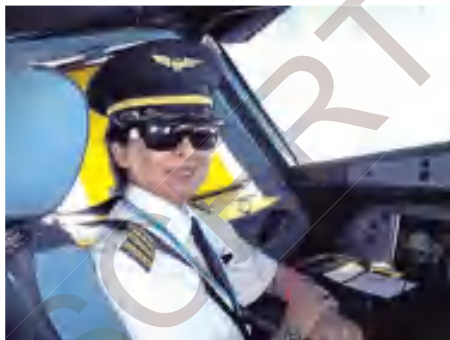
We all wear clothes. It is essential for us. People belonging to different places and different religions wear various types of dresses according to their culture and tradition.

Observe the pictures given below. Who wear these? Tell what are their specialties.

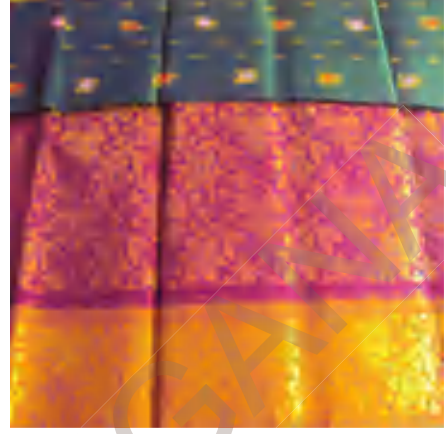
Generally, people wear special dresses during festivals, marriages and other occasions. Do you also wear special dresses on birthday and other special occasions? What special dresses do you wear? Do your friends also wear special dresses?

School going children wear special dress called 'uniform'. Similarly, different professionals like police, doctors, nurses, lawyers, pilots, chefs have special dresses. Observe the pictures given below. Say who wear these dresses?

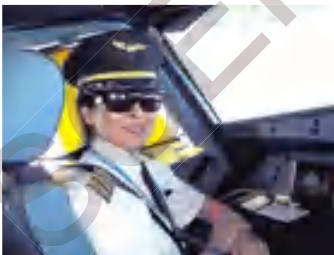

అందరం బట్టలు వేసుకుంటాం. ఇది ఒక ముఖ్యమైన అవసరం. వివిధ ప్రాంతాల వాళ్లు, వివిధ మతాలవాళ్లు వాళ్ల సంప్రదాయాలను బట్టి రకరకాల దుస్తులు ధరిస్తారు. కింది చిత్రాలు చూడండి. వీటిని ఎవరు ధరిస్తారు? వాటి ప్రత్యేకతలు ఏమిటో చెప్పండి?

సాధారణంగా పండుగలు, పెళ్లిళ్లు వంటి సందర్భాలలో ప్రత్యేకంగా ఉండే దుస్తులను ధరిస్తారు. మీరు కూడా పండుగలు, లేదా శుభకార్యాలు లేదా పుట్టినరోజువంటి సందర్భాలలో ఎలాంటి దుస్తులు వేసుకుంటారు? మీ మిత్రులు కూడా మీలాగే వేసుకుంటారా?

బడికి వెళ్లే పిల్లలు బడికి ప్రత్యేకమైన దుస్తులు, అంటే యూనిఫాం వేసుకుంటారు కదా! వివిధ వృత్తుల వాళ్లు కూడా పనులు చేసేటప్పుడు ప్రత్యేకమైన దుస్తులను వేసుకుంటారు. పోలీసులు, డాక్టర్లు, నర్సులు, లాయర్లు, విమానం నడిపే పైలెట్లు, పెద్దపెద్ద షోట్లలో వంటలు వండేవాళ్ళు (చెఫ్లు) ప్రత్యేకమైన దుస్తులు ధరిస్తారు. కింది చిత్రాలు చూడండి. వీటిని ఏయే వృత్తులవాళ్ళు ధరిస్తారో చెప్పండి.

The bus drivers, conductors, cleaners, factory workers, security guards also wear special dresses during work. Sports persons playing at district, state, national and international level also wear special dresses.

What different works do people in your area do? What type of clothes do they wear?

You have learnt that we wear different kinds of dresses. Wearing clothes is important but wearing clean clothes is more important. We should wear clean clothes every day after taking bath. Hand kerchiefs and towels also should be washed every day.

Do you know?

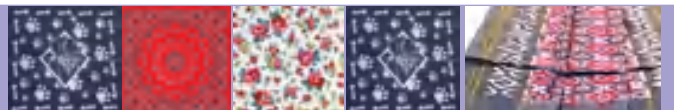
Cotton clothes are made with cotton thread. Silk clothes are made with the thread that comes from silk worms.

What type of clothes were worn in the past?

We wear different types of clothes now. Some of these are stitched and others are readymade. Which type of clothes were worn by our grandparents? Which type of clothes were worn by your parents during their childhood? Were they same as the present day dresses? Find out and write in the table.

Dresses worn by parents in their childhood	Dresses worn by grandparents in their childhood	Dresses worn by today's children

బస్సు డ్రైవర్లు, కండక్టర్లు, క్లీనర్లు, కర్మాగారాల్లో పనిచేసే కార్మికులు, సెక్యూరిటీ గార్డులు మొదలయిన వాళ్లు కూడా పనిచేసే సమయంలో ప్రత్యేకమైన దుస్తులను ధరిస్తారు. మనదేశ జిల్లా, రాష్ట్ర, జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయి క్రీడాకారులు వివిధ ఆటల పోటీలు, క్రీడల్లో పాల్గొనే వాళ్లు కూడా ఆటలాడేటప్పుడు ప్రత్యేకమైన దుస్తులు వేసుకుంటారు.

మరి మీ ప్రాంతంలో ఇలా ఏయే పనులు చేసేవాళ్లున్నారు? వాళ్లు ఏ యే దుస్తులు ధరిస్తారు.

మనం రకరకాల దుస్తులు వేసుకుంటామని తెలుసుకున్నారు కదా! మనం దుస్తులు వేసుకోవడం ఎంత ముఖ్యమో, శుభ్రమైనవాటిని వేసుకోవడం అంతకంటే ముఖ్యం. తప్పనిసరిగా ప్రతి రోజూ ఉదయం స్నానం చేయగానే ఉతికిన దుస్తులు వేసుకోవాలి. మనం వాడుకునే చేతిరుమాలు (దస్తీ), తువాళ్లు వంటివి కూడా ప్రతి రోజూ ఉతుక్కొని వాడుకోవాలి.

మీకు తెలుసా?

నూలు బట్టలను పత్తిదారంతో నేస్తారు. పట్టుపురుగులనుంచి వచ్చే దారంతో పట్టుబట్టలు నేస్తారు.

గతంలో ఎలాంటి బట్టలు వేసుకునేవారు?

ఇప్పుడు మనం రకరకాల బట్టలు వేసుకుంటున్నాం. వీటిలో కొన్ని కుట్టించుకున్నవి కాగా, మరికొన్ని నేరుగా తయారైనవి. వాటినే రెడీమేడ్ బట్టలుగా కొనుక్కొంటున్నాం. గతంలో అంటే మన తాతయ్యలు, నానమ్మలు, అమ్మమ్మలు వాళ్ల చిన్నప్పుడు ఎలాంటి దుస్తులు వేసుకునేవారు? అలాగే అమ్మానాన్నలు వాళ్ల చిన్నతనంలో ఏయే దుస్తులు వేసుకునేవారు? అవి ఇప్పుడు చిన్నపిల్లలు వేసుకుంటున్న దుస్తులలాగే ఉండేవా? తెలుసుకొని పట్టికలో రాయండి.

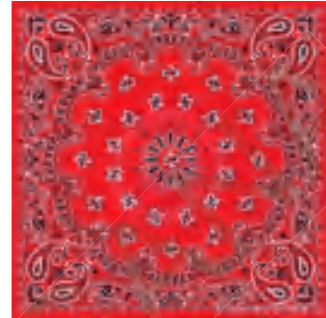
అమ్మానాన్నలు చిన్నప్పుడు వేసుకున్న బట్టలు	తాతయ్య, నాయనమ్మ వాళ్ల చిన్నతనంలో వేసుకున్న బట్టలు	ఇప్పుడు చిన్నపిల్లలు వేసుకుంటున్న బట్టలు

Let's draw the designs!

Any dress looks beautiful due to the designs and colour. We select them by seeing the design and colour. Observe the pictures given below. How are they? Which of them do you like? Why?

Do you know, we can also draw the designs.

Let's draw the designs

Visit your nearest tailor and collect a few pieces of cloth.

Take a lady's finger. Cut it across. Dip a piece in ink or any colour and print on white paper or cloth in designs you like.

Take potato pieces or use your fingers or toes. Dip them in colour and draw patterns you like.

Key words

1. need for clothes
2. different types of clothes
3. clothes according to professions
4. clothes according to seasons
5. clean clothes
6. designs
7. readymade clothes
8. stitched clothes
9. uniform

మనం డిజైన్లు వేద్దామా!

ఏ బట్టలైనా రంగులు, వాటిపైన ఉండే డిజైన్ల వల్ల అందంగా కనిపిస్తాయి. వీటిని బట్టే నచ్చినవాటిని ఎంపిక చేసుకుంటాం. కింది చిత్రాలు చూడండి. అవి ఎలా ఉన్నాయి? వాటిలో మీకు ఏది నచ్చింది? ఎందుకో చెప్పండి.

ఇలా మనం కూడా డిజైన్లు వేయవచ్చు! మీకు తెలుసా?

డిజైన్లు వేద్దామా!

మీ దగ్గరలో ఉన్న టైలర్ దగ్గరకు వెళ్లి బట్టముక్కలు సేకరించండి.

ఒక బెండకాయను తీసుకోండి. దాన్ని అడ్డంగా కోయండి. ముక్కను రంగులో లేదా ఇంకులో ముంచండి. తెల్లకాగితం మీద లేదా బట్టమీద ముద్రించండి. మీకిష్టమైన డిజైన్ వేసుకోండి.

ఇలా బెండకాయ ముక్కలతో పాటు ఆలుగడ్డ ముక్కలు లేదా చేతిబొటనవేళ్లు, పాదముద్రలు మొదలయిన వాటిని రంగులో ముంచి కూడా రకరకాల డిజైన్లు వేయవచ్చు.

క్రీలక పదాలు

1. బట్టల అవసరం
2. రకరకాల బట్టలు
3. వృత్తులనుబట్టి బట్టలు
4. వాతావరణాన్నిబట్టి బట్టలు
5. శుభ్రమైన బట్టలు
6. డిజైన్లు
7. రెడీమేడ్ బట్టలు
8. కుట్టించుకునే బట్టలు
9. యూనిఫారం

What have we learnt?

Clothes are our essential and basic needs. Children, elders, men and women wear different clothes.

Some people purchase readymade clothes and others purchase cloth and get them stitched.

Special clothes are worn according to the traditions and on festivals, and marriages.

Different professionals wear special dresses while going to work.

Different types of clothes are worn according to the seasons.

Different designs are drawn with colours on the clothes.

DO THESE

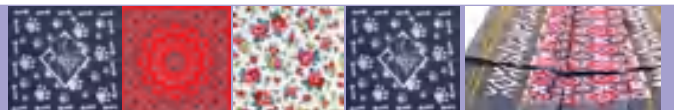
Conceptual understanding

1. Why should we wear clothes?
2. Give three examples of the clothes worn by children, men and women.
3. What special type of clothes are worn by different professionals?
4. Write the similarities and differences between the clothes of men and women.
5. Which clothes do you like readymade or stitched? Why? Give three reasons.
6. Why should we wear clean clothes?

Draw and Colour the pictures

1. Observe the design given below. You also draw the design. Colour it as you like.

మనం నేర్చుకున్నవి

దుస్తులు మనకు ప్రాథమిక అవసరం. పిల్లలు, పెద్దలు, ఆడవాళ్లు, మగవాళ్లు వివిధ రకాల దుస్తులు ధరిస్తారు.

కొంతమంది రెడీమేడ్ బట్టలు కొనుక్కుంటే, మరికొంతమంది బట్ట కొని కుట్టించు కుంటారు.

సాంప్రదాయాలను బట్టి పండుగలు, పెళ్లిళ్లువంటి సందర్భాలలో ప్రత్యేక దుస్తులు ధరిస్తారు.

వివిధ వృత్తుల వారు పనిచేసేటప్పుడు ఆ వృత్తికి సంబంధించిన ప్రత్యేక దుస్తులు ధరిస్తారు.

వాతావరణాన్ని బట్టి కాలానుగుణంగా వివిధ రకాల దుస్తులు వేసుకుంటారు.

బట్టల మీద రంగులతో రకరకాల డిజైన్లు వేస్తారు.

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

1. మనం బట్టలు ఎందుకు వేసుకోవాలి?
2. పిల్లలు, ఆడవాళ్లు, మగవాళ్లు ధరించే బట్టలకు మూడేసి ఉదాహరణలు రాయండి.
3. ఏయే వృత్తులవాళ్లు ఎటువంటి ప్రత్యేకమైన దుస్తులు ధరిస్తారు?
4. మగవాళ్ల బట్టలకు, ఆడవాళ్ల బట్టలకు పోలికలు, భేదాలు రాయండి.
5. కుట్టించుకున్న బట్టలు, కొనుక్కుని వేసుకునే (రెడీమేడ్) బట్టలలో మీకు ఏవంటే ఇష్టం? ఎందుకు? మూడు కారణాలు చెప్పండి. రాయండి.
6. మనం శుభ్రమైన బట్టలు వేసుకోవాలి కదా! ఎందుకు?

R3Y4U1

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. కింది డిజైన్ను చూడండి. మీరూ గీయండి. మీకు నచ్చిన రంగులు వేయండి.

2. Draw and colour the dresses you like.
3. Different designs are there on sarees. You observe the sarees available in your house and draw the design you like in your note book. Exhibit it in the class.

Information skills - Project work

1. Ask your friends and collect the information on clothes they bought for festivals. Fill the table with the particulars.

Sl.No.	Name of the friend	Festival	Type of Clothes bought	Readymade or Stitched

What type of clothes are bought by more people? What occasions are clothes bought on?

Did the people buy readymade clothes more or did they get clothes stitched.

2. Collect cloth pieces of your choice and design. Paste them on a chart and exhibit.
3. Collect the pictures of clothes worn by the people in different regions? Paste them on a chart and exhibit.

Appreciation

1. Some people don't have proper clothes to wear. People who lose their property due to floods, earth quakes, cyclones and fire accidents also do not have clothes to wear. How can we help such people?

Ask a Question

1. Lakshmi's parents bought clothes from the shop. What questions they might have asked the shop keeper? Why should we ask questions at the time of buying clothes?

I can do these

1. I can explain the importance of clothes.	Yes/No
2. I can tabulate the different details about clothes.	Yes/No
3. I can identify different clothes worn by various professionals.	Yes/No
4. I have learnt that we should wear clean clothes. so I wear clean clothes daily.	Yes/No
5. I can draw different designs on the clothes.	Yes/No
6. I can ask questions about different kinds of clothes.	Yes/No

2. మీకు నచ్చిన దుస్తుల బొమ్మలు గీసి, రంగులు వేయండి.
3. చీరలమీద రకరకాల డిజైన్లు ఉంటాయి కదా! మీరు కూడా మీ ఇంట్లో చీరలను చూసి మీకు నచ్చిన డిజైన్‌ను నోటుపుస్తకంలో గీయండి. ప్రదర్శించండి.

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మీ మిత్రులనడిగి పండుగలకు వాళ్లు కొనుక్కున్న బట్టల వివరాలు సేకరించి, పట్టికలో రాయండి.

క్ర.సం.	మిత్రుని పేరు	పండుగ పేరు	ఏ బట్టలు కొన్నారు?	రెడీమేడ్ బట్టలా? కుట్టించుకున్నవా?

ఎక్కువమంది కొన్న బట్టలు ఏవి? ఏయే పండుగలకు కొన్నారు?

ఎక్కువమంది రెడీమేడ్‌వి కొనుక్కున్నారా? లేక బట్టలుకొని కుట్టించుకున్నారా?

2. మీకు నచ్చిన డిజైన్‌లున్న బట్టముక్కలను సేకరించండి. వాటిని చార్టుమీద అతికించి ప్రదర్శించండి.
3. వివిధ ప్రాంతాల వారు ధరించే దుస్తుల చిత్రాలను వార్తాపత్రికల నుండి సేకరించి, చార్ట్‌పై అతికించండి.

ప్రశంస

1. కొంతమందికి వేసుకోడానికి సరైన బట్టలుండవు. అలాగే అగ్నిప్రమాదాలు, వరదలు, భూకంపాలు, తుఫానులు మొదలయిన వాటివల్ల కూడా అన్నీ కోల్పోయినవాళ్లకు కూడా బట్టలు ఉండవు. ఇలాంటి వాళ్లకు మనం ఎలా సహాయం చేయవచ్చు?

ప్రశ్నించడం

1. బట్టలు కొనడానికి లక్ష్మివాళ్ల అమ్మానాన్నతో షాపుకు వెళ్లింది కదా? లక్ష్మివాళ్ల అమ్మానాన్నలు షాపులో బట్టలమ్మేవాళ్లను ఏమేమి ప్రశ్నలు అడిగి ఉంటారు? మనం బట్టలు కొనేటప్పుడు ఎందుకు ప్రశ్నించాలి?

నేనివి చేయగలను

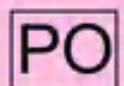
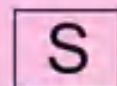
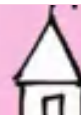

1. బట్టల ఆవశ్యకతను వివరించగలను.	ఔను / కాదు
2. రకరకాల బట్టలకు సంబంధించిన వివరాలను పట్టికలో రాయగలను.	ఔను / కాదు
3. వివిధ వృత్తులవారు వేసుకునే బట్టలను గుర్తించగలను.	ఔను / కాదు
4. శుభ్రమైన బట్టలు వేసుకోడం అవసరమని తెలుసుకున్నాను.
కాబట్టి రోజూ శుభ్రమైన దుస్తులు ధరిస్తాను.	ఔను / కాదు
5. రకరకాల డిజైన్ల బొమ్మలు గీయగలను.	ఔను / కాదు
6. రకరకాల బట్టల గురించి ప్రశ్నలు అడగగలను.	ఔను / కాదు

14. WHERE ARE THESE PLACED?

Bindu is studying in 3rd class. Bindu, Raju, Rama, Satish and many other children were in the class along with Bindu. They all sit in rows on the benches. Shall we see their class?

14. ఏవేవి ఎక్కడెక్కడ?

బిందు మూడో తరగతి చదువుతున్నది. బిందుతోపాటు రాజు, రమ, సతీష్ ఇలా చాలామంది పిల్లలున్నారు. వాళ్లందరూ వరుసలో బెంచీలమీద కూర్చున్నారు. వాళ్ల తరగతిగదిని చూద్దామా!

Who sat in the front row?

Who sat in the last row?

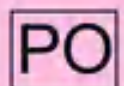
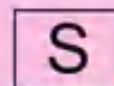
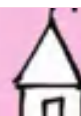
Who are there in the middle row?

Read the names written in the table. Write the names of students who are in front of or behind, to the right and to the left sides of them.

Name of the student	in front of	behind	right	left
Bindu				
Mary				
Ismail				
Raheem				

You have seen the class room of Bindu. Discuss with your friends about the places of students. Write down in the picture.

ముందువరుసలో కూర్చున్నవాళ్లెవరు?

వెనుకవరుసలో కూర్చున్నవాళ్లెవరు?

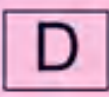
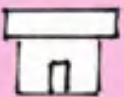
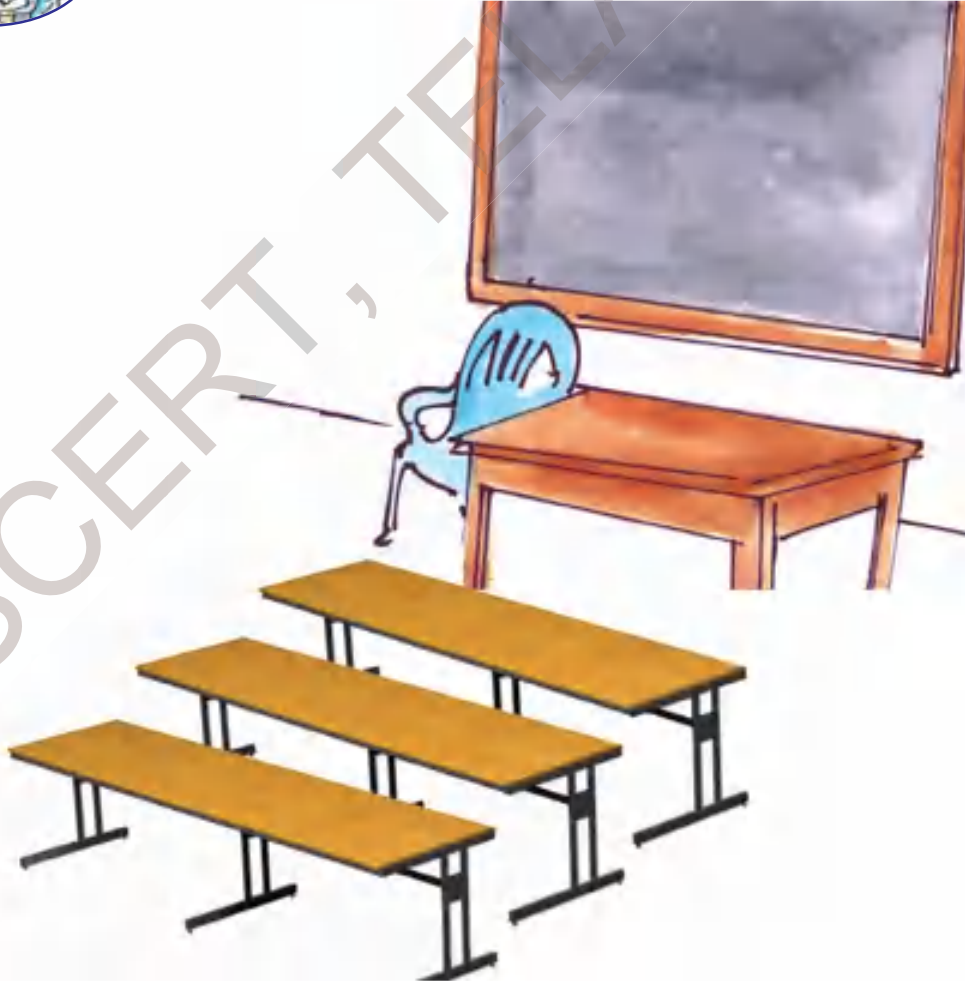
మధ్యవరుసలో ఎవరెవరు ఉన్నారు?

కింది పట్టికలోని పేర్లను చదవండి. వీరికి ముందు, వెనుక, కుడి, ఎడమ పక్కన ఎవరెవరు ఉన్నారో పట్టికలో రాయండి.

విద్యార్థి పేరు	ముందు	వెనుక	కుడి	ఎడమ
బిందు				
మేరి				
ఇస్మాయిల్				
రహీం				

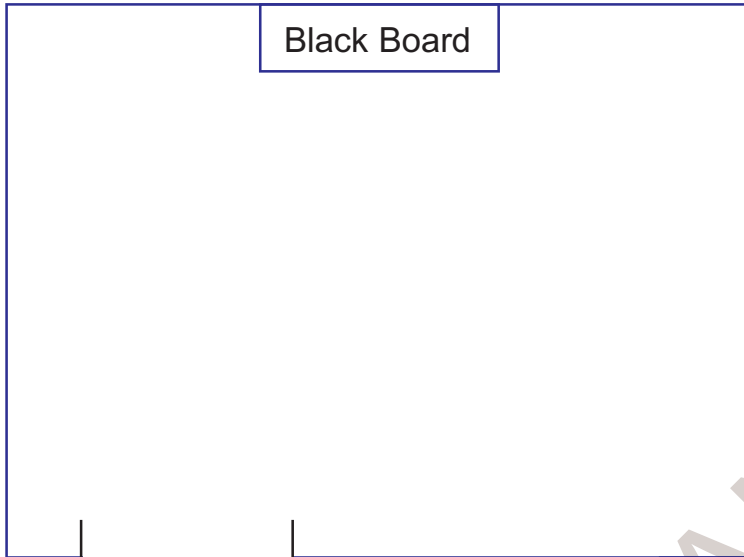

బిందువాళ్ళ తరగతిగది చూశారు కదా! ఎవరెవరు ఎక్కడ కూర్చున్నారో మీ మిత్రులతో చర్చించండి. కింది చిత్రంలో రాయండి.

You have written the places of Bindu's friends in the class room. How many students are there in your class? Can you show the places of your classmates? Imagine, the square given below is your class room. Now, observe your class room and tell...

Where is the black board?

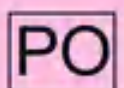
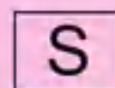
Where is the chair?

Where is the table?

Name the students who sit in the front row.

Name the students who sit in other rows.

You have written the names of students and their places in your class room. Now, let's see Bindu's school building.

బిందువాళ్ల తరగతిగది ఎలా ఉందో, ఎవరెవరు ఎక్కడెక్కడ కూర్చున్నారు రాశారు కదా! మరి మీ తరగతిగదిలో ఎంతమంది ఉన్నారు? ఎవరెవరు ఎక్కడ కూర్చుంటారో చూపగలరా? కింది చదరాన్ని మీ తరగతి గది అనుకోండి. బిందువాళ్ల తరగతి గదిలాగా మీ తరగతిగదిలో

నల్లబల్ల

నల్లబల్ల ఎక్కడ ఉంది?

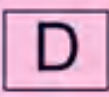
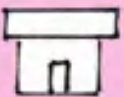
కుర్చీ ఎక్కడ ఉంది?

టేబుల్ ఎక్కడ ఉంది?

ముందువరుసలో ఎవరెవరు కూర్చుంటారు? వారి పేర్లు రాయండి.

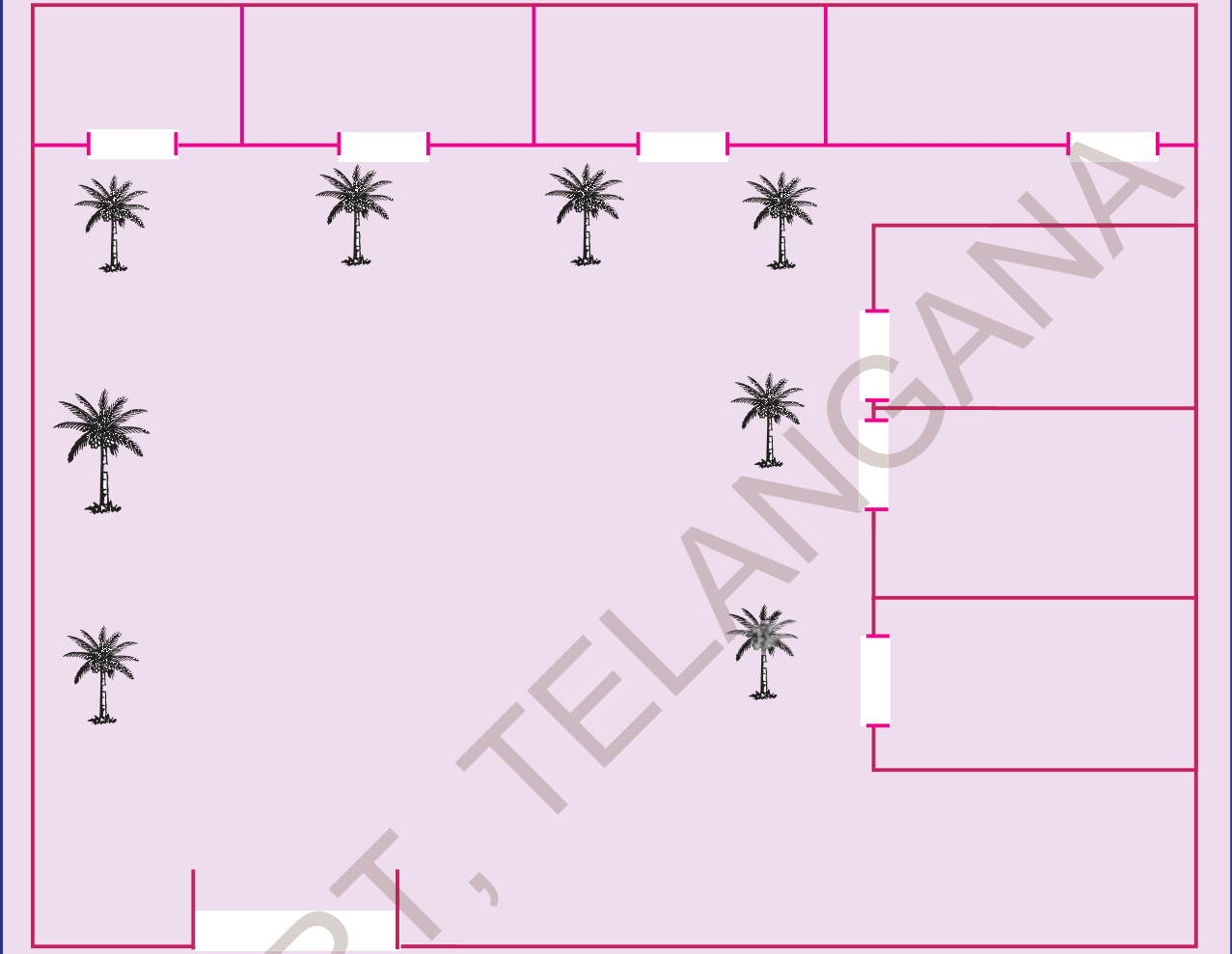
మిగతా వరుసల్లో ఎవరెవరు కూర్చుంటారో వాళ్ల పేర్లు రాయండి.

మీ తరగతిగదిలో ఎవరెవరు ఎక్కడ కూర్చుంటారో పటంలో చూశారు కదా! బిందువాళ్ల బడిని చూద్దామా?

Do you know, we can draw Bindu's school building in this way also? Observe the map.

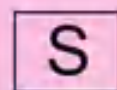
There are seven rooms in the ground floor and seven rooms in the first floor. Eight coconut trees are in the campus. We can draw the picture of school with symbols as shown in the above picture. How many rooms are there in your school? Which trees are there in the campus? how many trees are there?

Draw the map of your school on a white paper as shown above.

Before drawing assign a symbol for trees.

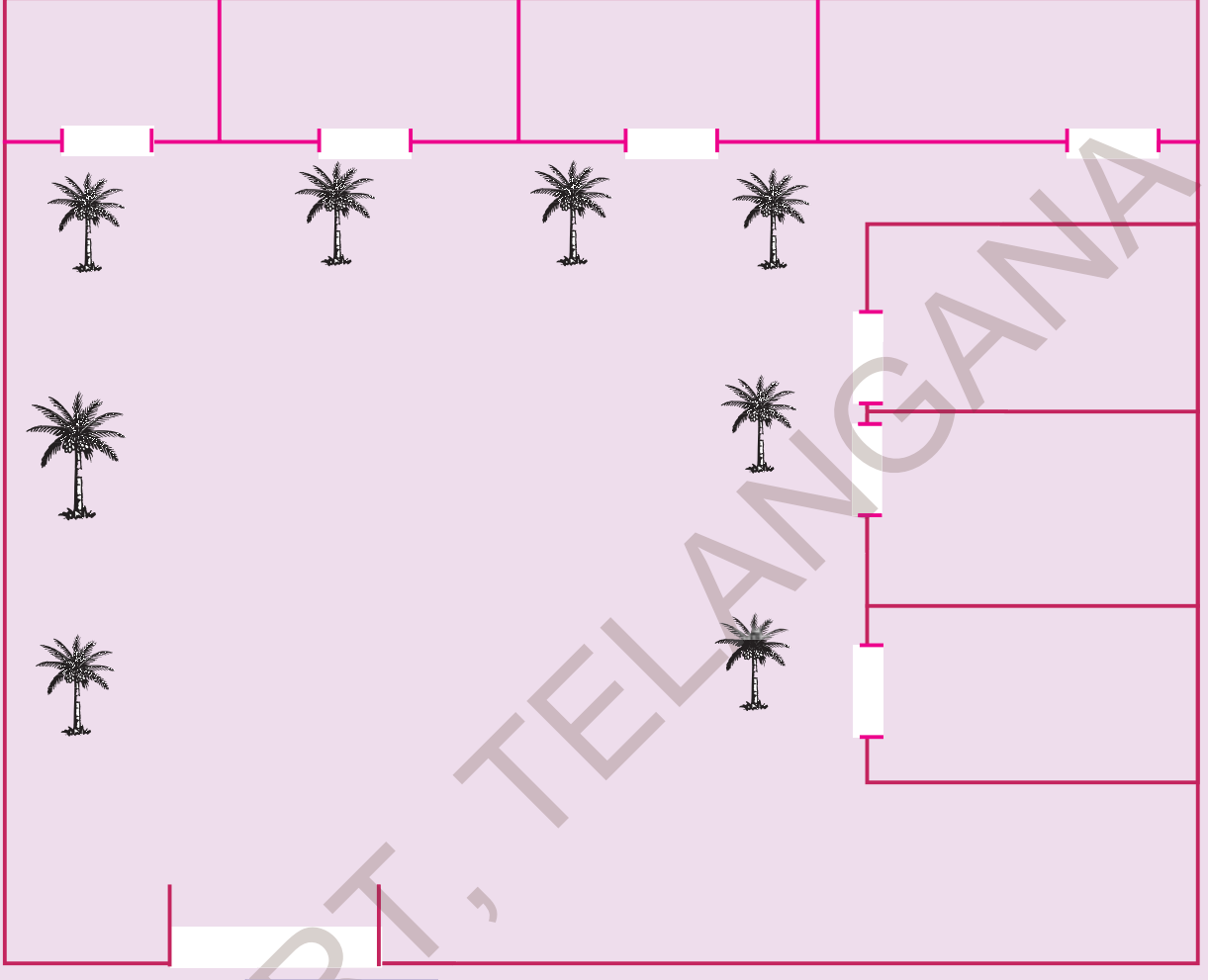
Observe the positions of doors in the classroom and draw the map as shown above.

Locate the compound wall, gate, flag post etc; and draw the map using symbols.

బిందువాళ్ల బడిని ఇలా కూడా గీయవచ్చు తెలుసా? ఆ బడి పటం చూడండి.

బిందువాళ్ల బడిలో కింద ఏడు గదులు, పైన కూడా ఏడు గదులు ఉన్నాయి. అలాగే ఖాళీస్థలంలో ఎనిమిది కొబ్బరిచెట్లు ఉన్నాయి. ఆ బడిబొమ్మను పైన చూపిన విధంగా గుర్తులతో గీయవచ్చు. మరి మీ బడిలో ఎన్ని గదులు ఉన్నాయి? ఖాళీస్థలంలో ఏయే చెట్లు ఉన్నాయి? ఎన్ని ఉన్నాయి?

మీరు మీ బడి పటాన్ని పైన చూపిన విధంగా తెల్లకాగితం మీద గీయండి.

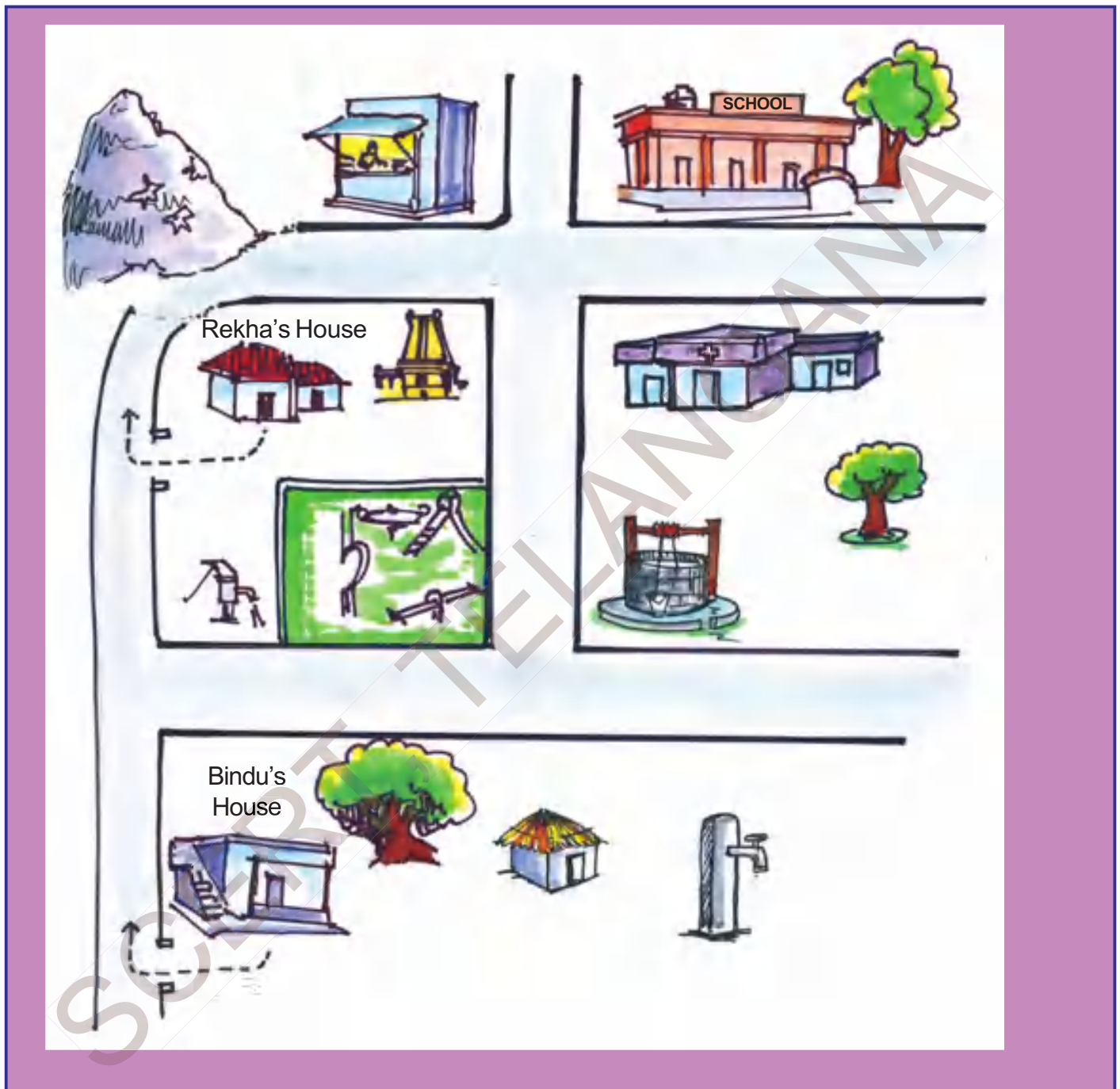
మీరు గీయడానికి ముందు చెట్లకోసం ఒక గుర్తును ఏర్పరుచుకోవాలి.

గదులకు తలుపులు ఎక్కడ ఉన్నాయో చూసి పైన చూపిన విధంగా గీయాలి.

బడికి ప్రహారీగోడ, బడిగేటు, జెండాగద్దె వంటివి ఎక్కడ ఉన్నాయో చూసి బొమ్మలో గుర్తులతో చూపాలి.

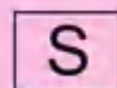
Let's know what things are there in Bindu's village ? See the picture below, what are seen on the way from Bindu's home to school. Discuss with your friends.

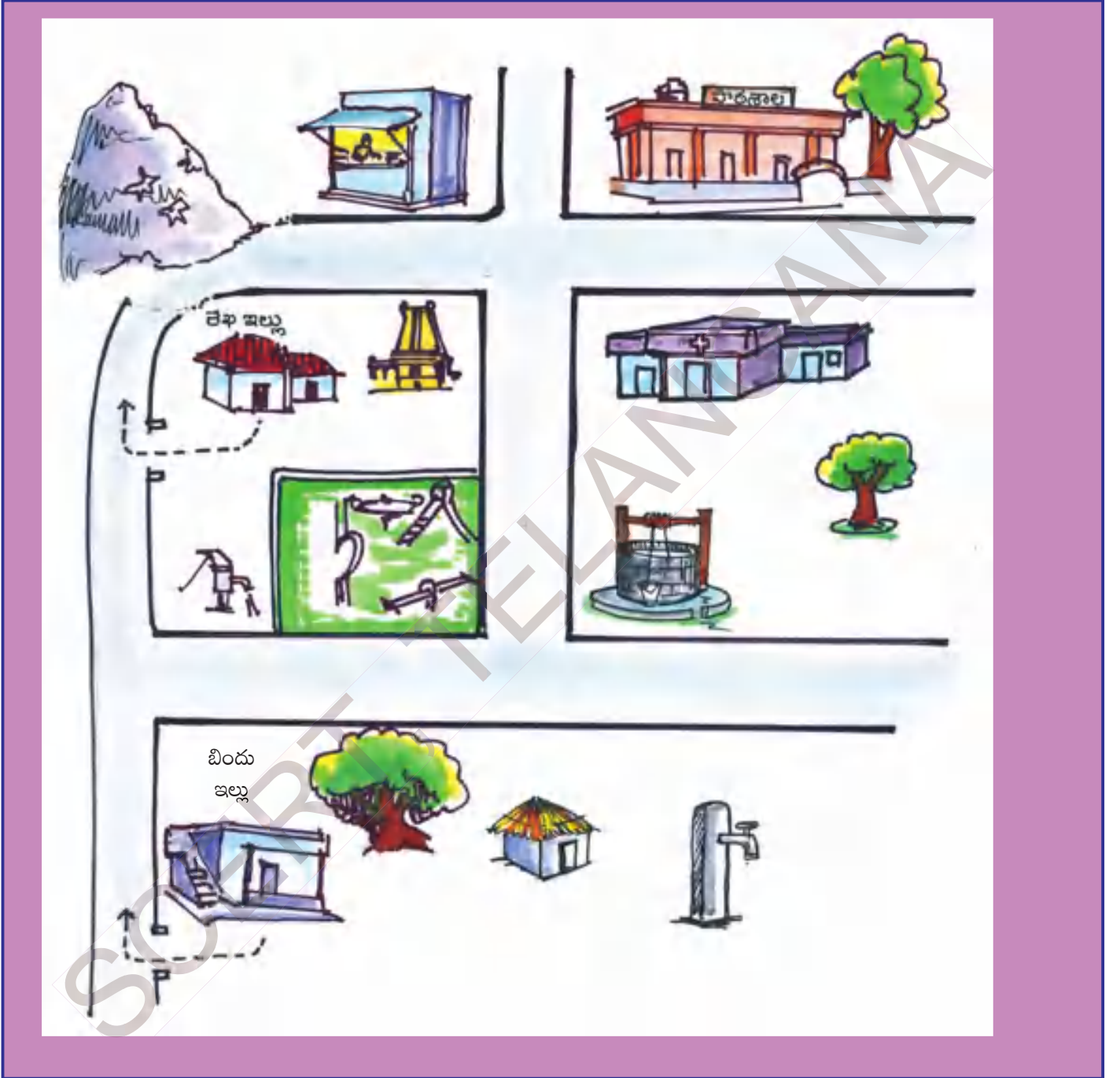
Whose house is nearer to the school? Bindu's or Rekha's?

What are the places on the way to school via park from Bindu's residence?

How many routes can Bindu take to go to school? Show with an arrow.

బిందువాళ్ళ ఊరిలో ఏమేమి ఉన్నాయో, బిందు రోజూ ఇంటినుంచి బడికి వచ్చేటప్పుడు దారిలో ఏమేమి కనిపిస్తాయో కింది చిత్రంలో చూడండి. మీ మిత్రులతో కలిసి చర్చించండి.

బడికి ఎవరి ఇల్లు దగ్గరగా ఉంది? బిందుదా? రేఖదా?

బిందు పార్కుమీదుగా పాఠశాలకు వెళ్లే దారిలో ఏమేమి ఉన్నాయి?

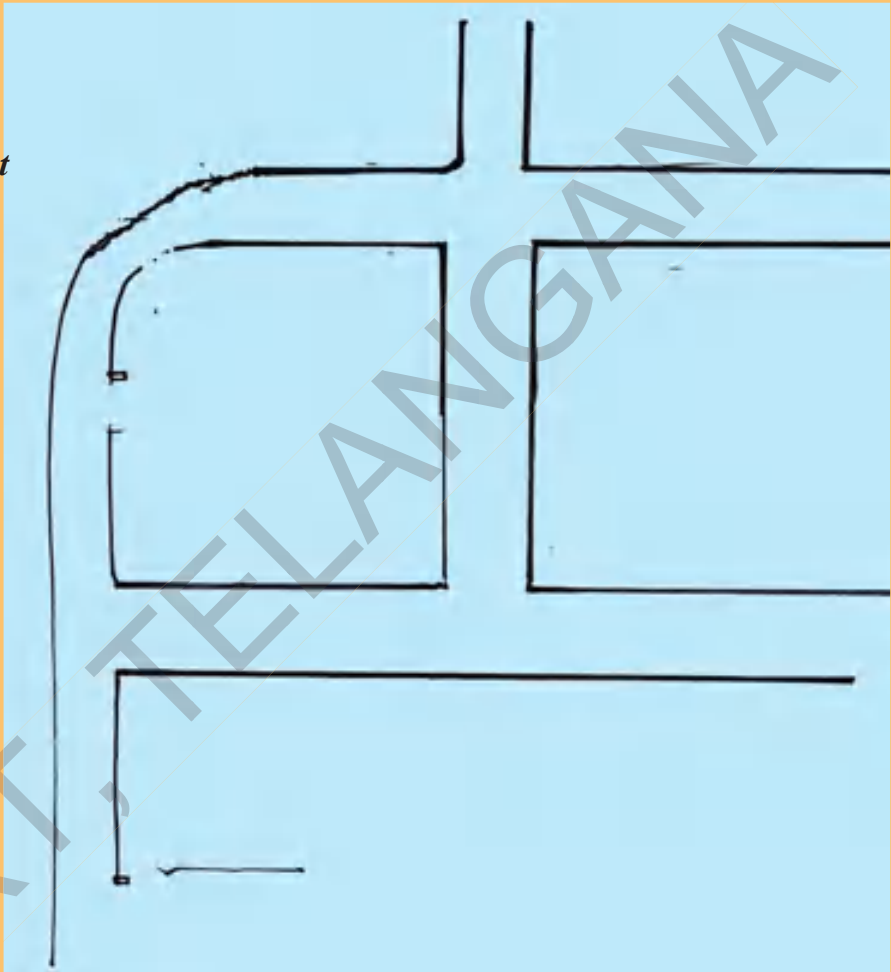

బిందు బడికి ఏ ఏ మార్గాలలో వెళ్ళవచ్చో గీతలు గీసి చూపండి.

We cannot show the school, houses, hospital, park, bore pump exactly as they are on a map. These are indicated by symbols.

Use the following symbols. Indicate the different places of Bindu's village on the map with symbols.

	<i>Building</i>	
	<i>Thatched hut</i>	
	<i>Hand pump</i>	
	<i>Hospital</i>	
	<i>Temple</i>	
	<i>School</i>	
	<i>Well</i>	
	<i>Post office</i>	
	<i>Park</i>	

You have seen Bindu's village map. Symbols are used in this map. Can you draw the route map from your residence to your school? Do the following.

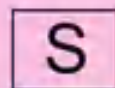
First of all locate your school in the middle. Put the symbol as .

Locate your house with the symbol .

Locate the houses of your friends. Put symbols for them also.

Now draw the road/route to your school from your house.

Similarly, draw the road/route from the houses of your friends to school.

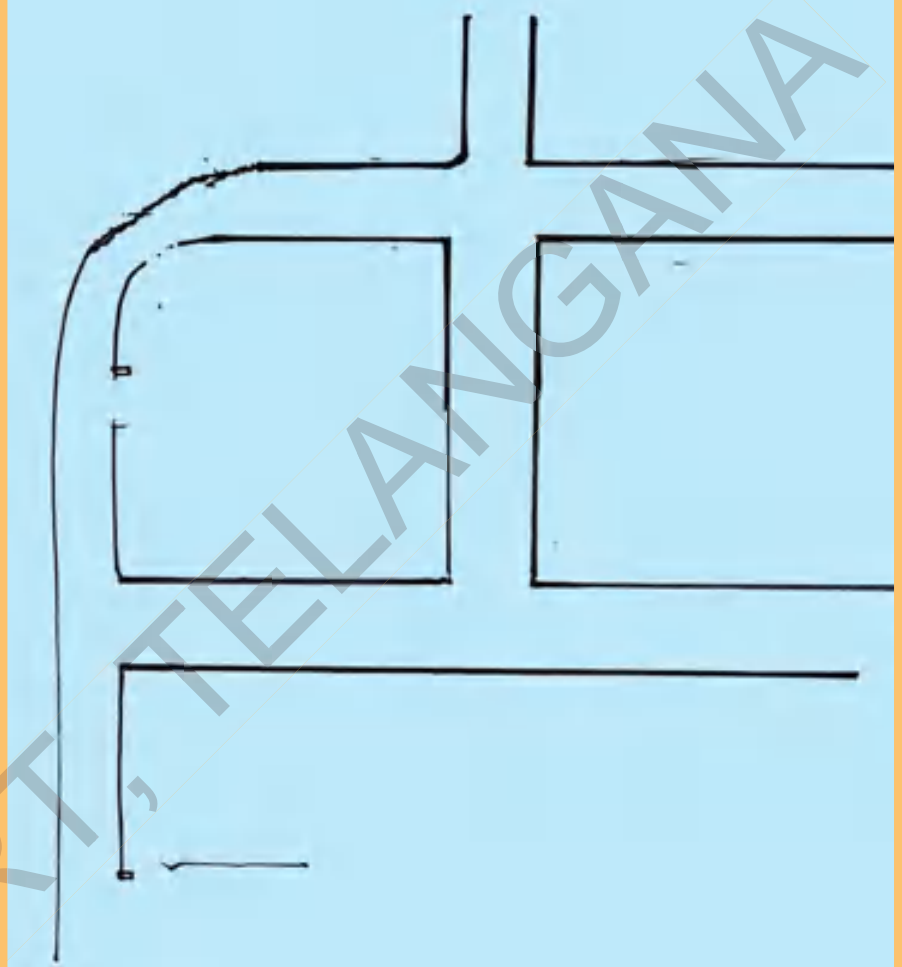

ఒక ప్రాంతంలో ఉండే ఇళ్లు, పాఠశాల, ఆస్పత్రి, తోట, బోరుబావి మొదలయిన వాటిని ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా చిత్రంలో చూపడం వీలుపడదు. ఇలాంటి వాటిని గుర్తులతో సూచిస్తారు.

కింది గుర్తులను ఉపయోగించండి. బిందువాళ్ళ ఊరి పటంలో ఏవేవి ఎక్కడ ఉన్నాయో గుర్తులతో చూపండి.

- ఠాణి ఇల్లు
- పూరిల్లు
- చేతి పంపు
- ఆసుపత్రి
(హాస్పిటల్)
- గుడి
- బడి
- బావి
- పోస్టాఫీసు
- చాక్

బిందువాళ్ల ఊరిపటం చూశారు కదా! దీంట్లో గుర్తులుపెట్టి చూపారు. మరి మీ ఊరు / వాడ నుంచి మీ బడికి వచ్చే దారిని గీయగలరా? ఇందుకోసం కింది విధంగా చేయండి.

మొదట మీ బడిని మధ్యలో గుర్తించండి. దానికి గుర్తు పెట్టండి.

మీ బడినుంచి మీ ఇల్లు ఎక్కడ ఉందో గుర్తించండి. దానికి గుర్తు పెట్టండి.

అలాగే మీ మిత్రుల ఇళ్లు కూడా ఎక్కడ ఉన్నాయో గుర్తించండి. వాటికి కూడా గుర్తులు పెట్టండి.

ఇప్పుడు మీ ఇంటి నుండి మీ బడికి రోడ్డు / దారిని గీయండి.

అలాగే మీ మిత్రుల ఇళ్లనుంచి కూడా బడికి రోడ్డును గీయండి.

Now, observe what all are present on the right and left side of the road from your house to school. If a tree is there mark 🌳, mark 🏠 for temple, mark the masjid as 🕌, mark the church as 🏰, mark the post office as [PO], mark the hospital [🏥] and mark the park as 🌳➡️.

You have drawn the road map from your residence to your school. You can draw the map of your village in this way. Similarly, we can draw different maps of village or other places by using symbols.

Key words

- 1. map
- 2. place
- 3. symbols
- 4. front and back
- 5. route

What have we learnt?

Drawing different maps like class room, school, street, village etc; The places like school, hospital, park etc; are indicated by symbols. Symbols help us to go from one place to other.

DO THESE

Conceptual Understanding

- 1. What are the places on right and left side of the road from your residence to your school?

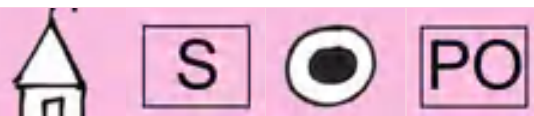
Right side

Left side

- 2. Whose houses are there around your house? Say and Write.

Right side	Left side	Front side	Back side

ఇప్పుడు మీ ఇంటినుంచి బడికి వచ్చే తోవలో రోడ్డుకు ఎడమవైపు, కుడివైపు ఏమేమి ఉన్నాయో

చూడండి. ఒకవేళ చెట్టు ఉంటే గుర్తు పెట్టండి. గుడి ఉంటే పెట్టండి. మసీదు ఉంటే

 గుర్తు పెట్టండి. చర్చి ఉంటే గుర్తు పెట్టాలి. పోస్టాఫీసు ఉంటే గుర్తు పెట్టండి.

హాస్పిటల్ ఉంటే గుర్తు పెట్టాలి. పార్కు ఉంటే ఉంచండి.

మీ బడినుంచి మీ ఇళ్లకు వెళ్లే దారిని పటంలో చూశారు కదా! ఇలా మీ గ్రామపటాన్ని గీయవచ్చు. అలాగే మీ ఊరు గురించైనా, ఏ ప్రాంతం గురించైనా గుర్తులు ఉపయోగించి పటాలు గీయవచ్చు.

కీలక పదాలు

1. పటం
2. ప్రాంతం
3. గుర్తులు
4. ముందు వెనుక
5. మార్గం

మనం నేర్చుకున్నవి

తరగతి గది, బడి, వీధి, గ్రామం ... ఇలా అన్ని పటాలూ గీయవచ్చు
పటంలో పాఠశాల, ఆసుపత్రి, పార్కు వంటివాటిని గుర్తులతో సూచిస్తారు.
ఒక చోటునుంచి మరొక చోటికి వెళ్లడానికి గుర్తులు ఉపయోగపడతాయి.

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

1. మీ ఇంటినుంచి పాఠశాలకు వెళుతూ ఉంటే ఏవి ఏవైపున ఉన్నాయి?
కుడివైపున
- ఎడమవైపున
2. మీ ఇంటికి ఏ వైపున ఎవరి ఇల్లు ఉన్నదో చెప్పండి.

కుడివైపు	ఎడమవైపు	ముందు	వెనుక

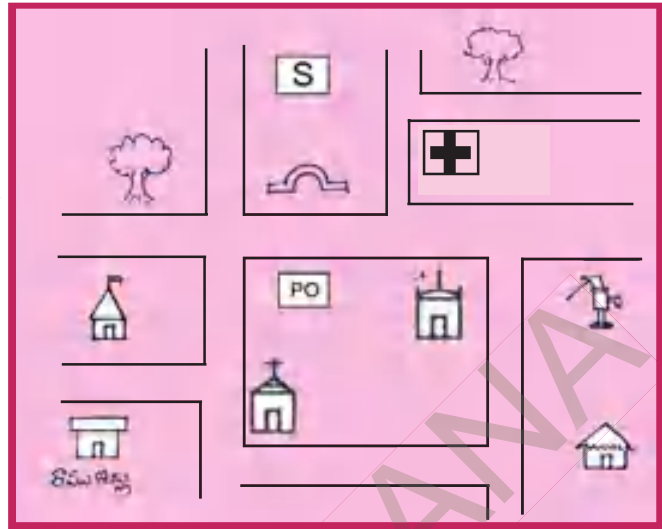
Mapping Skills

1. Observe the map.

With the help of symbols, say what are there in Ramu's village.

Draw the route map from Ramu's residence to hospital.

Show the different route maps from Ramu's residence to school.

Information Skills - Project work

Collect the particulars of different places present in your street/ village. Post office, Police Station, Primary Health Centre, school, temple, bank, hospital etc.. Give each place a symbol. Draw the roads and streets of your village. Locate and show the different places on the map. Prepare the map of your village. List down points about how these places function in order to help and support the children.

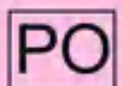
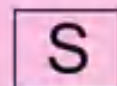

Ask a Question

1. Bindu's friends wanted to draw the village map. So, they went to their teacher. They asked their teacher different questions. Similarly, what questions would you ask your teacher to draw your village map? Write down the questions.
2. What are the other situations, where you take the help of your teacher?

I can do these

1. I can read a map.	Yes/No
2. I can understand the symbols on a map.	Yes/No
3. I can draw the route map from my residence to school.	Yes/No
4. I can draw the maps of my class room and school.	Yes/No
5. I can ask questions on map drawing.	Yes/No

పటనైపుణ్యాలు

1. పటం చూడండి.
 - గుర్తులు ఆధారంగా రామువాళ్ల ఊరిలో ఏమేమి ఉన్నాయో చెప్పండి.
 - రాము ఇంటినుండి హాస్పిటల్ కు వెళ్లే దారిని గీయండి.
 - రాము ఇంటినుంచి బడికి వెళ్లే దారులను చూపండి.

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

మీ గ్రామంలో / వాడలో ఏమేమి ఉన్నాయో వివరాలు సేకరించండి. (పోస్టాఫీసు, బడి, గుడి, బ్యాంకు, పోలీస్ స్టేషన్, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం, చౌకధరల దుకాణం, ఆసుపత్రి మొదలైనవి). ఒక్కొక్క దానికి ఒక గుర్తును కేటాయించుకోండి. మీ గ్రామంలోని వీధులను, రోడ్లను గీయండి. గ్రామంలో ఏవేవి ఎక్కడ ఉన్నాయో గుర్తులతో పటంలో చూపండి. గ్రామపటం తయారుచేయండి. అవి చేసే పనులు, అవి బాలలకు ఏవిధంగా సహాయపడతాయో రాయండి.

ప్రశ్నించడం

1. బిందువాళ్ల మిత్రులంతా ఊరిపటం గీయాలని అనుకున్నారు. ఇందుకోసం వాళ్లందరూ వాళ్ల టీచర్ దగ్గరికి వెళ్లారు. టీచర్ ను రకరకాల ప్రశ్నలు అడిగారు. అలాగే మీరు కూడా మీ ఊరు / వాడ పటం గీయడానికి టీచర్ ని ఏయే ప్రశ్నలు అడుగుతారు? వాటిని రాయండి.
2. మీరు ఏ, యే సందర్భాలలో మీ టీచర్ సహాయం పొందుతారు?

నేనివి చేయగలను

1. నేను పటాన్ని చదువగలను.	ఔను / కాదు
2. పటంలో సూచించే గుర్తులను అర్థం చేసుకోగలను.	ఔను / కాదు
3. ఇంటినుంచి బడికి దారిని గీయగలను.	ఔను / కాదు
4. తరగతి, బడి పటాలు గీయగలను.	ఔను / కాదు
5. పటం గీయడానికి ప్రశ్నలు అడగగలను.	ఔను / కాదు

15. WATER - OUR NEEDS

All the children are singing the following song. You also sing and talk about the song. Let's sing!

*Rain! Rain! Rain!
You are very fine;
Buckets full of water
Flow into rivers ;
Water in streams
Flows all through;
Run and jump in
Quick quick quick;
Rain! Rain! Rain!
You are very fine;
Lakes, wells, ponds
Filled with sounds;
The sky glows
With rainbow colours;
Leaves turns green
Dancing with glee;
Rain! Rain! Rain!
You are very fine.*

Where does the rain water flow?

Where do we get water from?

15. నీరు - మన అవసరాలు

తరగతిలో పిల్లలందరూ కలిసి ఈ పాట పాడుతున్నారు. మీరూ పాడండి. పాట గురించి మాట్లాడండి.

చిటపట చినుకుల వాన - చిరుజల్లె కురిసే వాన

నేలంతా తడిపే వాన - హరిబిల్లె విరిసేనా?

నల్ల ముఝులతో ఆకాశంలో కబిలే ఈ వాన

గాలితరగల సాయంతో జాలువారే ఈ వాన

జలజల గలగల పారే సవ్వడి ఈ వాన

చెరువులు, బావులు నిండుగ నింపే ఈ వాన.

అందరి దాహం తీర్చగ విగివచ్చే ఈ వాన

జీవరాశులన్నిటికి జీవధార ఈ వాన

పసిడి పంటల నివ్వగా పరుగెత్తే ఈ వాన

పరిసరాలను పచ్చదనంతో నింపే ఈ వాన.

వాననీరు ఎక్కడెక్కడికి చేరుతుంది?

నీరు ఎక్కడెక్కడ లభిస్తుంది?

We get water from streams, canals, wells, lakes, ponds, rivers etc; Generally, we get water from wells, taps, hand pumps and streams and store them and use for our needs.

In Salim's house the following containers are used for storing water. Observe them.

If we fill water completely in the above containers then,

Which container holds more water?

Which containers do you store water in, at your home?

We use steel pots, clay pots, buckets, cement tubs etc; to store water in our houses. We use this water for all our needs.

Why do we need water?

We use water for various purposes right from morning to night. Observe the pictures given below. What are the people doing?

వాగులు, వంకలు, కాలువలు, బావులు, చెరువులు, నదుల వంటి నీటివనరులనుంచి మనకు నీరు లభిస్తుంది. సాధారణంగా మనం బావులు, కుళాయిలు, చేతిపంపు, కాలువల నుండి నీళ్లను తెచ్చుకొని పాత్రల్లో నిలువ చేసుకొని అవసరాలకోసం వాడుకుంటాం.

సలీంవాళ్ల ఇంట్లో నీళ్లు నిలువ చేసుకోవడానికి ఈ కింది పాత్రలు ఉపయోగిస్తారు. వాటిని చూడండి.

చిత్రంలో చూపిన పాత్రల్లో నీరు నిండుగా నింపితే -

దేంట్లో నీరు ఎక్కువగా పడుతుంది?
మీ ఇంట్లో ఏయే పాత్రల్లో నీరు నిలువ చేస్తారు?

మనం ఇళ్లలో నీటిని నిలువ ఉంచుకోవడంకోసం బిందెలు, కుండలు, బకెట్లు, సిమెంటు తొట్టెలు మొదలైనవి ఉపయోగిస్తాం. మన అవసరాలకు వాడుకుంటాం.

మనకు నీరు ఎందుకు అవసరం?

మనం ప్రతిరోజూ నిద్రలేచినప్పటినుంచి రాత్రి నిద్రపోయేవరకు నీటిని అనేక అవసరాలకు ఉపయోగించుకుంటాం. కింది చిత్రాలను చూడండి. వాళ్లు ఏం చేస్తున్నారు?

Discuss with your friends and write for what other purposes do we use water.

What are the different kinds of work which require more water?
What kinds of work require less water?

Is water essential for plants?

You have learnt that water is essential for us. Do you know who else needs water? Is water essential for plants? Think..... to know about it , do the following.

Do this and observe what happens.

Take two plants and water only one plant daily. Continue this for a week. Observe the two plants after a week. Write down the observations and your experiences in the table below.

Day	What happened	
	Plant - 1	Plant - 2
Monday		
Tuesday		
Wednesday		
Thursday		
Friday		
Saturday		
Sunday		

Plant - 1

Plant - 2

Plants would dry, if there is no water. Hence, we should water the plants every day in our school. When plants grow nicely they look beautiful.

Salim is a member of Clean and Green Committee of school. He and his friends planted rose, hibiscus plants, etc; in the school compound and watered them regularly. The plants began to blossom after a few days. The teachers appreciated Salim for his work in the school assembly. Teachers requested the other children to water plants of the school every day.

Do you water the plants at your home and school? Water your plants daily at home/school. How do you feel when the flowers blossom? Discuss with your friends.

నీళ్లు ఇంకా ఏయే పనులకు ఉపయోగిస్తామో మీ మిత్రులతో చర్చించి రాయండి.
ఏయే పనులకు నీరు ఎక్కువ కావాలి! ఏయే పనులకు నీరు తక్కువ కావాలి?

మొక్కలు బతకడానికి నీరు అవసరమా?

మనకు నీళ్లు అవసరం అని తెలుసుకున్నారు కదా! మనలాగే ఇంకా వేటికి నీళ్లు అవసరమో తెలుసా? మనతో పాటు మొక్కలకు కూడా నీరు అవసరమా? ఆలోచించండి. ఇందుకోసం కింది విధంగా చేయండి.

చేసి చూడండి. ఏం జరిగిందో చెప్పండి.

రెండు మొక్కలను తీసుకోండి. ఒకదానికి రోజూ నీళ్లు పోయండి. రెండో దానికి నీళ్లు పోయకండి. ఇలా వారం రోజులు చేయండి. తర్వాత ఆ రెండు మొక్కలను చూడండి. ఏమి జరిగిందో పట్టికలో రాయండి.

వారం	ఏం జరిగింది?	
	1వ మొక్క	2వ మొక్క
సోమవారం		
మంగళవారం		
బుధవారం		
గురువారం		
శుక్రవారం		
శనివారం		
ఆదివారం		

1వ మొక్క

2వ మొక్క

నీళ్లు లేకపోతే మొక్కలు వాడిపోతాయి. అందుకే మన ఇళ్లలో, పాఠశాలలో ఉండే మొక్కలకు రోజూ నీళ్లు పోయాలి. అప్పుడే మొక్కలు బాగా పెరుగుతాయి. అందంగా కనిపిస్తాయి.

సలీం పాఠశాల పరిశుభ్రత కమిటీలో సభ్యుడిగా ఉన్నాడు. మిత్రులతో కలిసి పాఠశాలలో గులాబి, మందారం, గన్నేరు వంటి మొక్కలు తెచ్చి నాటాడు. వాటికి రోజూ నీళ్లు పోశాడు. కొద్ది రోజులకు ఆ చెట్లన్నీ పూలు పూశాయి. ప్రార్థనాసమయంలో ఉపాధ్యాయులు సలీం చేసిన పనిని మెచ్చుకున్నారు. బడిలో పిల్లలందరూ మొక్కలకు నీళ్లు పోయాలని చెప్పారు.

మరి మీరు కూడా ఇలా చెట్లకు నీళ్లు పోస్తున్నారా? మీ ఇంట్లో లేదా బడిలో చెట్లకు, మొక్కలకు నీళ్లు పోయండి. మీరు నీళ్లుపోసి పెంచుతున్న మొక్కకు పూలు పూస్తే మీకు ఎలా అన్నిస్తుందో! చెప్పండి.

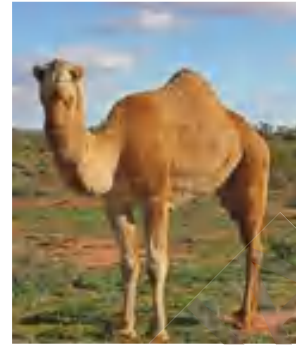

Animals also need water

One day Madhu came to Kishan's house. He found small water containers here and there. When Kishan poured water into them hens came and started drinking. Madhu felt happy on seeing the way hens were drinking water. What do you understand by this? As water is essential for plants and us, in the same way the animals also require water. Give some examples to show water is essential for animals. Discuss with your friends.

Which animals have you seen drinking water?
What are the other purposes, where animals require water other than drinking?

Do you know?

If a camel drinks water once, then it can stay without water for a number of days. It drinks a lot of water when available and stores it in the body.

Water is essential for plants, animals and human beings to survive.

What type of water should we drink?

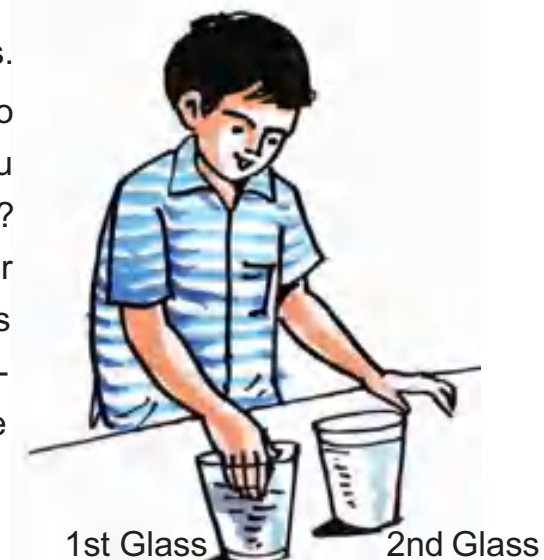

Madhu and Kishan were playing in the school. Madhu became thirsty. He immediately ran and tried to dip the glass in to the water pot. On seeing this, Kishan advised him not to dip the glass into the water with hands. Why did Kishan ask Madhu not to do so? What happens when we dip the glass into the water with hands? Think ...

Do the experiment and tell what happened.

Kishan brought two big glass tumblers. He filled both with water. He asked Madhu to dip his hand into the water of one glass. Madhu did the same. What would have happened? You also do the same. Observe how the colour of the water changes when you dip your hands into it. Observe the colour of water in the second tumbler. which tumbler's water became dirty? What did you learn from this?

జంతువులకు నీళ్లు అవసరం

ఒకరోజు మధు, కిషన్ ఇంటికి వచ్చాడు. కిషన్ ఇంట్లో అక్కడక్కడ చిన్న చిన్న నీటిపాత్రలు కనిపించాయి. కిషన్ ఆ పాత్రల్లో నీళ్లు పోయగానే కోళ్లు వచ్చి నీళ్లు తాగసాగాయి. కోడి నీళ్లు తాగే విధానం చూసిన మధుకు భలే ముచ్చటేసింది. దీన్ని బట్టి మీకేమి తెలిసింది? మనకూ, మొక్కలకూ నీరు అవసరమున్నట్టే జంతువులకు కూడా నీరు అవసరం. జంతువులకు కూడా నీరు అవసరమని చెప్పడానికి కొన్ని ఉదాహరణలు చెప్పండి. మీ మిత్రులతో కలిసి ఆలోచించండి.

మీరు ఏ ఏ జంతువులు నీళ్లు తాగడం చూశారు?

జంతువులకు నీళ్లు తాగడానికే కాకుండా ఇంకా ఎందుకోసం అవసరం?

మొక్కలు, జంతువులు, మనుష్యులు బతకడానికి నీళ్లు అవసరం.

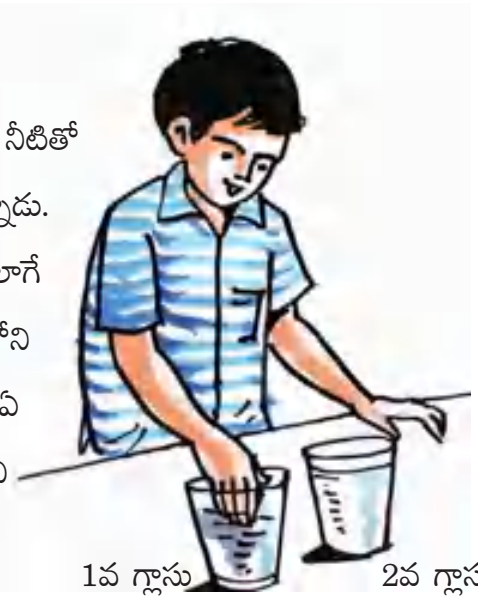
మనం ఎలాంటి నీటిని తాగాలి?

మధు, కిషన్ పాఠశాలలో ఆడుకుంటున్నారు. మధుకు దాహం వేసింది. వెంటనే పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్లి గ్లాసును కుండలో ముంచబోయాడు. కిషన్ వెంటనే మధు చేయి పట్టుకుని అలా నీళ్లలో గ్లాసుతో పాటు చేతిని ముంచవద్దని అన్నాడు. కిషన్ మధుతో ఇలా ఎందుకు అని ఉంటాడు? చేత్తో గ్లాసును పట్టుకొని నేరుగా కుండలో ముంచితే ఏమౌతుందో? ఆలోచించండి.

చేసి చూడండి. ఏం జరిగిందో చెప్పండి.

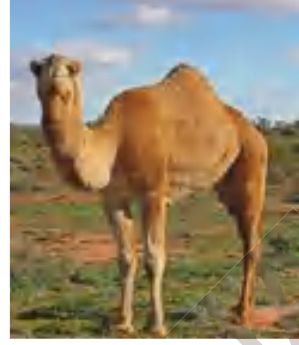
కిషన్ రెండు పెద్దగాజు గ్లాసులు తీసుకొచ్చాడు. రెండింటిని నీటితో నింపాడు. ఒక గ్లాసులోని నీళ్లలో మధు చేయిని ముంచమన్నాడు. మధు అలాగే చేశాడు. ఏం జరిగి ఉంటుంది? మీరు కూడా ఇలాగే చేసి చూడండి. మొదటి గ్లాసులో మీ చేతిని ముంచండి. గ్లాసులోని నీటిరంగు ఎలా మారింది? రెండో గ్లాసులోని నీరు ఎలా ఉంది? ఏ గ్లాసులోని నీరు మరికిగా మారింది? ఈ మరికి ఎక్కడినుంచి వచ్చింది? దీన్నిబట్టి మీరేమి తెలుసుకొన్నారు?

1వ గ్లాసు

2వ గ్లాసు

మీకు తెలుసా?

ఒంటె ఒకసారి నీళ్లను తాగితే చాలా రోజుల వరకు నీళ్లు తాగకుండా ఉండగలుగుతుంది. నీళ్లు దొరికినప్పుడు బాగా తాగి నీటిని తన శరీరంలో నిలువ చేసుకుంటుంది.

When we play and do different work our hands become dirty with dust, microbes and impurities. When we dip our hands into the water without washing, then these impurities get into the water. If we drink this water we get diseases. Hence, we should drink clean water that does not have any impurities in it.

You know that wells, lakes, ponds and streams contain water. Observe the picture of a pond given below.

What are the people doing in the pond?
What happens to the water when they do such things?
What happens when we drink water of this pond?

When the clothes are washed and utensils are cleaned in the pond more impurities get added to the water. Besides this, harmful bacteria will reach the water. We call this dirty and unclean water as 'Polluted water.' When we drink this water our body gets infections and it leads to vomitings, loose motions, jaundice, cholera etc.

మనం ఆడుకునేటప్పుడు, పనులు చేసేటప్పుడు మన చేతులకు దుమ్ము, ధూళి, మలినాలు అంటుకుంటాయి. చేతులను కడుక్కోకుండా, తాగేనీటిలో చేతులను పెడితే ఆ మలినాలన్నీ నీటిలోకి చేరతాయి. అలాంటి నీళ్లు తాగితే రోగాలు వస్తాయి. కాబట్టి దుమ్ము, ధూళి మలినాలు కలువనటువంటి పరిశుభ్రమైన నీరు తాగాలి.

బావులు, కుంటలు, చెరువులు, కాలువలు మొదలయిన వాటిలో నీరు ఉంటుందని తెలుసుకదా! కింది చెరువు బొమ్మ చూడండి.

చెరువులో ఎవరెవరు ఏమేమి చేస్తున్నారు?
వాళ్లు చేస్తున్న పనుల వల్ల చెరువులోని నీరు ఏమౌతుంది?
ఈ చెరువులోని నీళ్లు తాగితే ఏమౌతుంది?

చెరువులు, బావుల్లో చెత్తా చెదారం, దుమ్ము, ధూళితోపాటు బట్టలు ఉతకడం, పాత్రలు కడగడం వంటివాటివల్ల మలినాలు చేరతాయి. వాటితోపాటు మనకు హానిచేసే క్రిములు కూడా నీటిలోకి చేరతాయి. ఇలాంటి నీటిని 'అపరిశుభ్రమైన నీరు' లేదా 'కలుషితమైన నీరు' అని అంటారు. ఇలాంటి నీళ్లు తాగితే వాంతులు, విరేచనాలు, కామెర్లు, కలరా వంటి రోగాలు వస్తాయి.

Good Habits

We get most of the diseases by drinking polluted water. Hence, we should take some precautions. We should have good and clean habits. What are they? Think.....

We should take water from the pot with a ladle (garite) and pour it into the glass.

While drinking water the glass should not touch our mouth.

We should not drink water from wells and tanks.

We should drink the treated water which comes from taps and bore wells only. Filtered water is safe to drink.

Plastic water bottles should not be reused.

The plastic dissolves in the water and the water becomes poisonous. If plastic is to be used, thicker plastic bottles only should be used.

Is pure water available to all?

There is a tap in Rajani's house. They use only the tap water.

There is no tap in Venkanna's house. They bring water from the road side public tap. See the surroundings of the public tap in the picture.

What happens if we bring and drink the water from such surroundings?

What should we do to have clean surroundings at the public tap?

Generally, people use pots and drums to store water. Some people use ranjans (big size earthen pot) to store water. Have you drunk water from ranjan any time? How was it? Fill a ranjan with water and observe after one hour. What did you observe? Ranjan's water would be very cool. Rajani observed a bubble top water (filtered water can) in her uncle's house and she saw the water purifier that functions with electricity. "What is this for?" She asked her uncle.

మంచి అలవాట్లు

మనకు వచ్చే వ్యాధుల్లో ఎక్కువ వ్యాధులు కలుషితమైన నీటిని తాగడంవల్లనే వస్తాయి.

ఇందుకోసం మనం కొన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. మనకు మంచి అలవాట్లు ఉండాలి! అవి ఏమై ఉంటాయో ఆలోచించండి.

కుండలోని నీటిని గరిటెతో గ్లాసులో పోసుకొని తాగాలి.

గ్లాసుతో నీళ్లు తాగేటప్పుడు నోటికి ఆనించి తాగకూడదు. గ్లాసు ఎత్తి తాగాలి.

చెరువుల్లోని, బావుల్లోని నీరు తాగకూడదు.

బోరు, నల్లల ద్వారా వచ్చే సురక్షితమైన నీరు మాత్రమే తాగాలి;

వడబోసిన నీరు మాత్రమే తాగాలి.

ఒకసారి వాడిన, మందంలేని ప్లాస్టిక్ సీసాలో నీళ్లు తాగరాదు.

ప్లాస్టిక్ సీసాలోని నీళ్లలో ప్లాస్టిక్ కరిగిపోయి విషపదార్థాలు చేరతాయి.

మందమైన ప్లాస్టిక్ సీసాలోనే నీళ్లు తెచ్చుకోవాలి.

శుభ్రమైన నీళ్లు అందరికీ అందుబాటులో ఉంటాయా?

రజని వాళ్ల ఇంట్లో నల్లా ఉంది. నల్లాలో

వచ్చిన నీళ్లను మాత్రమే వాడుకుంటారు.

వెంకన్న వాళ్లింట్లో నల్లా లేదు. వాళ్లు వీధిలోని నల్లా దగ్గర నీళ్లు తెచ్చుకుంటారు. ఆ వీధి నల్లా దగ్గర ఎలా ఉందో కింది చిత్రం చూడండి.

ఇలాంటి పరిస్థితులలోని నీళ్లు తెచ్చుకుని తాగితే ఏమౌతుంది?

వీధి నల్లా దగ్గర శుభ్రంగా ఉండాలంటే మనం ఏం చేయాలి?

సాధారణంగా నీటిని బిందెల్లో, కుండల్లో నింపి పెట్టుకొంటారు. కొంతమంది ఇళ్లలో రంజనులో కూడా నీటిని నింపి పెట్టుకుంటారు. రంజనులో నీళ్లు నువ్వెప్పుడైనా తాగావా? ఎలా ఉంటాయి? రంజనులో నీళ్లుపోసిన తర్వాత ఒక గంట తరవాత చూడండి. ఏం గమనించారు? రంజనులోని నీరు చల్లగా ఉంటుంది. రజని వాళ్ల మామయ్య ఇంట్లో వాటర్ బబుల్ను చూసింది. అట్లాగే కరెంటు ద్వారా నీటిని శుద్ధిచేసే పరికరాన్ని చూసింది. ఇది ఎందుకని అడిగింది.

“This purifies water,” replied her uncle. Does any one get water in water can or bubble tops in your village? Why do they these cans? Who else has water purifier at their home? Know the details and tell.

When we mix chlorine tablets or bleaching powder in water the bacteria dies.

Water Scarcity

There is a well in Rajani’s residence. One summer day her mother tried to get water from the well and dropped the bucket with rope. But the bucket did not touch the water. Though the rope is long it could not reach the water level. “Why the water is not reachable?” asked Rajani. “As this is summer, the water level dropped down, and became unreachable” replied her mother.

What made the water level drop in well? Why?

In which season does the water in the wells decreases?

The wells and ponds would dry up during summer. Water in the bore wells also decreases. The villagers wouldn’t get sufficient water. This situation is called ‘water scarcity’. Water is supplied through tankers by government for these villages. Did this situation arise any time in your village? Did they bring water by tankers any time? Why did they bring? What other occasions is water brought by tankers?

‘ఇది నీటిని శుద్ధిచేస్తుంది’ అని రజనికి వాళ్ల మామయ్య చెప్పాడు. మరి మీ ఊళ్లో కూడా ఇలా నీళ్లక్యాను లేదా బబుల్స్ తో నీళ్లు తెప్పించుకుంటున్నారా? ఎందుకు తెప్పించుకొంటున్నారు? ఇంకా ఎవరెవరి ఇళ్లలో నీటిని శుద్ధిచేసే పరికరాలు ఉన్నాయో తెలుసుకొని చెప్పండి.

నీటిలో క్లోరిన్ బిళ్లలు వేయడం లేదా ఫ్లీచింగ్ పొడరు వేస్తే నీటిలోని క్రిములు చనిపోతాయి.

నీటికారణ

రజనివాళ్లింట్లో చేదబావి ఉంది. రజనివాళ్లమ్మ వేసవిలో బకెట్ ను బావిలోకి వదిలింది. కానీ బకెట్ కు నీళ్లు అందలేదు. తాడు సరిపోలేదు. తాడు తీసుకునిరమ్మని రజనికి చెప్పింది. తాడు ఉంది కదా! మళ్లీ ఎందుకు? అని అడిగింది రజని. వేసవికాలం కదా! బావిలో నీళ్లు లోతుకు వెళ్లాయి. బకెట్ కు అందడం లేదు అని రజని వాళ్ల అమ్మ చెప్పింది.

ఇలా బావిలోని నీరు లోపలికి ఎందుకు వెళ్లి ఉంటుంది?

ఏ కాలంలో బావిలో నీరు తగ్గుతుంది? ఎందుకు?

వేసవి కాలంలో బావులు, చెరువులు ఎండిపోతాయి. బోరుబావుల్లో కూడా నీరు అడుగంటిపోతుంది. ఊళ్లలో జనానికి అవసరానికి చాలినంత నీళ్లు దొరకవు. ఇలాంటి పరిస్థితినే ‘నీటి ఎద్దడి’ అంటారు. అలాంటి సమయాల్లో ప్రభుత్వమే ట్యాంకర్లద్వారా నీటిని సరఫరా చేస్తుంది. ఇలా మీ గ్రామంలో ఎప్పుడైనా జరిగిందా? ట్యాంకర్లో నీటిని ఎప్పుడైనా తెచ్చారా? ఎందుకు తెచ్చి ఉంటారు? ఇంకా ఏయే సందర్భాలలో ట్యాంకర్లలో నీటిని తెస్తారు?

What difficulties do we face when water is not available during summer?

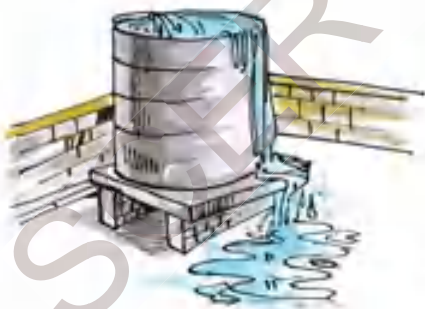
What should be done to avoid water scarcity in summer?

Conservation of water

Rahim came to Hyderabad during summer holidays. He saw a large pit with water in the back yard of his uncle's house. "Why is this pit built?" he asked his uncle. "This is water harvesting pit. During rainy season, to avoid the wastage of rain water it is diverted into this pit. This increases ground water. Increasing water deposits is very important and also, saving and conserving water is equally important," replied uncle.

You know that water should be saved and preserved. Now, observe the pictures given below. What did you understand?

What is happening to the water in the first picture? Why is it happening?

What is happening in the second picture? What are the other occasions when water gets wasted?

Observe the third picture. How is the water getting wasted? Who incurs loss due to this?

What should be done to stop the wastage of water on such occasions?

వేసవిలో నీరు దొరక్కపోతే ఏ ఏ ఇబ్బందులు కలుగుతాయి?
 వేసవిలో నీటికొరత తీరాలంటే ఏం చేయాలి?

నీటిని పొదుపు చేయడం

రహీం వేసవి సెలవుల్లో హైదరాబాద్ కు వచ్చాడు. వాళ్ల చిన్నాన్న ఇంటిపెరట్లో ఉన్న పెద్ద గుంతను చూశాడు. ‘ఇది ఎందుకు?’ అని అడిగాడు రహీం. ఇది ఇంకుడు గుంత. వర్షాకాలంలో వర్షపు నీటిని, ఈ గుంతలోకి మళ్లిస్తే భూమిలో నీటినిలువలు పెరుగుతాయి. నీటినిలువలు పెంచుకోవడం ఎంత ముఖ్యమో, నీటిని పొదుపుగా వాడుకోవడం కూడా అంతే ముఖ్యం అని రహీంవాళ్ల చిన్నాన్న చెప్పాడు.

నీటిని పొదుపుగా వాడాలి. కాపాడుకోవాలి అని తెలుసుకున్నారు కదా! మరి కింది చిత్రాలు చూడండి. వీటిని చూసి మీరేం గ్రహించారు?

మొదటి చిత్రంలో నీరు ఏమాతున్నది? ఇలా ఎందుకు జరుగుతున్నది?
 రెండో చిత్రంలో ఏం జరుగుతున్నది? ఇంకా ఇలా ఎప్పుడెప్పుడు నీరు వృధా అవుతుంది?
 మూడో చిత్రం చూడండి. నీరు ఎలా వృధా అవుతున్నది? దీనివల్ల ఎవరికి నష్టం కలుగుతుంది?
 ఇలాంటి సందర్భాలలో నీరు వృధాకాకుండా ఉండటానికి ఏం చేయాలి?

Water is very important for us. Water is essential to live. We should not waste valuable water. We should save and use water and drink purified water only. Drinking polluted water causes many diseases.

Stop wastage of water – Save water – It is our duty

Key words

1. water deposits
2. uses of water
3. purified water
4. polluted water
5. wastage of water
6. water harvesting pit

What have we learnt?

We get water from streams, canals, lakes, ponds, wells, rivers etc;
Water is used for drinking, washing clothes, cleaning utensils, bathing, etc;

Water is essential for animals, plants and human beings to live.

Generally water is stored in pots, buckets, tubs, steel drums, tanks etc;

We get diseases by drinking polluted water.

Water should be saved and used. Purified water only should be used for drinking.

We should see that no water is wasted through pipes, tanks and taps.

DO THESE

Conceptual Understanding

1. What happens if there is no water?
2. Give few examples of water resources. Which water resources are there in your area?
3. How do you store water in your house?
4. What are the occasions when water is wasted in your house? How do you prevent it?
5. Give examples of how water get wasted in your surroundings and locality.
6. Which water is good to drink, pond water or tap water? Why?
7. We should use water sparingly. Write any five things you can do in this regard.

నీరు మనకు ఎంతో ముఖ్యమైనది. మనం జీవించడానికి నీరు అవసరం. ఇలాంటి నీటిని వృధా చేయకూడదు. పొదుపుగా వాడాలి. పరిశుభ్రమైన నీటినే తాగాలి. కలుషితమైన నీటిని తాగడం వల్ల అనేక వ్యాధులు వస్తాయి.

నీటి వృధాను అరికడదాం - నీటిని పొదుపుగా వాడుకుందాం - ఇది మన కర్తవ్యం

కీలక పదాలు

1. నీటినిలువలు
2. నీటి ఉపయోగాలు
3. పరిశుభ్రమైన నీరు
4. కలుషితమైన నీరు
5. నీటిని వృధాచేయడం
6. ఇంకుడు గుంత

మనం నేర్చుకున్నవి

వాగులు, కాలువలు, బావులు, చెరువులు, నదులు వంటి నీటివనరులనుంచి నీరు లభిస్తుంది.

తాగడం, బట్టలు ఉతకడం, పాత్రలు కడగడం, స్నానంచేయడం వంటివాటికి నీటిని ఉపయోగిస్తారు.

జంతువులు, మొక్కలు, మనుష్యులు బతకడానికి నీరు అవసరం.

సాధారణంగా నీటిని కుండ, బకెట్, బిందె, తొట్టి, ట్యాంక్‌లో నిలువచేస్తారు.

కలుషితమైన నీటిని తాగడంవల్ల అనేక వ్యాధులు వస్తాయి.

నీటిని పొదుపుగా వాడుకోవాలి. శుభ్రమైన నీటిని మాత్రమే తాగాలి.

పైపులనుంచి, ట్యాంకులనుంచి, నల్లల నుండి నీరు వృధా కాకుండా చూడాలి.

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

1. నీరు లేకుంటే ఏమవుతుంది?
2. నీటి వనరులకు కొన్ని ఉదాహరణలు చెప్పండి. మీ ప్రాంతంలో ఉన్న నీటివనరులేవి?
3. మీ ఇంట్లో నీటిని వేటిలో నిలువ చేస్తారు?
4. మీ ఇంట్లో ఎప్పుడెప్పుడు నీరు వృధా అవుతుంది? దీన్ని అరికట్టడానికి మీరేం చేస్తారు?
5. మీ పరిసరాల్లో నీరు ఎక్కడెక్కడ వృధా అవుతుందో ఉదాహరణలు చెప్పండి.
6. చెరువు నీళ్లు, నల్ల నీళ్లలో ఏవి తాగడానికి మంచిది? ఎందుకు?
7. నీటిని మనం పొదుపుగా వాడాలి కదా! ఇందుకోసం మీరు చేసే కనీసం 5 పనులు రాయండి.

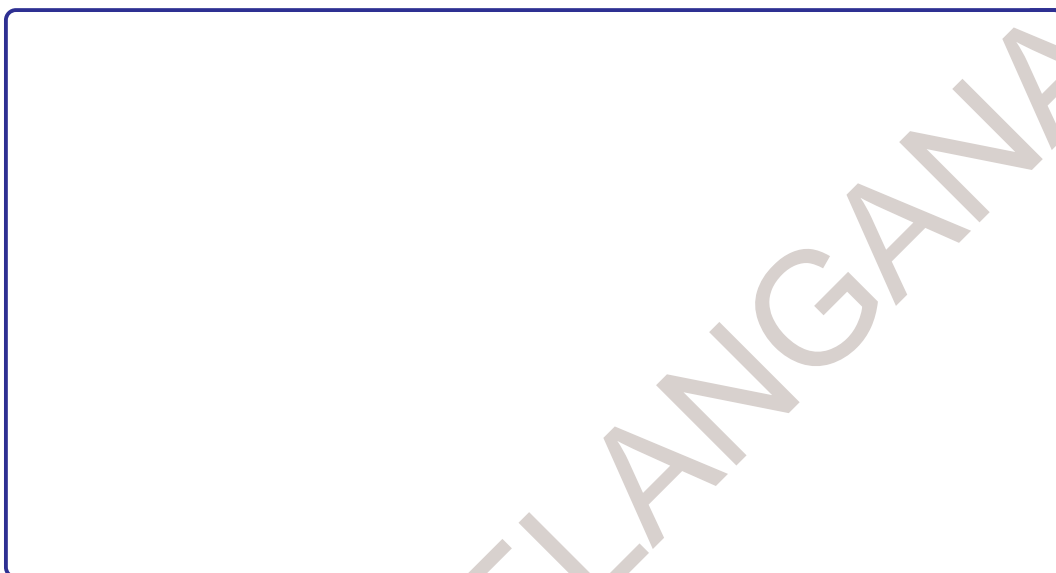

8. Why should we all drink purified water?
9. In some areas water is supplied by tanker for drinking and other purposes. What should be done to stop the wastage of water?

Draw and Colour the pictures.

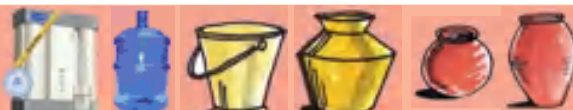
1. What containers are used to store water at your home? Draw pictures.

Information Skills - Project work

1. We drink water every day. Do you know how many times do we drink water? Do you want to know? Then do this. Count how many glasses of water you drink from morning to night? Fill in the table with the particulars.

Time of drinking water	How many glasses?

8. మనమందరం పరిశుభ్రమైన నీటిని ఎందుకు తాగాలి?
9. కొన్ని ప్రాంతాలలో తాగడానికి, ఇతర అవసరాలకు కూడా ట్యాంకరులో నీళ్లను సరఫరా చేస్తారు. ఆ ప్రాంతంవాళ్లు నీటిని పొదుపుగా ఎలా వాడుకోవాలి? వృధాకాకుండా ఏమేమి చేయాలి?

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

1. మీ ఇంట్లో నీటిని దేంట్లో నిలువ చేస్తారు? వాటి బొమ్మలు గీయండి.

సమాచార నైపుణ్యాలు - ప్రాజెక్టు పని

1. మనం ప్రతి రోజూ నీళ్లు తాగుతాం కదా! ఎన్నిసార్లు తాగుతామో తెలుసుకుందామా! మీరు ఉదయంనుంచి రాత్రి పడుకొనే వరకు ఎన్ని గ్లాసుల నీరు తాగుతారో లెక్కించండి. ఆ వివరాలను కింది పట్టికలో రాయండి.

నీళ్లు తాగిన సమయం	ఎన్ని గ్లాసులు నీళ్లు తాగారు?

How many glasses of water did you drink the whole day?

What time did you drink more water?

Your friends also wrote the information. Ask them and find out how many glasses of water they drank?

Who drank more water than you?

Who drank less than you? Who drank the most?

Who drank the least?

Appreciation

1. One day Latha was going to her friend's house to play. On the way, she saw some people washing their clothes without turning off the tap and told them not to waste water.

Is the work done by Latha good or bad? Why?

Ask a Question

1. Somu wanted to know about the saving and purifying of water. He went to his teacher. What questions Somu might have asked his teacher? What answers teacher might have given?
2. Once Jangu came to Hyderabad. He saw that water is supplied by tankers. Jangu was surprised. "Why should water be brought by tankers?" He questioned Hussain's grandpa about it. What Jangu might have asked? What would you ask if you were in his place?

I can do these

1. I can tell the resources from where we can get water.	Yes/No
2. I can explain how water gets polluted.	Yes/No
3. I can explain how and why water should be saved.	Yes/No
4. I can locate the water resources of our area.	Yes/No
5. I can ask questions about wasting and saving of water.	Yes/No

ఒక రోజుకు మొత్తం ఎన్ని గ్లాసులు నీళ్లు తాగావు?

ఏ సమయంలో ఎక్కువ సార్లు నీళ్లు తాగావు?

నీలాగే మీ మిత్రులు కూడా రాశారు కదా! వాళ్లు కూడా ఎన్ని గ్లాసులు తాగారో తెలుసుకోండి?

నీ కంటే ఎక్కువ నీళ్లు తాగిన వాళ్లు ఎవరు?

నీకంటే తక్కువ నీళ్లు తాగిన వాళ్లు ఎవరు? అందరి కంటే ఎక్కువ నీళ్లు ఎవరు తాగారు?

అందరికంటే తక్కువ నీళ్లు తాగింది ఎవరు?

ప్రశంస

1. లత ఒకరోజున ఆడుకోవడానికి తన స్నేహితురాలు ఇంటికి వెళుతున్నది. దారిలో నల్లా (కుళాయి) దగ్గర కొందరు బట్టలు ఉతుకుతున్నారు. ఆమె నల్లాను ఆపివేసి అక్కడున్నవారికి నీటిని వృధా చేయవద్దని వివరించింది.

లత చేసిన పని మంచిదా? కాదా? ఎందుకు?

ప్రశ్నించడం

1. సోము నీటి పొదుపు గురించి, నీరు పరిశుభ్రం కావడం గురించి తెలుసుకోవాలనుకున్నాడు. ఇందుకోసం వాళ్ల టీచరు దగ్గరికి వెళ్లాడు. సోము వాళ్ల టీచరును ఏమేమి అడిగి ఉంటాడు? టీచరు ఏం చెప్పి ఉంటారు?
2. జంగు ఒకసారి హైదరాబాదుకు వచ్చాడు. అక్కడ ట్యాంకర్లలో నీళ్లు తేవటం చూశాడు. జంగుకు చాలా ఆశ్చర్యం అనిపించింది? ట్యాంకర్లలో నీరు తేవడం ఎందుకని? అక్కడే ఉన్న హుస్సేన్ తాతను అడిగాడు. జంగు చాలా ప్రశ్నలు అడిగాడు. నీవైతే ఏమేమి అడుగుతావు?

నేనివి చేయగలను

1. ఏయే వనరులనుంచి మనకు నీరు లభిస్తుందో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
2. నీరు ఎలా అపరిశుభ్రం అవుతుందో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
3. నీటిని పొదుపుగా ఎలా, ఎందుకు వాడుకోవాలో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
4. మా ప్రాంతంలోని నీటివనరులను గుర్తిస్తాను.	ఔను / కాదు
5. నీటి వృధా, పొదుపు గురించి ప్రశ్నించగలను.	ఔను / కాదు

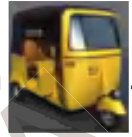

16. LET'S GO TO COUNTRYSIDE

Abdullah left for Mumbai with his father and mother for their

relatives marriage. They went to the railway station by an

The

to Mumbai came and stopped at the platform. Abdullah and his parents

got into the

They travelled all night and reached Mumbai in the morning.

They went to their relative's house which was nearby, in a

, pulled by a

horse. The next morning they went to the airport by a

to receive their

uncle who was coming from America. There, they saw an

. They met

their uncle who got down from the

and reached home in a

In the evening, they visited the Elephanta caves, which is in the middle of the sea in

a

. The next day, the marriage was held grandly. They brought the wedding

gifts and articles home in a

. All of them returned after the marriage.

What do you understand by journey?

Name the vehicles Abdullah travelled by?

Name the vehicles he saw?

Name the vehicles you saw in the above passage? Which vehicles did you travel by?

16. ఊరికి పోదాం

అబ్దుల్లా వాళ్లబంధువుల ఇంట్లో పెళ్లికి అమ్మా నాన్నలతో కలిసి ముంబాయి బయలుదేరాడు. వాళ్లంతా కలిసి ఇంటి నుంచి రైల్వేస్టేషన్కు

లో వెళ్లారు. ప్లాట్ఫారంమీదికి

ముంబాయి వెళ్లే

వచ్చి ఆగింది. అబ్దుల్లా, వాళ్ల అమ్మానాన్నా ముంబాయి వెళ్లే

ఎక్కారు. రైలులో రాత్రంతా ప్రయాణంచేసి ఉదయం ముంబాయికి చేరుకున్నారు. రైల్వేస్టేషన్కు దగ్గరగా ఉ

న్న బంధువుల ఇంటికి

లో వెళ్లారు. ఉదయం అమెరికానుంచి పెళ్లికి వస్తున్న వాళ్ల

మామయ్యను కలుసుకోవడానికి

లో విమానాశ్రయానికి వెళ్లారు. అక్కడ

చూశారు.

దిగిన మామయ్యను కలుసుకొని అందరూ

లో ఇంటికి

చేరుకొన్నారు. సాయంత్రం

లో సముద్రం మధ్యలో ఉన్న ఎలిఫెంటా గుహలకు వెళ్లారు.

మరుసటి రోజున పెళ్లి బాగా జరిగింది. పెళ్లి సామాన్లు

లో వేసుకొని అందరూ

తిరుగు ప్రయాణమయ్యారు.

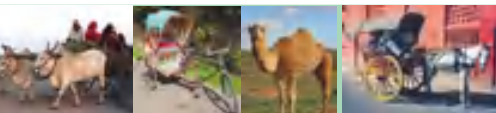

ప్రయాణం అంటే ఏమిటి?

అబ్దుల్లా ఏ ఏ వాహనాలలో ప్రయాణించాడు?

ఏ ఏ వాహనాలు చూశాడు?

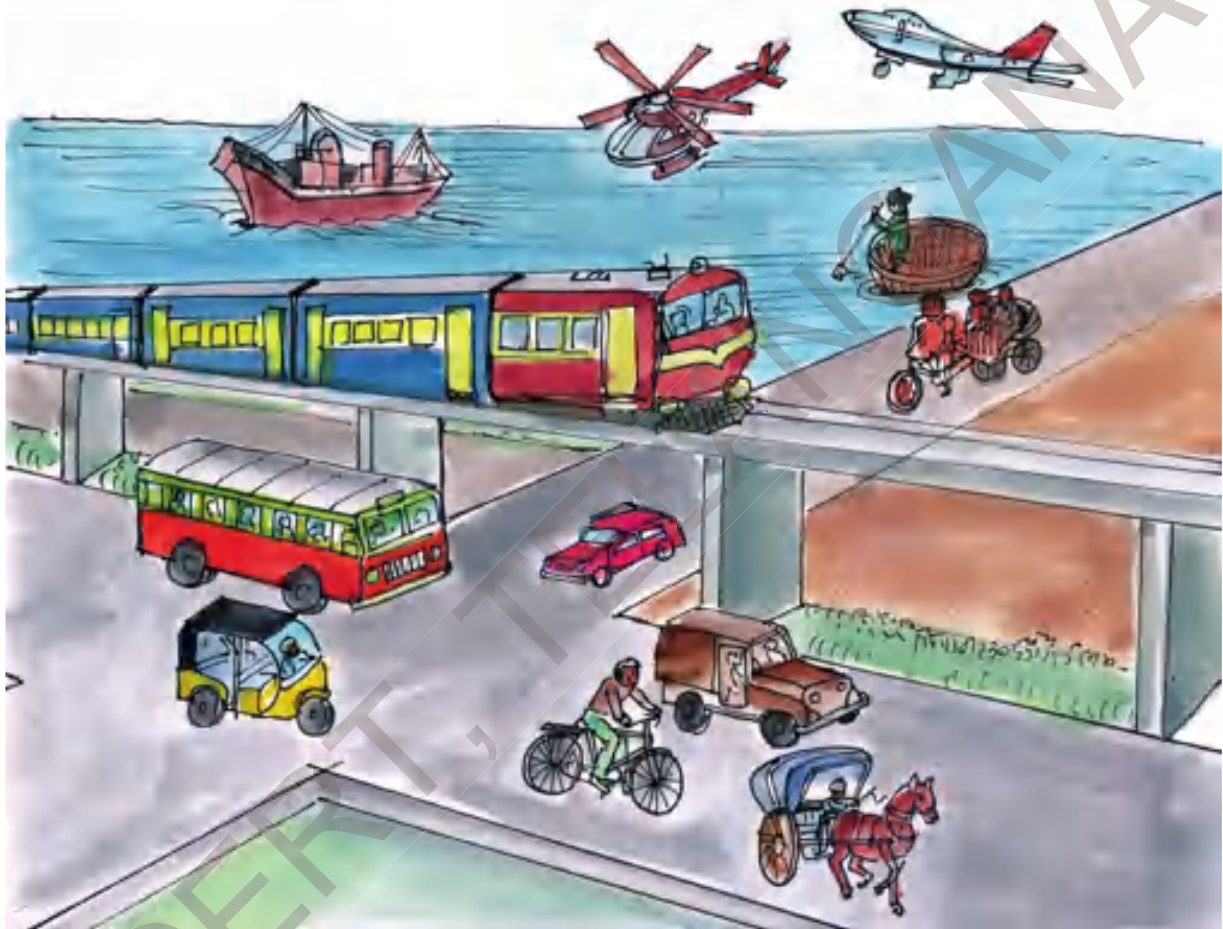
పై వాహనాలలో మీరు వేటిని చూశారు? వేటిలో ప్రయాణించారు?

You know the different vehicles Abdullah saw and travelled. Vehicles are used to travel from one place to another. We can reach our destination using these vehicles.

Till now, you have learnt different modes of transports. Some of these move on land, some sail on water and some fly in the air. Observe the picture given below. Name the vehicles and their mode of travelling.

Do you know the names of vehicles which travel on land, water and air? Fill in the table.

Vehicles that run on land	Vehicles that sail on water	Vehicles that fly in the air

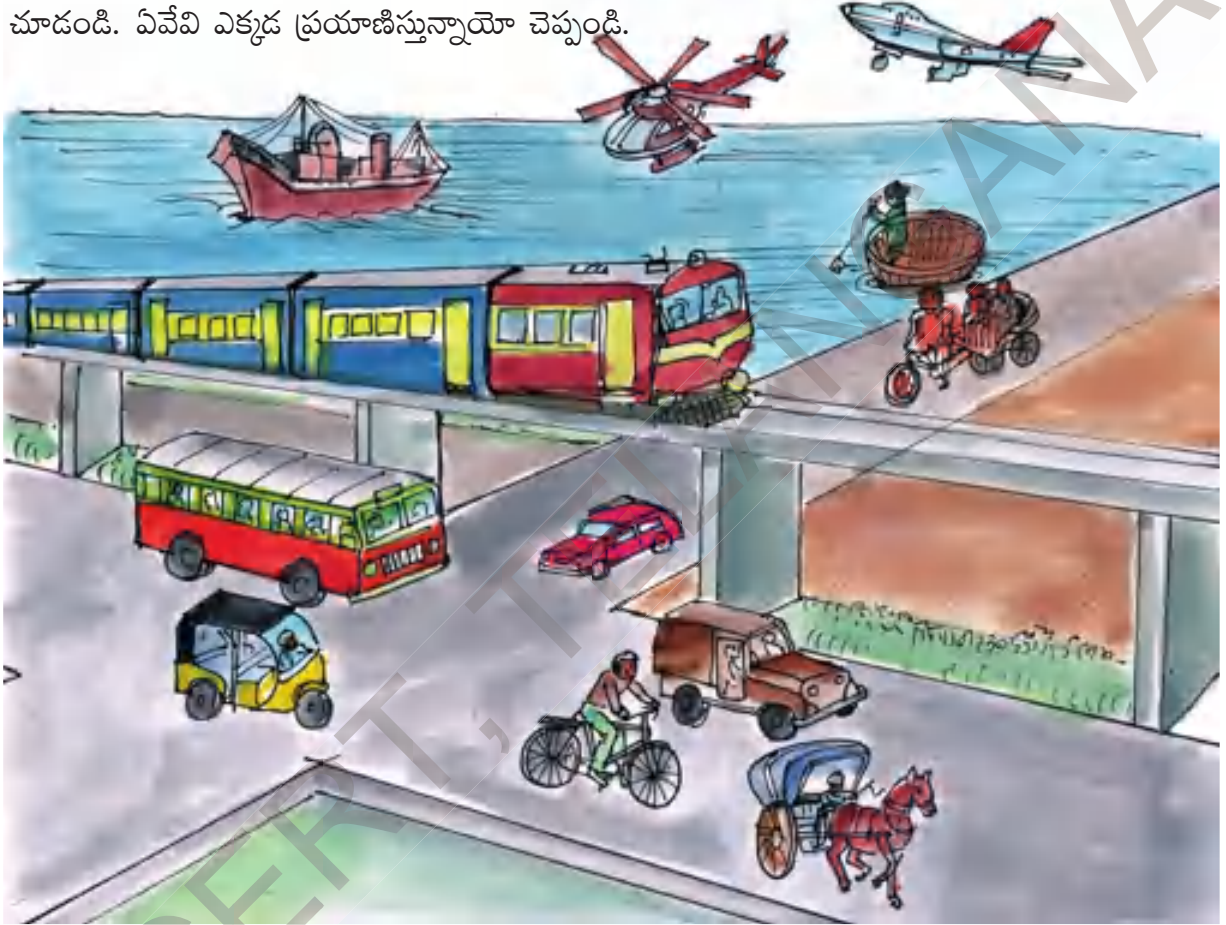
Which of these vehicles are there in your village/ city?

అబ్బుల్లా ఏయే వాహనాలు చూశాడో, వేటిలో ప్రయాణించాడో తెలుసుకున్నారు కదా! వాహనాలు ఒక ప్రాంతంనుంచి మరొక ప్రాంతానికి వెళ్లడానికి ఉపయోగపడతాయి. వీటిలో ప్రయాణం చేసి మనం వెళ్లాలనుకున్న ప్రాంతాలకు చేరవచ్చు.

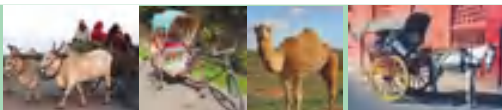
ఇప్పటి వరకు వివిధ రకరకాల వాహనాలను గురించి తెలుసుకున్నారు కదా! వీటిలో కొన్ని నీటిలో ప్రయాణిస్తాయి, మరికొన్ని గాలిలో ప్రయాణిస్తాయి, ఇంకొన్ని నేలమీద ప్రయాణిస్తాయి. కింది చిత్రాన్ని చూడండి. ఏవేవి ఎక్కడ ప్రయాణిస్తున్నాయో చెప్పండి.

నేలమీద, నీటిమీద, గాలిలో ప్రయాణించే వాహనాలు మీకు తెలుసా? వాటి పేర్లను కింది పట్టికలో రాయండి.

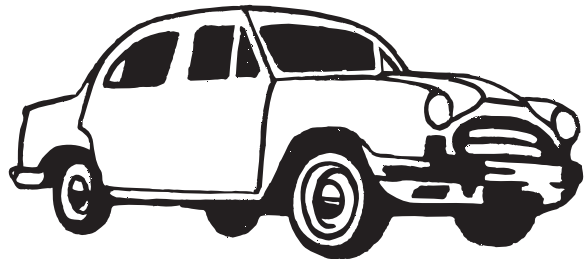
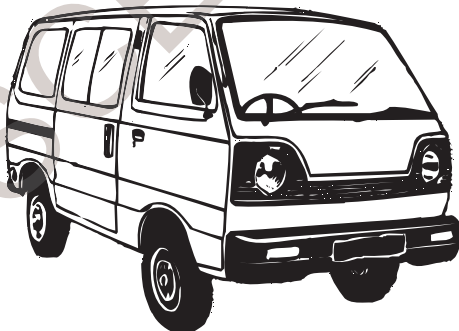
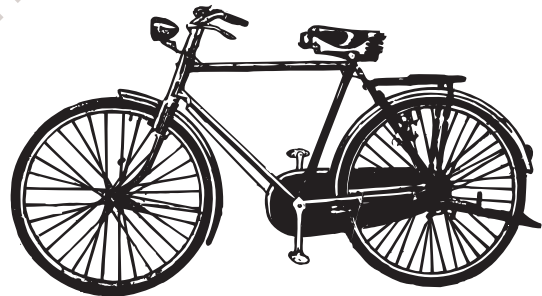
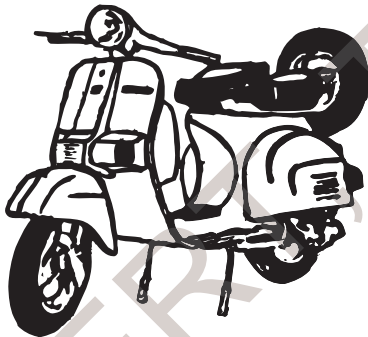
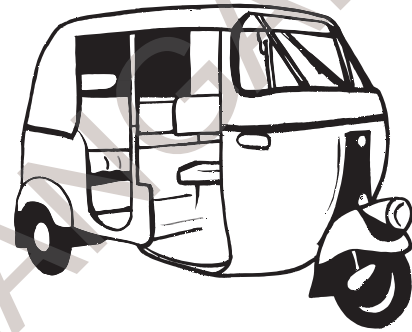
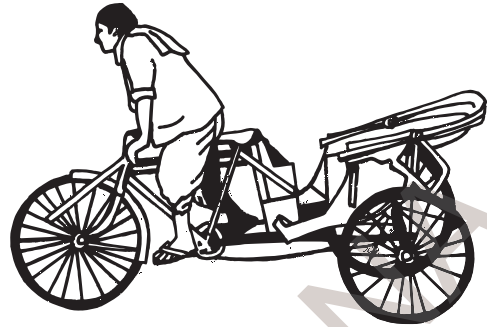
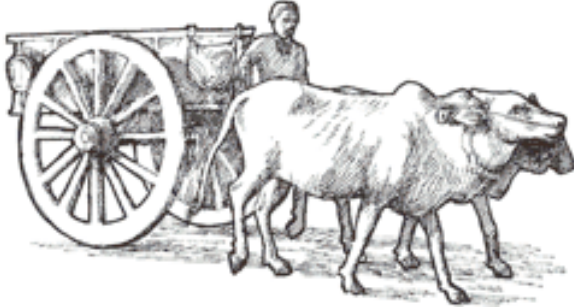
నేలమీద ప్రయాణించేవి	నీటిలో ప్రయాణించేవి	గాలిలో ప్రయాణించేవి

మీ ఊరిలో ఏ ఏ రకాల వాహనాలు ఉన్నాయి?

Observe the pictures given below. Colour the ones which are used in your village/city.

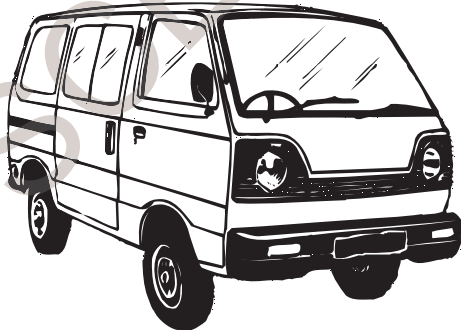
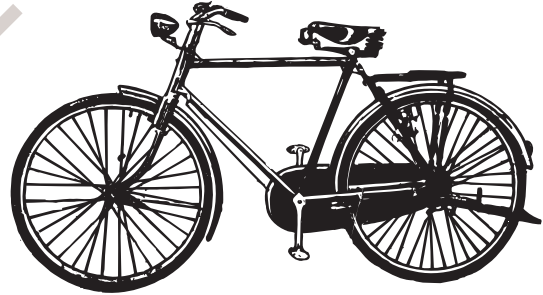
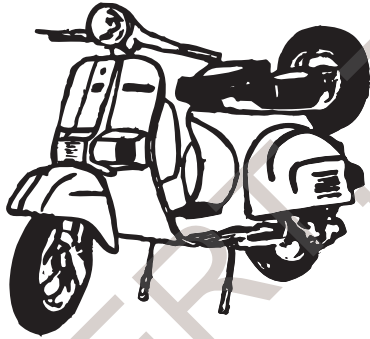
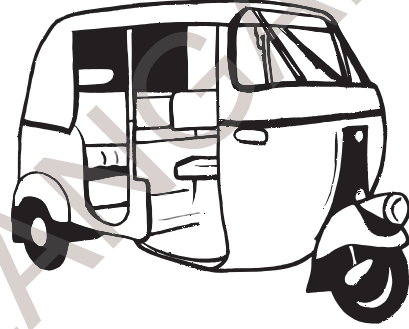
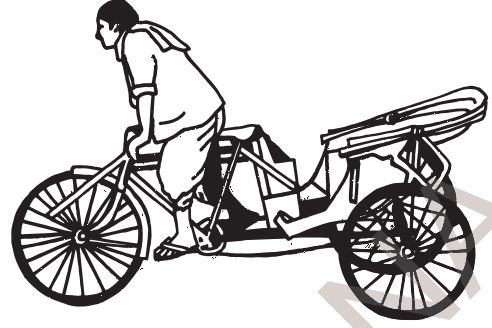
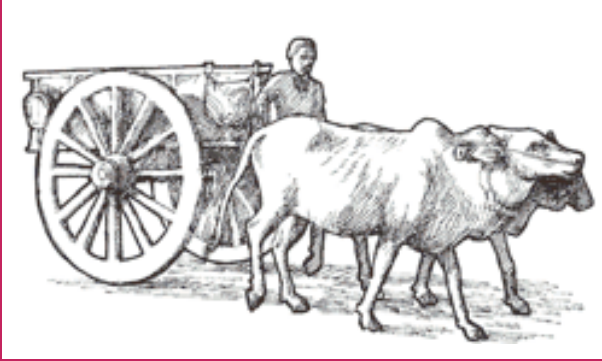

You have identified the vehicles in above picture which are used for travelling in your village/city. What are the other vehicles used in your village/city other than the ones shown in the above picture?

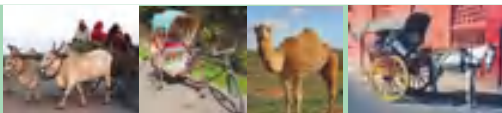

కింది చిత్రాలు చూడండి. వీటిలో మీ ఊరిలో ఉపయోగించేవాటికి రంగులు వేయండి.

మీ ఊరిలో వేటిని ప్రయాణానికి ఉపయోగిస్తున్నారో గుర్తించారు కదా! ఇవి కాకుండా ఇంకా ఏయే వాహనాలను మీ ఊరిలో ప్రయాణించడానికి ఉపయోగిస్తారు?

Name the vehicles you use to reach nearby places from your area? Name the vehicles that are used to travel to faraway places? Name the vehicles that are used to travel very far off places? Fill in the table with their names.

Vehicles used to reach nearby places	Vehicles used to reach far away places	Vehicles used to reach much distant places

Different vehicles are used according to the distance and time. People go on foot to the nearby places. They also go by cycle, auto, rickshaw, boat, horse cart (tonga) etc. People go by bus, train, car, motor cycle, jeep etc. to reach distant places and to other countries they travel by aeroplane and ships.

Suraram is a village nearer to the forest. The villagers go to the forest every now and then. They go to the forest for honey, gum, soap, nuts etc.. But there is no road in the forest.

What do they use to travel to the forest? Think.....

Buses also come to Suraram. The buses don't ply to the villages which are far away from Suraram as they don't have roads. How do people travel to such villages? All the villagers of Suraram wanted to go to the fair of Mallanna on the occasion of Sivarathri. For this, they arranged for a special bus. All of them went to Komaravelli fair and returned in the same bus.

- Which occasions do people arrange for special buses?
- How do they go if there are no buses to those villages?

There are many villages without bus facility. What vehicles are used in these villages to travel? How do the villagers travel when there are no buses to their villages?

Read the names of the following vehicles. Find out the areas where they are used?

bicycle	bullock-cart	auto	scooter	tractor	rickshaw
jeep	bus	van	lorry	car	boat

మీరున్న చోటునుంచి దగ్గరి ప్రాంతాలకు వెళ్లడానికి ఏ వాహనాలను ఉపయోగిస్తారు? దూరంగా ఉన్న ఊర్లకు వేటిలో వెళ్తారు. సుదూర ప్రాంతాలకు వేటిలో వెళ్తారో చెప్పండి. వాటిని కింది పట్టికలో రాయండి.

దగ్గరి ప్రాంతాలకు వెళ్లడానికి	దూర ప్రాంతాలకు వెళ్లడానికి	చాలా దూర ప్రాంతాలకు (సుదూర ప్రాంతాలకు) వెళ్లడానికి

ప్రయాణించే దూరం, అవసరాన్ని బట్టి వివిధ రకాల వాహనాలను ఉపయోగిస్తారు. దగ్గరగా ఉండే ప్రదేశానికి నడిచి వెళతారు. సైకిల్, ఆటో, రిక్షా, పడవ, గుర్రపు బండి వంటి వాహనాలపై కూడా వెళతారు. దూరంగా ఉండే ప్రాంతాలకు బస్సు, రైలు, కారు, మోటార్ సైకిల్, జీపు వంటివాటిలో వెళతారు. చాలా దూర ప్రాంతాలకు, విదేశాలకు విమానాలలో, ఓడలలో ప్రయాణిస్తారు.

సూరారం ఊరు అడవికి దగ్గరగా ఉంది. ఆ ఊరిలోనివాళ్లు అప్పుడప్పుడు అడవికి వెళుతూ ఉంటారు. బంక, తేనె, కుంకుడుకాయలు మొదలయిన వాటికోసం అడవికి వెళతారు. అయితే అడవిలోకి పోవడానికి రోడ్డు లేదు.

వీళ్ళు అడవిలోకి వెళ్లడానికి దేనిపైన వెళతారో ఆలోచించండి.

సూరారం ఊరికి బస్సులు కూడా వస్తాయి. సూరారంనుంచి ఇంకా దూరంగా ఉండే గ్రామాలకు రోడ్డు సౌకర్యం లేకపోవడంవల్ల బస్సులు వెళ్లవు. మరి ఇలాంటి గ్రామాలకు ఎలా వెళతారు? శివరాత్రికి సూరారం ఊర్లోనివాళ్లందరూ మల్లన్న జాతరకు వెళ్లాలనుకున్నారు. ఇందుకోసం వాళ్లు ఒక బస్సును మాట్లాడుకున్నారు. బస్సులో అందరూ శివరాత్రికి మల్లన్న జాతరకు కొమరవెల్లి వెళ్లి వచ్చారు.

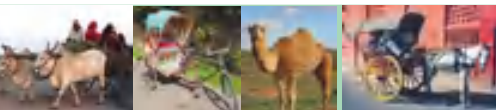

- ఏయే సందర్భాలలో ప్రత్యేకంగా బస్సులు మాట్లాడుకుని వెళతారు?
- ఒకవేళ ఆ ఊళ్లకు బస్సులు లేకుంటే ఎలా వెళతారు?

బస్సు సౌకర్యంలేని ఊర్లు ఇంకా ఉన్నాయి. ఇలాంటి ఊర్లలో ఏయే ప్రయాణ సాధనాలు ఉంటాయి? అలాగే కొన్ని ఊళ్లకు బస్సులు రావు. అలాంటి ఊళ్లలోని వాళ్లు ఎలా ప్రయాణాలు చేస్తారు?

కింది ప్రయాణ సాధనాల పేర్లను చదవండి. వాటిలో ఏవేవి, ఏయే ప్రాంతాల్లో ఉపయోగిస్తారు? ఆలోచించి రాయండి.

సైకిల్	ఎడ్లబండి	ఆటో	స్కూటర్	ట్రాక్టర్	రిక్షా
జీప్	బస్సు	వ్యాన్	లారీ	బైక్	పడవ

Vehicles used in forests	Vehicles used to travel to the villages which have no roads	Vehicles used to travel to other villages where there are no buses	Vehicles used to attend marriages and fairs

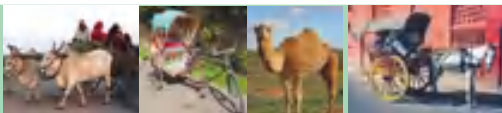
People need different vehicles to travel. Many villages have well laid roads. Villagers here travel by buses. When there are no proper roads, villagers travel by bullock-carts, bicycles, motor cycles, autos and jeeps.

అటవీప్రాంతంలో తిరగడానికి ఉపయోగపడేవి	రోడ్డులేని ఊర్లకు వెళ్లడానికి ఉపయోగపడేవి	బస్సులేని ఊర్ల నుంచి ఇతర ఊర్లకు వెళ్లడానికి ఉపయోగపడేవి	జాతరలకు, పెళ్లిళ్లకు వెళ్లడానికి ఉపయోగపడేవి

ప్రతి ఊరిలోని వాళ్లకూ ప్రయాణం చేయడానికి రకరకాల వాహనాలు అవసరమౌతాయి. చాలా ఊర్లకు రోడ్డు సౌకర్యం ఉంది. ఇలాంటి ఊర్లకు బస్సులు వస్తాయి. బస్సులలో ఇతర ఊర్లకు వెళతారు. రోడ్డు సౌకర్యం లేని ఊర్లో వాళ్లు ఇతర ఊర్లకు వెళ్లడానికి ఎడ్లబండ్లను, సైకిళ్లను, మోటార్ సైకిళ్లను, ఆటోలను, జీపులను ఉపయోగిస్తారు.

Bulls are used to pull carts. In some places horses are used to pull certain carts. Elephants, donkeys, camels are also used for travelling. Observe the pictures given below. Have you ever seen these?

Now a days, the usage of bullock-carts and horse pulled carts has decreased. Why? Think.

In some villages the people use bus, van, lorry, tractor to attend the marriages and fairs. In few other villages they still use bullock-carts to travel from one place to the other.

Name the vehicles you use to attend marriages and fairs in your village?

Some villagers migrate to other places in search of employment. They take the required goods with them, they travel by bullock-carts, tractors and vans. In some other places people travel by boats.

బండ్లను లాగడానికి ఎడ్లను ఉపయోగిస్తారు. కొన్ని బండ్లను లాగడానికి గుర్రాలను కూడా కడతారు. ఏనుగులు, గాడిదలు, ఒంటెలను కూడా ప్రయాణాలకు ఉపయోగిస్తారు. కింది చిత్రాలు చూడండి. వీటిని మీరెప్పుడైనా చూశారా?

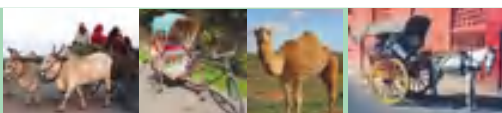

ఈ మధ్య కాలంలో ఎడ్లబండ్లు, గుర్రపు బండ్లు వాడకం తగ్గింది కదా! ఎందుకో ఆలోచించండి.

కొన్ని ఊర్లలో పెళ్లిళ్లకు, జాతరలకు వెళ్లడానికి బస్సు, వ్యాన్, లారీ, ట్రాక్టర్లలో వెళుతుంటారు. మరికొన్ని ఊర్లలో ఇప్పటికీ కూడా ఎడ్లబండ్లపైనే ఒక ఊరి నుంచి మరొక ఊరికి వెళుతుంటారు.

మరి మీ ఊరిలో జాతరలు, పెండ్లిళ్లు వంటివాటికి వేటిపైన వెళతారు?

కొంతమంది వాళ్ల ఊరిలో పనులు దొరకక వేరే ఊళ్లకు వలస వెళుతుంటారు. ఇలాంటి వాళ్లు తమకు అవసరమైన సామగ్రిని తమతో తీసుకెళతారు. ఇందుకోసం ఎడ్లబండి, ట్రాక్టర్లు, వ్యాన్లమీద వెళుతుంటారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో పడవల్లో కూడా ప్రయాణం చేస్తుంటారు.

Is this the right way to travel?

Observe the pictures given below. How are the people travelling? What happens when we travel in this manner? Think ...

What did you learn from the above pictures?

It is dangerous to travel in this manner. We should not travel as shown above.

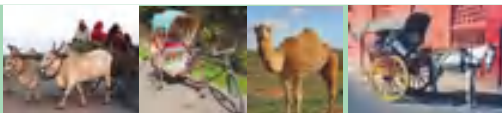

ఇలా ప్రయాణం చేయవచ్చా?

కింది చిత్రాలు చూడండి. వేటిలో ప్రయాణం చేస్తున్నారు? ఇలా ప్రయాణం చేయడంవల్ల ఏం జరగవచ్చు? ఆలోచించండి.

వీటిద్వారా మీరేం తెలుసుకున్నారో చెప్పండి. చిత్రాల్లో ఉన్న విధంగా ప్రయాణం చేయడం ప్రమాదకరం. ఇలాంటి ప్రయాణాలు చేయగూడదు.

Were the vehicles in the past similar to the ones in the present?

Now a days autos, scooters, bicycles, buses, trains, aeroplanes, boats etc. are used for travelling. Were these vehicles present in the past? How did the people in the olden days travel? Ask your elders and grandparents and know about the vehicles of their time. How did they travel in their times?

Can you do this?

Take a few match boxes. Join all the boxes with a rope or a wire as shown in the picture. Fix

rubber lids of injection bottles to all the boxes as tyres. Tie a string in front of the boxes. Your toy train is ready to play. Pull the string and play. What other things can be used to make a toy train? Think ...

Key words

1. journey
2. modes of transport
3. vehicles
4. air transport
5. vehicles that sail on water
6. vehicles that run on the land
7. animals used for travel
8. accidents while travelling
9. modes of transport in olden days

What have we learnt?

- ▲ People use different vehicles to travel from one place to another.
- Different modes of transport are used for journeys.
- Animals like bull, camel, donkey, horse, elephant are also used as different means of transport.

Different vehicles are used depending on the distance to be travelled.

Travelling in heavily packed vehicles with excess travellers is dangerous. Travelling in private vehicles like tractors, jeeps, lorries should be avoided.

ఇప్పుడు మనం చూస్తున్న వాహనాలు గతంలో కూడా ఉండేవా?

ఇప్పుడు ఆటోలు, స్కూటర్లు, సైకిళ్లు, బస్సులు, రైళ్లు, విమానాలు, పడవలు మొదలయిన వాటిని ప్రయాణాలు చేయడానికి ఉపయోగిస్తున్నారు. ఇవి పూర్వకాలంలో కూడా ఉండేవా? ఇవి లేని కాలంలో ఎలా ప్రయాణం చేసేవారు? మీరు మీ ఊరిలోని పెద్దవారిని లేదా తాతయ్యను లేదా ముసలివాళ్లను, అమ్మమ్మను, నాన్నమ్మను ఇలా ఎవరినైనా అడగండి. వాళ్లు చిన్నతనంలో ఎక్కడికైనా ప్రయాణించాలంటే ఎలా ప్రయాణం చేసేవారు? తెలుసుకొని చెప్పండి.

మీరూ ఇలా చేయగలరా?

కొన్ని ఖాళీ అగ్గిపెట్టెలు తీసుకోండి. అగ్గిపెట్టెలన్నింటినీ ఒక దానితో ఒకటి దారంతోగాని తీగతో

గాని కట్టండి. ప్రతి పెట్టెకూ ఇంజక్షన్ సీసా మూతకు ఉపయోగించే రబ్బరులను చక్రాలుగా బిగించండి. ముందున్న అగ్గిపెట్టెకు దారం కట్టి లాక్కుంటూ వెళ్ళండి. అగ్గిపెట్టె రైలుతో ఆటలు ఆడుకోండి. అగ్గిపెట్టెలతో కాకుండా ఇంకా వేటితో ఇలా తయారు చేసుకోవచ్చు? చేసి చూడండి.

కీలక పదాలు

1. ప్రయాణం
2. ప్రయాణ సాధనాలు
3. వాహనాలు
4. గాలిలో ప్రయాణించేవి
5. నీటిమీద ప్రయాణించేవి
6. నేలమీద ప్రయాణించేవి
7. ప్రయాణానికి జంతువులు
8. ప్రయాణాల్లో ప్రమాదాలు
9. పూర్వకాలంలోని ప్రయాణ సాధనాలు

మనం నేర్చుకున్నవి

ఒక ప్రాంతంనుంచి మరొక ప్రాంతం వెళ్ళడానికి వాహనాలను ఉపయోగిస్తారు.

ప్రయాణానికి బస్సు, ఆటో, రైలు, విమానం, పడవ లాంటి సాధనాలను ఉపయోగిస్తారు.

■ ఎడ్లబండ్లు, గుర్రపుబండ్లను కూడా ప్రయాణానికి ఉపయోగిస్తారు. అలాగే ఒంటెలను, గాడిదలను, ఏనుగులను కూడా అక్కడక్కడ ప్రయాణానికి వాడుతున్నారు. అయితే వీటి వాడకం తగ్గింది.

ప్రయాణించే దూరం, అవసరాన్ని బట్టి వివిధ రకాల వాహనాలను ఉపయోగిస్తారు.

కిక్కిరిసిన వాహనాలలో, ఎక్కువమంది ఎక్కిన ఆటోలలో ప్రయాణించడం ప్రమాదకరం.

అలాగే ప్రైవేటు వాహనాలైన జీపులు, ట్రాక్టర్లు, లారీలు మొదలయిన వాటిలో ప్రయాణం చేయగూడదు.

DO THESE

Conceptual Understanding

1. What is journey? What are the vehicles you have travelled by?
2. Read the names of following vehicles. Write them in the table.

lorry, bus, auto, train, trolley auto, aeroplane, boat, donkey, horse, bullock-cart, helicopter, jeep, horse cab, bicycle, rickshaw, camel, elephant, tractor.

Run on the land	Sail on the water	Fly in the air

3. Write the similarities and differences between a bicycle and a motor cycle.
4. Which animals are used as a means of transport?
5. Observe the pictures given below.

It is dangerous to travel as shown in the pictures because

.....
.....
.....

ఇవి చేయండి

విషయావగాహన

1. ప్రయాణం అంటే ఏమిటి? మీరు ఏయే వాహనాల్లో ప్రయాణించారు?

2. కింది వాహనాల పేర్లు చదవండి. వాటిని పట్టికలో రాయండి.

లారీ, బస్సు, ఆటో, రైలు, ట్రాలీ ఆటో, విమానం, పడవ, గాడిద, గుర్రం, ఎడ్లబండి, హెలికాప్టర్, జీపు, గుర్రపు బండి, గాడిద, సైకిలు, రిక్షా, ఒంటె, ఏనుగు, ట్రాక్టర్.

నేలమీద వెళ్లేవి	నీటి మీద వెళ్లేవి	గాలిలో వెళ్లేవి

3. సైకిల్కు, మోటార్ సైకిల్కు మధ్య పోలికలు, భేదాలు రాయండి.

4. ఏయే జంతువులను ప్రయాణం చేయడానికి ఉపయోగిస్తారు?

5. చిత్రాలు చూడండి.

చిత్రాల్లో చూపిన విధంగా ప్రయాణించడం ప్రమాదకరం. ఎందువల్లనంటే.....

.....

.....

.....

బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి.

Draw and colour the pictures

1. Draw the pictures of any two vehicles you like. Name them.

Information Skills - Project work

1. Observe the vehicles that ply in your street for one hour on Sunday. Fill the table with the particulars.

Name of the vehicle	No. of vehicles

Name the vehicle you have seen the most? Name vehicle you saw the least?

2. Make a model of cart and a bus with clay, card board etc. Exhibit them in your class.

Appreciation

1. We use vehicles and animals to travel. What should be our attitude towards animals?
2. Whose models of bus/cart were best in your class? Why did you like them?

Ask a question

1. Abdulla went to his grandpa to know about the vehicles that were used in olden days. What questions Abdullah might have asked his grandpa?

I can do these

1. I can tell about the vehicles moving in our area.	Yes/No
2. I can explain about the modes of transport.
I can write them in a table.	Yes/No
3. I can draw the pictures of vehicles.	Yes/No
4. I can tell which vehicles people use on different occasions.	Yes/No
5. I can explain which animals are used for travelling.	Yes/No
6. I can ask questions related to different means of transport	Yes/No

1. మీకు నచ్చిన రెండు వాహనాల బొమ్మలు గీయండి. పేర్లు రాయండి.

1. ఆదివారంనాడు ఒక గంటసేపు మీ వీధిలో తిరిగిన వాహనాలను చూడండి. పట్టికలో రాయండి.

తిరిగిన వాహనం పేరు	తిరిగినవాటి సంఖ్య

ఏ వాహనాలు ఎక్కువగా తిరిగాయి? ఏ వాహనాలు తక్కువగా తిరిగాయి?

2. బంకమట్టి, చొప్పబెండ్లు, అట్టముక్కలతో బస్సును / బండిని తయారుచేయండి. ప్రదర్శించండి.

1. ప్రయాణానికి వాహనాలే కాకుండా, జంతువులు కూడా ఉపయోగపడుతున్నాయి కదా! వాటిపట్ల మనం ఎలా ఉండాలి?

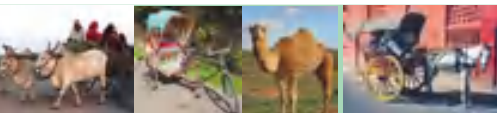
2. మీ తరగతిలో బస్సు / బండి బొమ్మలు ఎవరు బాగా తయారు చేశారు? అవి మీకు ఎందుకు బాగా నచ్చాయి ?

1. గతంలో ప్రయాణించడానికి వేటిని ఉపయోగించేవారో తెలుసుకోడానికి అబ్బుల్లా తాతయ్య దగ్గరకు వెళ్లాడు. అబ్బుల్లా తాతయ్యను ఏమేమి ప్రశ్నలు అడిగి ఉండవచ్చు.

1. మా ప్రాంతంలో ఏ ఏ వాహనాలు తిరుగుతున్నాయో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
2. ప్రయాణసాధనాల గురించి వివరిస్తాను. వాటిని పట్టికలో రాస్తాను.	ఔను / కాదు
3. వాహనాల బొమ్మలు గీయగలను.	ఔను / కాదు
4. ఏయే సందర్భాలలో ఏయే వాహనాలను ఉపయోగిస్తారో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
5. ప్రయాణానికి ఏయే జంతువులను ఉపయోగిస్తారో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
6. ప్రయాణసాధనాలను గురించి ప్రశ్నలు అడగగలను.	ఔను / కాదు

Learning Outcomes

ENVIRONMENTAL SCIENCE

CLASS 3

The learner....

- Identifies simple observable features (e.g. shape, colour, texture, aroma) of leaves, of plants in immediate surroundings.
- Identifies simple features (e.g. movement, at places found/kept eating habits, sounds) of animals and birds in the immediate surroundings.
- Identifies relationships with and among family members.
- Identifies objects, signs (stoves, transport, etc.); activities (works people do, cooking processes etc.) at home / school/ neighbourhood.
- Describes need of food for people of different age groups; animals and birds, availability of food and water and use of water at home and surroundings.
- Describes roles of family members, family influences (traits / features/ habits/ practices), need for living together, through oral/ written / other ways.
- Explains the process of producing and procuring of daily needs from source to home. Groups, objects, birds, animals, activities according to differences/ similarities (e.g. appearance/ place of working/ food/ movement.)
- Differentiates between objects and activities of present and past. (e.g. clothes, vessels/ games played/ work done by people)
- Identifies directions, locations of objects/ places in simple maps (of home/ classroom/ school) using Science symbols.
- Create drawings, designs, models, simple maps of classroom/ school / home and slogans/ poems etc.
- Observes the rules in games (local, indoor, outdoor) and other collective tasks.
- Shows sensitization for plants, animals, the elderly differently abled and diverse family setups in surroundings.

